Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 456 Poznań, poniedziałek dnia 5 października 1931 Rok XXVI

Nowy pierwiastek

Znakomita mowa prezesa Klubu Narodowego, posła Rybarskiego, poza druzgocącą krytyką exposé premjera Prystora i wskazaniem właściwego źródła kryzysu w błędach rządów „sanacyjnych" wniosła do naszego położenia politycznego nowy pierwiastek. W zakończeniu swej mowy poseł Rybarski deklarował imieniem obozu narodowego, że obóz ten, choć zdaje sobie sprawę z trudności rządzenia w całym świecie w obecnej chwili i fatalnego stanu dziedzictwa po „sanacji", nie uchyli się od pełnej odpowiedzialności za władzę w państwie.

Oświadczenie to nie było tylko zwrotem retorycznym, ani wyrazem ukrytych pragnień. Jest rzeczą normalną, że każdy obóz polityczny dąży do objęcia władzy, gdyż tylko za jej pośrednictwem może realizować swój program czy nawet czasami ambicje osobiste lub pewnej grupy. Jeżeli jednak oświadczenie takie padło u początku sesji parlamentarnej z ust leadera najpoważniejszego obozu politycznego w kraju i najsilniejszego ugrupowania opozycyjnego w Sejmie, to — przy znanym realiźmie politycznym obozu narodowego i jego wstrzemięźliwości w manifestacyjnych wystąpieniach — deklaracja ta stwarza nową sytuację polityczną o aktualnem znaczeniu.

Ciężką była pozycja naszego obozu po przewrocie majowym i klęsce wyborczej w r. 1928. Władza była w ręku „sanacji", w Sejmie większość miała lewica. I choć już wtedy zdawano sobie sprawę z nietrwałości rządów osobistych i nieuniknionego ich upadku, to jednak u wielu ludzi i całych grup na korzyść „sanacji" przemawiała troska, że ewentualną jej spadkobierczynią będzie lewica.

W tych warunkach niesłychanie ciężkiem dla Klubu Narodowego zadaniem było utrzymanie się w niezależności od opozycji lewicowej, zwłaszcza wobec nieustannych suggestyj ze strony obozu rządzącego, że walka prawicy z nim jest przygotowaniem rządów lewicy. Suggestja ta utrzymała się aż do wyborów w r. 1930 i obok znanych metod wyborczych była jednym z czynników powodzenia list rządowych. Wmówiono części społeczeństwa, zwłaszcza grupom zachowawczym i sferom gospodarczym, że jedynie „sanacja" może być ostoją przed radykalizmem lewicy, że obóz narodowy jest w toczącej się walce politycznej wielkością trzeciorzędną.

Wybory i rozwój wypadków po nich wykazały fałszywość tej tezy. Okazało się, że obóz narodowy nietylko odzyskał swe dawne znaczenie w społeczeństwie, ale przez konsekwentną, nieugiętą politykę, przez głęboko sięgającą reorganizację wewnętrzną, przez obfity dopływ nowych, młodych sił znaczenie to poważnie rozszerzył i pogłębił. Równocześnie lewica, obciążona klątwą współautorstwa w przewrocie majowym i macierzyństwa w stosunku do „sanacji", mimo zasadniczej zmiany frontu nie może uchylić się od konsekwencji popełnionego błędu i odzyskać utraconego zaufania mas, na których się dotąd opierała. Bankructwo radykalnych haseł społeczno - gospodarczych jest drugim ważnym czynnikiem upadku siły politycznej stronnictw lewicowych. Zewnętrznym wyrazem tego upadku jest emancypacja stronnictw chłopskich z pod hegemonji P. P. S. i połączenie się ich na podstawie programu wyłącznie chłopsko-agrarnego.

„Sanacja" w wyborach listopadowych osiągnęła znanemi metodami „szczytowy" punkt swego powodzenia, od którego rozpoczął się nagły i szybko postępujący jej kryzys. Błędy polityki finansowej i gospodarczej rządów „sanacyjnych" wystąpiły przy zaostrzeniu się kryzysu gospodarczego z taką wyrazistością, że wszelkie próby kontrofensywy politycznej skazane są na pewne niepowodzenie. Obecny stan umysłów w kierowniczych sferach grupy rządzącej da się określić jednem, krótkiem słowem: depresja.

W ten sposób sytuacja polityczna z końcem r. 1931 jest zupełnie inna, niż była jeszcze na rok przedtem. Cechuje ją znaczny wzrost sił i wpływów obozu narodowego przy równoczesnem osłabieniu zarówno „sanacji", jak i lewicy.

Oto jest podłoże, na którem wyrasta deklaracja posła Rybarskiego. Realizacja jej będzie zależała zarówno od dalszej polityki obozu narodowego, jak i od postawy tej najliczniejszej grupy społeczeństwa, która nie bierze stałego udziału w życiu politycznem. Każdy naród ma taki rząd, na jaki w danej sytuacji zasługuje.

M. K.

Prześladowania Polaków na Łotwie

Uniemożliwienie polskiej akcji wyborczej — Aresztowania — Zawieszenie pisma „Dzwon" — Zamknięcie szkół polskich

Ryga, 5. 10. (PAT). W dalszym ciągu represyj, stosowanych względem mniejszości polskiej w godzinach popołudniowych został aresztowany radca frakcji polskiej w radzie miejskiej, oraz kandydat na Sejm z listy polskiej Liberys. Również aresztowano Skieszkana, męża zaufania komitetu wyborczego. Osoby chcące zasięgnąć informacyj o aresztowanych nie były dopuszczone do władz policyjnych, nie mówiąc już o odmowie widzenia się z działaczami polskimi.

Ryga, 5. 10. (PAT). Letgalski sąd okręgowy zawiesił działalność Związku Polaków na Łotwie oraz polsko-katolickiego Związku Młodzieży do chwili rozpatrzenia sprawy przez sąd. Na mocy dochodzeń stwierdzono, iż organizacje polskie miały prowadzić rzekomo pracę polonizacyjną, a niektórzy oskarżyciele twierdzą, iż poszczególne osoby w powiecie iłłuksztańskim rzekomo usiłowały w drodze przeprowadzenia plebiscytu przyłączyć kilka gmin do Polski (!) Głównie działać mieli w tym kierunku członkowie iłłuksztańskiej filji Związku Polaków, Walentynowicz i Walteter.

Ryga, 5. 10. (PAT). Na mocy decyzji sądu okr., prefektura w Dynaburgu zamknęła redakcję jedynego pisma polskiego na Łotwie „Dzwon". Wobec tego, że nakładu ostatniego numeru policja nie zdołała skonfiskować i numer ten został rozkolportowany, na wydawców pisma został spisany protokół i będą oni pociągnięci do odpowiedzialności.

Ryga, 5. 10. (Tel. wł.). Ministerstwo oświaty wydało zarządzenie o zamknięciu wszystkich szkół polskich, utrzymywanych przez Związek Polaków na Obczyźnie.

Ryga, 5. 10. (Tel. wł.). Wyznaczone na dzień 2 października r. b. 4 wiece w Dynaburgu, a kilka na prowincji nie doszły do skutku z powodu interwencji policji, która, opierając się na decyzji sądu okręgowego w sprawie zawieszenia działalności wszystkich organizacyj polskich, odebrała uprzednio wydane zezwolenie.

Wybory do sejmu łotewskiego

Przyrost głosów polskich w Rydze

Ryga, 5. 10. (Tel. wł.) Dotychczasowe bardzo jeszcze niekompletne wiadomości o wyniku wczorajszych wyborów do parlamentu łotewskiego, nie pozwalają na wyrobienie sobie obrazu o przegrupowaniu sił w nowym parlamencie.

W Rydze udział głosujących wynosił 87 procent, na prowincji był nieznacznie niższy od udziału przy ostatnich wyborach. Duże straty poniosła, zdaje się, łotewska prawica na rzecz partyj środka. Również i komuniści zdobyli kilka mandatów. Jakie rezultaty osiągnęły listy mniejszościowe, dotychczas nie wiadomo.

Ryga, 5. 10. (PAT). Obliczanie głosów ukończono. Ogółem głosowało 215.000 osób, czyli o przeszło 5.000 mniej niż przy wyborach poprzednich. Na uzyskanie mandatu wymagana jest ilość 10.200 głosów. Lista polska otrzymała 5.000 głosów i niema widoków na otrzymanie mandatu w Rydze.

Jest to jednak poważny przyrost głosów polskich. Jak wiadomo, przy ostatnich wyborach do rady miejskiej lista polska otrzymała zaledwie 3,206 głosów. Według prowizorycznych danych wyniki wyborów przeszły oczekiwania i wywołują poważne zmiany w składzie sejmu. Komuniści zyskają prawdopodobnie 2 mandaty, stracone przez socjalistów.

Pomoc finansowa Francji dla Austrji

Dymisja ministra skarbu Redlicha

Wiedeń, 5. 10. (PAT.) Dziś wyjeżdża do Paryża b. min. skarbu Juch. Nie jest natomiast pewnem, czy wyjedzie do Paryża kanclerz Buresch.

Wiadomości, które nadeszły z Paryża w sprawie kredytów na rzecz Austrji, są pomyślne. Francja gotowa jest udzielić Austrji kredytu, nie będzie to jednak kredyt na podstawach komercjalnych, lecz raczej akcja ratunkowa, udzielona Austrji po spełnieniu przez nią pewnych warunków.

Wiedeń, 5. 10. (PAT.) Minister skarbu Redlich zgłosił wczoraj na ręce kanclerza swoją dymisję. W piśmie, wystosowanem do kanclerza, profesor Redlich zaznaczył, że z zamiarem dymisji nosił się już od kilku tygodni. Obejmując tekę min. skarbu, pragnął oddać usługi republice austrjackiej, znajdującej się w ciężkiej sytuacji gospodarczej. Jako człowiek bezpartyjny nie mógł on jednak pogodzić się z systemem rządów partyjnych. Prawdopodobnie kanclerz Buresch obejmie prowizorycznie resort finansów.

Sowietom grozi kryzys opałowy

Specjalna komisja do 3-miesięcznej walki o ekonomję opału

Moskwa, 5. 10. (PAT). Sowietom grozi w tym roku kryzys opałowy. W przewidywaniu tego kryzysu władze centralne wydały już szereg zarządzeń oszczędnościowych, zmierzających do złagodzenia sytuacji w Moskwie. Na razie wydano pozwolenie domom i biurom na opalanie lokali co 3-ci dzień. Koleje żelazne i przedsiębiorstwa przemysłowe otrzymały rozporządzenie, aby swoje kontynenty opałowe zredukowały o 10%. Niektóre fabryki i zakłady przemysłowe przerzuciły się z węgla na inne tańsze środki opałowe. Wreszcie wspólna uchwała specjalnej komisji kontrolnej i włościańsko-robotniczej inspekcji z dnia 3 b. m. ogłosił 3-miesięczną walkę o ekonomję opału, powołując specjalną komisję, która ma śledzić wykonanie zarządzeń oszczędnościowych.

Antypolska działalność „Ostbundu"

W Kottbus odbył się świeżo zjazd okręgu wschodniego „Ostbundu" — organizacji, która, jak wiadomo, postawiła sobie za cel naczelny propagandę odwetową przeciw Polsce.

Główne przemówienie wygłosił prezes „Ostbundu" p. Ginschel, były redaktor „Posener Tageblattu". P. Ginschel omawiał działalność kolonizacyjną władz niemieckich na wschodzie Rzeszy i stwierdził, że także „Ostbund" przykłada rękę do tej działalności. Organizacja ta mianowicie zakupiła 20.000 morgów ziemi w Prusiech Wschodnich, Grenzmark Posen - Westpreussen, Pomeranji oraz na wschodniej granicy Brandenburgji i osadziła tam 341 kolonistów. Po miastach „Ostbund" zbudował 800 nowych mieszkań i buduje wciąż dalsze.

P. Ginschel podkreślił, że dotychczasowa wędrówka ludności Niemiec ze wschodu na zachód musi ulec odwróceniu, podobnie wędrówka z wsi do miast musi być zastąpiona przez przesiedlanie się ludności wielkich miast na wieś, gdyż od tego zależy cała przyszłość Niemiec.

Dnia następnego p. Ginschel wygłosił gwałtowne przemówienie na temat konieczności odzyskania „zrabowanej" przez Polskę „Ostmarki", przyczem oświadczył, że nigdy nie może dojść do „Locarna wschodniego". W tej sprawie zjazd powziął specjalną rezolucję.

Zaznaczyć należy, że kierowany przez p. Ginschela „Ostbund" posiada obecnie 23 związki okręgowe (Landesverbände) i przeszło 500 kół lokalnych. Do członków „Ostbundu" zaliczają się m. in. wszyscy prawie Niemcy, którzy po wojnie wyemigrowali z polskich ziem zachodnich. Organem „Ostbundu" jest wychodzący w Berlinie tygodnik „Ostland", redagowany przez pp. Ginschela i dr. Franza Lüdtkego w duchu skrajnie antypolskim.

Propaganda amoralizmu i bezbożnictwa

Polska Katolicka Agencja Prasowa przesyła nam następujący artykuł:

Polskie sfery rządowe napewno mają na celu zwalczanie komunizmu. Wszak prasa bolszewicka pełna jest nienawiści do Polski i jej kierowników Wszak rozwój komunizmu zagraża państwowości polskiej Czynniki walczące z komunizmem. nieraz znajdowały u władz wojskowych i cywilnych poparcie w walce z bolszewizmem.

Jak sobie wytłumaczyć wobec tego dziwną penetrację akcji rozkładowej do środowiska państwowców polskich? Jest wśród nich wielu lewicowców i bezwyznaniowców. Sympatje dla „postępu" bywają nieraz silniejsze od miłości niepodległej ojczyzny. Szczery demokratyzm, dla którego najbardziej sprzyjającem powietrzem jest katolicyzm, niejednokrotnie pod wpływem idei materjalistycznych i bezwyznaniowości wyrodnieje w nihilizm, w amoralizm. I to jest wyrównanie dróg dla komunizmu. Wśród nawału spraw aktualnych i trudności ekonomicznych mężowie stanu nie zdają sobie sprawy z tego, na jakie manowce, grożące zatratą, pcha się kulturę polską, jak jedną ręką popiera się komunizm. a drugą zwalcza. Bo czemże jest obalenie religji, rodziny, plucie na patrjotyzm, akcja antymilitarystyczna (ale nie dla Sowietów), szerzenie erotomanji i wyuzdania płciowego, propaganda rewolucji, podkopywanie zasad życia społecznego, mozolnie stworzonych przez wieki. jak nie prostowaniem ścieżek dla „nadchodzącego chama". jak nazwał typ bezbożnego rewolucjonisty Mereżkowskij?

Wiadomo jest, że ten nihilizm na eksport z ghetta w świat gojów, jak zarazki wrzucane do studzien czystej wody, obliczony jest na ruinę moralną, na rozchwianie chrześcijaństwa.

U nas akcję rozkładową prowadzą „Wiadomości Literackie". — Mają one charakter wybitnie żydowski.

Niesamiwicie wygląda fakt. że organ spółki Słonimski. Tuwim et consortes jest podobno sybsydjowany, i że ministerstwo spraw zagranicznych właśnie tej spółce powierzyło propagandę literatury polskiej zagranicą („Pologne Littéraire"). Wystąpią tam czasem Kazimierz Wierzyński lub Iwaszkiewicz. ale obok tego drukują i chwalą komunistę Broniewskiego, rewolucjonistów Słobodnika i Piechala.

Na łamach organu, drukującego wyjątki z pism i przemowy marszałka Piłsudskiego, znajdziemy obszerniej od polskiego prowadzony dział literatury i sztuki bolszewickiej i żydowskiej. — Faktorami literacko-artystycznymi między nami a Francją są Muttermilchy i inne Gottlieby. Okrasą sensacyjną „Wiadomości" są enuncjacje wojującego ateizmu pióra Hulki - Laskowskiego i kampanja za wolną miłością, rozwodnictwem i wszelkiego rodzaju rozluźnieniem płciowem Boya - Żeleńskiego, któremu sekundują Słonimski i Krzywicka.

Od czasu do czasu spotykamy „objektywną" ocenę pism Lenina. Trockiego, lub filmów sowieckich. Obszernie pisze się o autorach bezwyznaniowo-erotomańskich, zwłaszcza pochodzenia żydowskiego. Specjalnem poparciem cieszą się wydawnictwa „Roju" (redaktor Melchjor Wankowicz, wydawca Kister), oraz „Bibljoteki Groszowej" (wydawcy — czterech Winawerów). O Zweigu, Finku, o wszelkiej elukubracji na tematy żydowskie zawsze najobszerniej. W kwestjach, gdzie należałoby zająć jasne stanowisko (np. ostatnio podróż Shaw'a do Rosji) — „objektywizm" posunięty tak daleko, że niewiadomo, co to jest: krytyka czy propaganda bolszewizmu?

Trudno łączyć tendencje rządu z agitacją za spędzaniem płodu, za zwalczaniem religji, która jest w szkołach uznana, z szerzeniem amoralizmu z wywyższaniem twórczości niepolskiej ponad rasowo - polską, za zręcznym „objektywizmem" w stosunku do bezbożnictwa i komunizmu. Bo zważmy, że tej samej grupie literackiej powierza się propagandę literatury polskiej zagranicą. Jesteśmy skłonni wierzyć, że jest tu pewne niedopatrzenie, za które jednak ponoszą odpowiedzialność właściwi referenci.

Wobec tego, że „Wiadomości" są wyraźnie produktem bezwyznaniowej lewicy i organem bardzo sprytnie prowadzonej przez p. Grycendlera propagandy rozkładu moralnego, wobec tego. że niejednokrotnie, zwłaszcza piórem Hulki - Laskowskiego, występowały otwarcie przeciw Kościołowi i jego nauce, należy przestrzec najusilniej przed popieraniem lub obojętnem tolerowaniem tego wydawnictwa.

Wybitny pisarz szwajcarski o Niemczech

W tych dniach ukazała się w języku niemieckim książka, która mówi dużo prawdy Niemcom dzisiejszym. Napisał ją p. Ludwig Bauer, znakomity dziennikarz szwajcarski ,pisujący w „Nationalzeitung" w Bazylei, a więc w niemieckiej części Szwajcarji, zawsze usposobionej bardzo życzliwie i pojednawczo wobec Niemiec. Książka ta, pod uderzającym tytułem: „Jutro znowu wojna" („Morgen wieder Krieg." nakł. Berlin, E. Rowohlt, str. 202) będzie miała duży rozgłos. Pogląd swój ogólny określa p. L. Bauer już w przedmowie, w której m. in. mówi:

Pieniądze uciekają z Niemiec poprostu z własnego zmysłu samozachowawczego. Wiedzą one bowiem, że Niemcy ogarnięte są duchem, który pcha je do upadku, przewrotu i wojny. Kto chce Niemcy uratować, musi przedewszystkiem pokonać tego ducha. Gdyby nawet dzisiaj przymusowo sprowadzono do Niemiec całe złoto ziemi, nie pomogłoby i ono, bo miljardy chciałyby znowu natychmiast uciec w bezpieczne miejsce i zniknąć z Niemiec. Technika bankowa i pożyczki tylko nieco mogą opóźnić katastrofę.

Zachowanie się anglosaskich rządów musi napawać Niemcy błędną i niebezpieczną wiarą. że mogą liczyć na ich pomoc przeciw dążącej do panowania Francji. Ale Amerykanie i Anglicy odgrywają rolę dobrego Samarytanina, gdyż swoje kiepskie należności (Schlechthaben) w Niemczech chcą ratować. S ąto usprawiedliwione pragnienia. Nierozumną jest jednak rzeczą tak się zachowywać, jakby było rzeczą możliwą osiągnąć to bez wyrwania Niemiec z ich dzisiejszej nacjonalistycznej psychozy nienawiści. Raz jeszcze okazuje się, że obawa odbiera rozsądek. Anglicy, którzy zwykle są tak trzeźwi i doświadczeni, tak się zachowują, jakby ich odpływ złota i zachwiany funt były tylko następstwem podstępnej intrygi francuskiej. W rzeczywistości zaś Anglja, zarówno wskutek naturalnego rozwoju rzeczy, jak wskutek własnych błędów ulega obecnie wskutek załamania się niemieckiego prawa przyspieszonego spadania. Francuzi zaś mają na tyle... złośliwości, że nie dadzą się przekonać. jakoby obowiązkiem ich było oddawać pieniądze tym, którzy oświadczają, że za swój najświętszy i najbliższy obowiązek uważają podpalenie domu francuskiego.

Kanclerz Bruening odmówił zobowiązania się choćby na pewien czas, że Niemcy wyrzekną się działań zaskakujących i tajemnych knowań, że zaczną uciszać nienawiść, że zaniechają zaburzania Europy. Był on dostatecznie szczery i odważny, by być uczciwym, bo ani on, ani żaden inny Niemiec nie może dzisiaj dać takiej rękojmi. Ale też to dowodzi, jaki jest obecny stan rzeczy.

To, do czego Niemcy dzisiaj dążą, można uzyskać tylko przez wojnę. Ale wszystko wskazuje, że Niemcy tej wojny nie są w stanie prowadzić i nie mogą w niej zwyciężyć. Poza tem, wszystko, co Niemcy chciałyby osiągnąć przez podarcie traktatu wersalskiego, jest śmiesznie nikłe w zestawieniu z ceną, którą za to musiałyby zapłacić. Czyż jest rzeczą możliwą, aby z całego świata sprowadzić miljardy do Niemiec, celem popierania tego wybuchu wojny? Albo czy można Francuzów do tego doprowadzić, aby rozpuścili swych żołnierzy do domów i znieśli twierdze w chwili, gdy sąsiad tak potężny liczebnie, zapowiada im: czekam tylko na sposobność, by napaść na was i na waszych przyjaciół, którzy mi zawadzają?

Tyle p. L. Bauer. Jest to tylko próbka poglądów jego trzeźwych i stanowczo wyrażonych. z któremi w Polsce powinien się ogół czytający szeroko zapoznać i z których też dobrze będzie niejedno dokładnie przytoczyć.

St. St.

Obrona państwa a flota wojenna

Ciąg dalszy ważnej dyskusji

W dalszej dyskusji na ten temat na łamach „Kurjera Poznańskiego" gen. Dzierżykraj - Stokalski przypomina, że historja nie zna wypadku, by wojnę pomiędzy państwami, graniczącemi ze sobą na lądzie, rozstrzygnęła flota. Obecne warunki polityczno - strategiczne nie wymagają jeszcze od nas potężnych sił morskich, tem bardziej. że brak nam bezpiecznej bazy wojennej, a warunki finansowe nie pozwalają na to. Zresztą nawet potężna flota niemiecka w okresie wojny światowej była zupełnie bezczynną. W konkluzji widzi generał w naszej flocie obecnej tylko zarodek przyszłej floty i szkołę marynarzy dla niej, poza tem może ona być pomocną przy obronie obozu warownego Gdyni.

Jeszcze dalej posunięty sceptycyzm znajdziemy w artykule „Nauty" pod tytułem „Uwagi o obronie morskiej", w „Myśli Narodowej". Autor zaprzecza wogóle celowości tworzenia polskiej floty wojennej, w której programie nie jest przewidziana budowa pancerników i krążowników, zasadniczych jednostek floty wojennej; „kontrtorpedowce i nurkowce są tylko siłami pomocniczemi ...", nie mogą zatem wystąpić czynnie do walki z przeważającemi siłami ewentualnych przeciwników, czeka je zatem szybka śmierć w morzu lub ukrycie w porcie gdyńskim. Musimy zatem albo przygotować obronę „na serjo", albo nie realizować budowy pięciu jednostek pomocniczych.

Głosom tym sekunduje w „Szańcu" Vox. Uważa on, że zadania floty naszej w razie wojny byłyby bardzo rozległe, a dla ich wykonania siły nasze na morzu powinnyby się równać siłom morskim przynajmniej jednego z przewidywanych przeciwników na Bałtyku. Rozwiązanie tego zagadnienia leży przedewszystkiem w budżecie, zależy również od posiadania odpowiedniej bazy strategicznej, której Polska obecnie nie ma. Nie należy zatem wkraczać na drogę wielkiego programu flotowego, uznając zaledwie, że istnienie niewielkiej floty, złożonej z nowoczesnych jednostek pomocniczych „nie jest zawadą". Rozwiązanie zadań bojowych na Bałtyku, zdaniem autora, leży w rozwoju floty napowietrznej i w działalności (politycznej?), zmierzającej do rewizji naszej granicy z Prusami Wschodniemi w kierunku jej likwidacji na rzecz Polski.

Wszyscy trzej wymienieni autorowie wykazują głęboką niewiarę w możliwość akcji czynnej „jednostek pomocniczych", woleliby je zastąpić silną flotą napowietrzną lub opanowaniem drogą polityczną czy za pomocą siły, niebezpiecznych dla Polski pod względem strategicznym Prus Wschodnich.

Gdyby Polska przychyliła się do tych pesymistycznych wniosków, losy naszej floty wojennej byłyby przesądzone, — ograniczenie programu budowy do 2 kontrtorpedowców i 3 nurkowców przekreśliłoby rzeczywiście wszelkie możliwości skutecznej akcji czynnej. Doświadczenie wojny światowej przeczy jednak poważnie argumentacji pesymistycznej, a sytuacja strategiczna na Bałtyku nie daje się rozwiązać proponowanemi przez nich środkami. Zajmijmy się niemi kolejno.

Przedewszystkiem wymaga uzupełnienia zarzut ogólny co do bezczynności floty niemieckiej w ciągu wojny. Podlega mu tylko flota linjowa. — eskadry krążowników, przeciwnie, wykazały dużą ruchliwość i działalność Przypomnijmy sobie zwycięski bój eskadry admirała von Spee pod Coronelem u brzegów Chili, który kosztował Anglików drogo. Niemcy zatopili im dwa krążowniki. Jeszcze większą chwałą okrył się mały krążownik „Emden", który prowadził przez kilka miesięcy działalność korsarską na oceanie Spokojnym oraz Indyjskim i zginął wreszcie po walce bohaterskiej.

Pamiętną jest również energiczna działalność niemieckiej floty podwodnej na Atlantyku, która przyczyniła także olbrzymie straty aljantom, i chociaż nie zatopiła ani jednego pancernika, zamknęła je jednak w portach przez znaczny okres wojny. Strach przed niewidocznym wrogiem krępował również bardzo manewr floty linjowej przy walnem spotkaniu w bitwie Jutlandzkiej.

Musiały widocznie te drobnoustroje morskie dokuczyć mocno nawet najpotężniejszym flotom, skoro Anglicy po wojnie żądają na każdej konferencji międzynarodowej ograniczenia budowy i akcji nurkowców. Polska posiada na Bałtyku cele ograniczone, ale ważne o tyle, że musi dążyć do ich wykonania i może to uczynić bez nadmiernego wysiłku finansowego, o ile będzie wykonany program 1924 roku nawet bez zbędnych a kosztownych krążowników.

Zgadza się gen. Dzierżykraj - Stokalski z projektowanem przezemnie utworzeniem w Gdyni obozu warownego dla poparcia akcji armji lądowej, ale kwestjonuje jego znaczenie jako bazy floty, działającej na linje komunikacyjne przeciwnika, gdyż Niemcy zablokują z pewnością zatokę Pucką minami i innemi przeszkodami, jedyny zatem port nasz będzie faktycznie pułapką dla słabszej floty polskiej, zamkniętej w nim.

Trudno się z tym argumentem zgodzić. Obóz warowny w Gdyni, jedyna baza naszej floty wojennej, musi otrzymać poważną obronę i od strony morza posiadać na cyplu Helu i w rejonie Kamiennej Góry szereg bateryj, broniących krzyżowym ogniem dostępów do zatoki Gdańskiej na jej polskim odcinku. Przeciętna doniosłość artylerji nadbrzeżnej (200 — 380 mm) — 36 klm, przewyższa najcięższe kalibry okrętowe o 9 klm. W ostatnich latach uzbroili Francuzi porty Brest, Tulon i Bizertę w działa o doniosłości 60 klm. Takie baterje nie dopuszczą w żadnym wypadku do stałego zagrodzenia szerokiego wejścia do zatoki dobrze bronionego i obserwowanego w nocy przez potężne reflektory. Poza tem przeciwko lotnym minom, zakładanym ukradkiem, służą trawlery (mamy ich obecnie cztery). Poprzedzają one statki wojenne przy wyjściu ich lub wejściu do portu, wyłowiając miny.

Ostre dla Polski zagadnienie Prus Wschodnich, zagrażających w razie wojny stolicy państwa od północy, pragnąłby Nauta osiągnąć drogą ich „likwidacji" na rzecz Polski, a gen. Dzierżykraj - Stokalski opanowaniem jak najszybszem przy pomocy oręża.

Pierwsze rozwiązanie, uzasadniane tak przekonywująco na kongresie paryskim przez Romana Dmowskiego, nie uzyskało ostatecznego poparcia dyplomatów i jest wobec obecnych warunków politycznych nie do osiągnięcia, drugie — w całokształcie — zdaje się przerastać nasze siły. Prusy Wschodnie są przez Niemców znakomicie przygotowane do obrony i akcji zaczepnej, a Królewiec, pierwszorzędna twierdza nadmorska, baza operacyj zaczepnych, przeciwko Polsce, nie wydaje nam się możliwą do zdobycia wobec ogromnej przewagi ciężkiej artylerji niemieckiej.

Słuszna zatem zasadnicza myśl generała musiałaby ulec pewnemu ograniczeniu, zadawalniając się odrzuceniem sił niemieckich do granic rejonu twierdzy, zablokowaniem jej przez obserwacyjny korpus polski, zabezpieczeniem tyłów armji pomorskiej i unieszkodliwieniem Gdańska. Przecięcie komunikacji Królewca z Rzeszą mogłoby być dokonane tylko przez flotę wojenną, wspieraną liczną i nader czynną awjacją.

Do tych wszystkich zadań nie jesteśmy przygotowani: stan komunikacyj kolejowych i szosowych naszego pogranicza północnego jest niezadawalniający, rozwój trakcji motorowej — słaby. siły awjacji — niedostateczne, a wykonanie programu morskiego 1924 roku uległo przerwie, co musi wpłynąć niepomyślnie na jednolitość typów budowanych i utrudnić bardzo współpracę zespołu. Nie wolno zapominać, że czas pracuje przeciwko nam.

E. De Henning - Michaelis,
generał.

Przed Reichstagiem

Berlin, 5. 10. (PAT). B. poseł centrowy von Papen wygłosił na zebraniu związków rolniczych w Dülmen mowę, w której oświadczył, że rząd Rzeszy w obecnej sytuacji szukać musi bezwarunkowo oparcia o stronnictwa prawicowe. Partje środka zostały zupełnie zniweczone, wobec czego rząd utracił możność prowadzenia polityki koalicyjnej. Zamaskowana dyktatura kanclerza Brüninga musi wyzwolić się od parlamentarnych obsłonek. Kanclerz powinien stanąć na czele gabinetu o charakterze narodowym i prowadzić rządy dyktatorskie, oparte na zasadach narodowych. Godzina rozstrzygnięć — zdaniem mówcy — wybija i w dniu 13 października **nastąpi zwrot na prawo.**

Strajk w Zagłębiu Ruhry

Essen, 5. 10. (Tel. wł.). Na wielu kopalniach Zagłębia Ruhry w związku z obniżką płac komuniści rozpoczęli gorączkową agitację za strajkiem. Agitacja ta dała już wyniki, bo na poszczególnych kopalniach wybuchł częściowy strajk Ogółem w Zagłębiu zastrajkowało dotychczas około 4 000 górników.

Na Dalekim Wschodzie bez zmian

Antyjapońska akcja Sowietów — Emigracja rosyjska wespół z wojskami japońskiemi przygotowuje pucz w Mongolji wewnętrznej?

Moskwa, 5. 10 .(Tel. wł.) W prasie sowieckiej pojawiły się ataki na Japonję, której dzienniki sowieckie zarzucają zaborcze tendencje w stosunku do Mandżurji, podsycanie separatyzmu w różnych prowincjach chińskich oraz dokonywanie gwałtów na ludności chińskiej.

Pisma zapewniają, że Japonja nietylko nie odwołuje wojsk z Mandżurji, ale przeciwnie sprowadza tam nowe siły. M. in. większe oddziały wojskowe wysłano do okręgu kirińskiego, gdzie miały rzekomo miejsce antykorejskie zaburzenia. Wojskowe władze japońskie, według opinji prasy sowieckiej, mają stanowczo odrzucać wszelką myśl o ewakuacji Mandżurji do chwili uzyskania pełnej gwarancji, że istniejące między Japonją a Chinami sporne kwestje zostaną pomyślnie dla Japonji załatwione.

Pozatem prasa sowiecka podaje, że emigracja rosyjska w Mandżurji za pośrednictwem gen. Siemionowa nawiązała bliższy kontakt z władzami japońskiemi. Dzienniki moskiewskie przewidują, że wojskowe oddziały emigracji użyte będą przez Japonję do przeprowadzenia puczu w Mongolji wewnętrznej oraz do prowokowania Sowietów. Siemionow poczynił prawdopodobnie starania, aby Japonja zaliczyła ochotnicze oddziały rosyjskie w skład swojej armji.

Tokio, 5. 10. (PAT.) Cztery kontrtorpedowce japońskie otrzymały rozkaz odpłynięcia do Szanghaju, w związku ze wzmagającym się ruchem antyjapońskim w dolinie Yang Tse.

Encyklika Ojca św. o bezrobociu

Rzym, 5. 10. (PAT). Ogłoszona w sobotę ub. encyklika „Nova Impendet" wywołała wielkie wrażenie w świecie katolickim.

Jest to krótkie, lecz wymowne wezwanie Ojca Świętego do rychłego zorganizowania krucjaty miłosierdzia i pomocy dla dotkniętych klęską bezrobocia i kryzysu gospodarczego. Ojciec Święty opisuje niedolę dzieci, jako niewinnych ofiar tej klęski i apeluje do wszystkich ludzi serca i dobrej woli o niezaniedbywanie obowiązków chrześcijańskich.

„Wszyscy stanowimy jedną rodzinę — głosi encyklika — powinniśmy dzielić się radością, ale również uczestniczyć w troskach i nieszczęściu bliźnich".

Papież przypisuje kryzys rywalizacji narodów, zbytnim wydatkom, wyolbrzymionym zbrojeniom. Wzywając dostojników Kościoła i całą hierarchję kościelną do akcji miłosierdzia. Papież zaleca gorliwe modły, wezwania do Boga: Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

Dziennikarze z Wrocławia w Gdyni

Gdynia, 5. 10. (Tel. wł.) Wczoraj przed południem przybyła tutaj, celem zwiedzenia miasta i portu wycieczka dziennikarzy niemieckich z Wrocławia. Udział w ekskursji, którą prowadzi konsul R. P. we Wrocławiu p. A. Wdziękoński, biorą: dr. B. Langenstrassen, redaktor „Neue Breslauer Ztg." i prezes „związku prasy śląskiej", C. Petzold, redaktor największej gazety śląskiej „Breslauer Neuste Nachrichten", dr. M Darge, korespondent wrocławski „Vossische Ztg.", dr. H. Barber z „Ostdeutsche Wirtschaftzeitung", O. Stegemann, przedstawiciel pism dolnośląskich, dr. K. Heidrich, dyrektor izby handlowej we Wrocławiu, architekt M. Hadda i J. Ulatowski, referent prasowy konsulatu R. P. we Wrocławiu. Przedstawiciel nacjonalistycznej i polakożerczej „Schlesische Zeitung" w ostatniej chwili zrezygnował z udziału w wycieczce.

W dniu wczorajszym goście z Wrocławia, po złożeniu oficjalnych wizyt, zwiedzili port, a popołudniu na holowniku „Bizon" popłynęli na Hel. Z powodu wzburzonego morza przeprawa na półwysep była nader urozmaicona.

Dzisiaj wieczorem o godz. 19.13, dziennikarze niemieccy wracają do Wrocławia przez Poznań.

Jest to pierwsza wycieczka redaktorów z Niemiec w Gdyni i tem znamienniejsza, że nie połączona z wizytą w Gdańsku. S. B.

Katastrofa w kopalni

Katowice, 5. 10. (Tel. wł.) W nocy z soboty na niedzielę na kopalni „Concordia" w szybie „Andrzej" na głębokości 311 m. zawalił się chodnik na przestrzeni 200 m., zasypując sztolnię i 11 pracujących górników.

Zarządzona natychmiast akcja ratunkową celem odgrzebania górników trwała przez całą noc i niemal przez całą niedzielę Wkońcu udało się wszystkich robotników wyratować. Katastrofa wydarzyła się na podłożu tektonicznych trzesięń ziemi, które odczuto również w Raciborzu, Gliwicach i Bytomiu.

Tajemniczy samolot nad Rzymem

zrzucał antyfaszystowskie ulotki

Rzym, 5. 10. (PAT). W sobotę wieczorem ukazał się nad Rzymem samolot nieznanego pochodzenia, z którego rozrzucono nielegalne ulotki. Ulotka zawierała wezwanie do króla o zniesienie istniejącego reżymu. Agenci natychmiast usuwali egzemplarze odezw, w czem pomagała im publiczność. Władze zarządziły pościg za samolotem, który, jak tu przypuszczają, przybył z Korsyki. Rozrzucana ulotka podpisana była przez „Aljans Narodowy".

Podwyższenie podatku od nieruchomości

Warszawa, 5. 10. (PAT). Do laski marszałkowskiej wpłynął projekt noweli do rozporządzenia p. Prezydenta Rzplitej z dnia 12 marca 1928 r. o podatku od nieruchomości. Art. 1. noweli postanawia, że obowiązująca dotąd stawka tego podatku w wysokości 7 proc., podwyższona zostaje do 10 proc. od dnia 1 stycznia 1932 r.

Grentzschutz nad granicą polską

Rewelacje pacyfistycznego pisma niemieckiego

Essen, 5. 10. (PAT). Przeciwko redaktorowi pacyfistycznego pisma „Das andere Deutschland" wytoczył prokurator sprawę o zdradę stanu za umieszczenie w owem piśmie artykułu, dowodzącego istnienia grentzschutzu nad granicą polską, którego ćwiczeniami kierowali oficerowie Reichswehry.

Min. Neugebauer w Poznaniu

Poznań, 5. 10 (PAT). Wczoraj rano przybył do Poznania min. Robót Publicznych gen. Norwid-Neugebauer. Z dworca, gdzie go powitał imieniem miejscowych władz prezydent Ratajski, udał się p. minister do gmachów uniwersyteckich w których mieszczą się zakłady wydziału medycznego, gdzie w czasie P. W. K. mieściła się wystawa rządowa. Gmachy te przekazuje się obecnie uniwersytetowi. Po zwiedzeniu ich w towarzystwie wicewojewody Kauckiego p. minister udał się wraz z otoczeniem do Biedruska, gdzie wziął udział w akcie poświęcenia i otwarcia nowego mostu na Warcie. Most ten długości 200 metrów zbudowany z drzewa z częścią konstrukcji żelaznej, postawiony został przez 3 brygadę saperów pod kierownictwem pułkownika dyplomowanego inż. Zachorowskiego przy pomocy dyrekcji Robót Publicznych w Poznaniu w rekordowo krótkim czasie, bo w okresie od 24 lipca r. b. Aktu poświęcenia dokonał ks. dziekan wojskowy Wilkans. Nowy most ludności okolicznej znacznie ułatwi komunikację. Po śniadaniu w kasynie oficerskiem p. minister z otoczeniem odjechał do powiatu jarocińskiego, gdzie zwiedził obwałowania Warty. Wieczorem p. minister powrócił do Poznania i zamieszkał w hotelu Bazar.

Wielki bank lipski zawiesił wypłaty

Lipsk 5. 10. (Tel. wł.). Jeden z najpoważniejszych banków lipskich „Bahat", bank dla handlu i przemysłu, zawiesił wypłaty i zamierza ubiegać się o roczne moratorjum sądowe. Przyczyną niewypłacalności jest wycofanie w ostatnich tygodniach znacznych składek oszczędnościowych, pochodzących z olbrzymiej sumy przeszło 2 milj. marek. Depozyty, jak stwierdzono, znajdują się w porządku.

Połów szprotów

Hel, 5. 10. (Tel. wł.) W ubiegłą sobotę rybacy helscy złowili pierwsze większe ilości szprotów, ogółem 28 centnarów. Cena rynkowa wynosi za centnar 25 zł.

Koniec laboratorjum morskiego w Helu

Hel, 5. 10. (Tel. wł.) W wyniku akcji oszczędnościowej rządu zlikwidowano z dniem 1 bm. laboratorjum morskie w Helu i zwolniono kierownika p. K. Dehmla. Laboratorjum jedyne w Polsce, istniało bez mała 10 lat. S. B.

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł. kwartalna 3 zł

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91½ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.929 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 209.70, za 100 guld. gd. w dewizach 173.12, gotówką 173.72 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 5. 10. 1931.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była słaba.

Wszystkie papiery procentowe doznały ponownie lekkiej zniżki za wyjątkiem 8% obligacyj m. Poznania z 1926 i 1927 r., za które płacono 92% 5% poż. konwersyjna była notowana 40½—40% w placeniu, 8% listy dolarowe (stare)handlowano mniejszą ilość bez notowania po 82¼% w zaofiarowaniu, również ofiarowano 4% listy zast. konwert. po 28—27%, oraz 6%listy żytnie, które początkowo handlowano w mniejszych ilościach po 13.50—13.30 bez notowania, zaś w końcu po kursie 13.— w zaofiarowaniu.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez obrotu i notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 41½—40% P.
8% obligacje miasta Poznania z 1926 r. 92.—% P.
8% obig. m. Poznania z 1927 r. 92% P.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kred. 28—27% O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 13.— O.

Tendencja słaba.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 5. 10. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71,3 kg. (121 f. w. h.) 2) pszenicy 74,8 kg (127,1 f. w. h.), 3) jęczmienia a) 64 kg. do 66 kg b) 68 kg., 4) owsa 43,55 kg. (74,1 f. w. h.).

„Ceny tranzakcyjne"

Żyto 15 tonn par. Poznań	22.40
Żyto 75 tonn par. Poznań	22.50
Usposobienie spokojne.	

Ceny orjentacyjne

Pszenica	19.50— 20.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień a) 64—66 kg.	19.00— 20.00
Jęczmień b) 68 kg.	20.50— 21.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	23.50— 24.50
Usposobienie spokojne.	
Owies	19.50— 20.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	33.00— 34.00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł work.	31.50— 33.50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	12.50— 13.25
Otręby pszenne	11.75— 12.75
Otręby pszenne (grube)	12.75— 13.75
Rzepak	28.00— 29.00
Groch Victoria	21.00— 24.00
Groch Folgera	23.00— 25.00
Ziemniaki jadalne	2.30— 2.50

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 15 tonn, pszenicy 15 tonn, jęczmienia 45 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 5. 10. 1931 r.

Waluty **Gotówka**

Dolary St. Zjedn. tr.: 8,91; sp.: 8,93; kup.: 8,89.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124.80	125.11	124.49
Gdańsk	173.85	174.28	173.50
Holandja	359.60	360.40	358.60
Nowy Jork czeki	8.925	8.945	8.905
Nowy Jork kabel	8.929	8.949	8.909
Londyn	33.90	33.99	33.81
Paryż	35.17	35.26	35.08
Praga	26.42	26.48	26.36
Szwajcarja	174.60	175.03	174.17

Tendencja słaba.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inwest.		71.50
4% poż inw szt. ser.	75.00	74.00
3% poż bud.		29.00
5% poż konw.		42.50
10% poż. kol.		99.70

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—111.00

Tendencja słaba

Komentarz.

Dla papierów państwowych i listów zastawnych tendencja niejednolita, dla akcyj słabsza, bez obrotów. Bank Polski słabszy.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 5. 10. 1931.

Pszenica march.	217.00—220.00
Słabe ziarno w wyjątkach dopuszczone.	
Tendencja mocna.	
Pastewna pszenica march. 70—71 kg.	195.00—198.00
Tendencja mocna.	
Jara pszenica march. 78 do 79 kg.	220.00—222.00
Tendencja mocna.	
Żyto march. 72—73 kg.	189.00—191.00
Tendencja natychm. zał. mocniejsza, term. dost. spok.	
Jęczmień	159.00—173.00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	151.00—158.00
Tendencja mocniejsza.	
Owies march.	140.00—148.00
Tendencja mocna.	
Mąka pszenna	27.00—32.00
Tendencja cicha.	
Mąka żytnia 70%	26.60—29.10
Tendencja mocniejsza.	
Ospa pszenna	10.30—10.50
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	9.25— 9.50
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	20.00—27.00
Makuchy lniane	13.20—13.40
Makuchy arachid. 50% loco Hamburg	0.00—11.40
Mączka arachid. 50% loco Hamburg	0.00—11.50
Wytłoki suche paryt Berlin	6.00— 6.10
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	0.00—11.20
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	0.00—11.70
Ziemniaki jadalne białe	1.30— 1.40
Ziemniaki jadalne czerwone i niebieskie z Odenwaldu	1.40— 1.60
Ziemniaki jad żółte	1.50— 1.80
sortyment eksportowy powyżej notowań.	
Ziemniaki fabryczne	5½ — 6½ fg.
pro % mączki.	

Ogólna tendencja spokojna.

Ś. p. Józef Siemianowski

W dniu dzisiejszym, rano przed godziną 9, zmarł jeden z najstarszych dziennikarzy wielkopolskich, ś. p. Józef Siemianowski. Zeszedł z nim do grobu typ dziennikarza-społecznika, człowieka, który całe swe życie walczył słowem pisanem i mówionem za Polskę, jeden z tych zasłużonych choć skromnych pracowników, budzicieli ducha, którym Polska zawdzięcza swą wolność.

Zgon ten dotyka boleśnie zwłaszcza bratni nasz organ tutejszy „Orędownik Wielkopolski, gdyż Zmarły w tym piśmie kiedyś rozpoczął swą pracę zawodową, a w ostatnich latach był redaktorem dodatku „Ruch Robotniczy".

Śp. Józef Siemianowski urodził się w r. 1866 na Kujawach, w Szarleju nad Gopłem pod Kruszwicą. Do gimnazjum uczęszczał w Inowrocławiu jednocześnie z J. Kasprowiczem. Przez pewien czas był bibljotekarzem w bibljotece w Kórniku. Spokojna ta praca nie odpowiadała jednak, żywemu, bojowemu charakterowi śp. Józefa. Poświęcił się zatem karjerze dziennikarskiej. Bujny temperament polityczny pociągał go do działacza tej miary, jakim był założyciel „Orędownika", wybitny publicysta i długoletni kierownik polskiej opinji publicznej w b. zaborze pruskim, dr. Roman Szymański. Wstąpił więc do redakcji „Orędownika", gdzie pracował długi szereg lat, biorąc zarazem czynny udział w życiu publicznem, zarówno na wiecach w Poznaniu i prowincji, jak i w towarzystwach przemysłowych, rzemieślniczych, Sokoła i innych.

Z Poznania przeniósł się na Górny Śląsk, gdzie objął zaofiarowane mu przez ks. licencjata Radziejowskiego stanowisko współredaktora „Katolika" bytomskiego. Pracując w „Katoliku", zapoczątkował organizowanie polskich wieców publicznych, których przed tem na Śląsku nie urządzano. Przy tem przemawiał na wszystkich wiecach jako mówca programowy. Równocześnie brał żywy udział w górnośląskim ruchu robotniczym i udzielał się we wszystkich towarzystwach narodowych.

Po czterech latach wystąpił z redakcji „Katolika", nie mogąc się zgodzić na kierunek polityczny tego pisma, związany zbytnio z polityką niemieckiego Centrum katolickiego. Było to w pamiętnym roku 1903, kiedy to na Śląsku powstał narodowo-polski ruch ludowy. W ruchu tym śp. Józef wziął wybitny udział, głosząc hasło wybierania posłów polskich do polskiego Koła parlamentarnego w Berlinie, dzięki niemu polski lud górnośląski zerwał stanowczo z polityką centrową.

Po wystąpieniu z redakcji „Katolika" śp. Józef Siemianowski założył w Gliwicach, mieście najwięcej zniemczonem z całego G. Śląska, pismo codzienne „Głos Śląski" który wychodził też pod jego naczelnem kierownictwem. Wówczas to najwyższa polska władza wyborcza, Polski Komitet Wyborczy, postawiła Siemianowskiego jako kandydata na posła do Parlamentu niemieckiego w okręgu gliwicko-lublinieckim przeciw przywódcy partji centrowej, hr. Ballestroemowi. Mimo zaciekłej agitacji ze strony rządowej i księży Niemców Siemianowski zyskał 8 000 głosów ludu polskiego.

Po wyborach rozpoczęła się, najbezwzględniejsza walka pruska przeciw „Głosowi Śląskiemu". Wówczas to skazano śp. Józefa na półroczną kaźń więzienną, za artykuł, wzywający rodziców do uczenia dzieci po polsku. Więzienie, jak i ciągłe procesy i kary, nietylko nadwątliły zdrowie redaktora, lecz niemniej zniszczyły podstawy materjalne „Głosu Śląskiego". Materjalnie zrujnowany, śp. Józef Siemianowski zmuszony był schronić się w Krakowie, gdzie do wybuchu wojny pracował najprzód w redakcji „Głosu Narodu", później „Nowej Reformy". Do Poznania wrócił z chwilą wybuchu wojny, pracując jako dziennikarz i publicysta.

Za usługi oddane podczas Powstania Wielkopolskiego, odznaczony został Krzyżem zasługi przez Nacz. Radę Ludową. Na czas plebiscytu górnośląskiego powołany został na G. Śląsk, gdzie objął stanowisko naczelnego redaktora w wychodzącym w Katowicach „Polaku" Po ukończeniu plebiscytu powrócił do Poznania i do ostatniej niemal chwili życia swego pracował w umiłowanym swym zawodzie. Dla ogólnej charakterystyki śp Zmarłego dodać warto, że odznaczał się również niepoślednim talentem poetyckim. Zwłaszcza tłumaczenia Heinego, które czasami cytował, nie wydając ich drukiem, odznaczają się pięknością języka Osobną broszurkę poświęcił zasługom swego nauczyciela, dr. Romana Szymańskiego.

Śp. Józef Siemianowski nie żyje. Odszedł po znojnej, kilkudziesięcioletniej, chlubnej pracy dla Ojczyzny. Pozostawia po sobie szczery żal wśród wszystkich, co go znali. Zgon śp. Józefa opłakuje wdowa i dwóch synów. Niechaj im ogólne współczucie będzie choć małą pociechą.

Szczegóły, dotyczące pogrzebu śp. Józefa Siemianowskiego, podamy jutro.

Wspólna obrona

Jak Polska długa i szeroka, płyną z ambon natchnione słowa książąt Kościoła, nawołujące do akcji charytatywnej.

Wszyscy jesteśmy pod wrażeniem wspaniałego i jakże jasnego orędzia J. Em. Ks. Kard. Prymasa. Wszyscy rozumiemy potrzebę społeczną, każdy z nas jest gotów spełnić swój święty obowiązek, katolicki i obywatelski. Chcemy wspierać akcję najbardziej realną, skuteczną i ujednoliconą.

Na skutek wezwania J. Em. Ks. Kard. Prymasa tworzą się w całej Wielkopolsce komitety niesienia pomocy biednym i bezrobotnym ze współudziałem co najszlachetniejszych jednostek społeczeństwa. Program jasny i celowy został już rozesłany do wszystkich czynników wykonawczych. Cała akcja opiera się o najsprawniejszą jednostkę — mianowicie parafje i powołane z łona społeczeństwa komitety parafjalne będą spełniały rolę soczewki, z jednej strony skupiającej darowizny, z drugiej strony rozdzielającej pomoc.

Każda parafja zostanie w tym celu podzielona jeszcze na rejony, aby akcję jak najsprężyściej przeprowadzić; na czele każdego z nich będzie stał swego rodzaju kwestor czy kwestarka rejonu. Obowiązkiem jego będzie zbieranie ofiar w naturze i gotówce. Komitet parafjalny będzie zbierał wszelkie ofiary przez cztery komisje, mianowicie przez a) komisję żywnościową i opałową, b) odzieżową, c) finansową, d) dożywiania dzieci.

Komisje te po przystosowaniu i zebraniu ofiar będą służyły jako śpichlerz dla komisji piątej, rozdzielczej. Rolę tej komisji, rolę najbardziej odpowiedzialną przejmą na siebie miejscowe oddziały „Caritasu", lub organizacje św. Wincentego à Paulo.

Do obowiązków organu rozdzielczego i wykonawczego, obok udzielania pomocy, należeć będą wywiady i racjonalna gospodarka. To ostatnie daje pełną rękojmię, że oszuści i wydrwigrosze, których tak wielu dziś się kręci koło biur dobroczynnych, będą unieszkodliwieni.

Komitety parafjalne przystąpiły już do swej pracy, teraz czas na społeczeństwo, które słuchając głosu swego Arcypasterza i rozumiejąc konieczność i powagę chwili, nie zawiedzie.

Związek Towarzystw Dobroczynności „Caritas"
Poznań, Al. Marcinkowskiego 22, III.
Tel. 19-89

Naczelny Komitet Akademicki na rzecz bezrobotnych

Naczelny Komitet Akademicki, jako czołowa reprezentacja studentów polskich, wydał do ogółu młodzieży akademickiej następującą odezwę:

Koleżanki i Koledzy!

Wkraczając z początkiem nowego roku akademickiego w mury wyższych uczelni, stajemy w obliczu pogłębiającego się kryzysu gospodarczego i wywołanego nim coraz groźniejszego bezrobocia. Masom bezrobotnym niosą pomoc wyłonione przez społeczeństwo organizacje.

Młodzież akademicka ma obowiązek stanąć w pierwszym szeregu akcji pomocy bezrobotnym. U progu rozpoczynającego się roku akademickiego Naczelny Komitet Akademicki występuje z inicjatywą takiej akcji ze strony młodzieży akademickiej. Przy N. K. A. organizuje się Akademicki Komitet Pomocy Bezrobotnym, który obejmuje kierownictwo akcji i uzgodni ją z już istniejącemi na terenie starszego społeczeństwa organizacjami. Niechaj każda studentka i każdy student rozpocznie nowy rok od niesienia pomocy najbiedniejszym, bo pozbawionym pracy rodakom. Niechaj masy bezrobotnych odczują, że ich ciężki los znalazł oddźwięk w sercach młodzieży. Akademicki Komitet Pomocy Bezrobotnym z rozpoczęciem roku akademickiego wyda odpowiednie instrukcje i poda formy organizacji.

Naczelny Komitet Akademicki.

Najazd Żydów na uniwersytet wileński

Zastraszające cyfry

Jak informuje „Dziennik Wileński", na uniwersytet im. Stefana Batorego w Wilnie zorganizowali Żydzi istny najazd. Oto np. do sekretarjatu wydziału lekarskiego złożono przeszło 300 podań żydowskich, z prośbą o przyjęcie. Na wydziale tym jest wogóle 125 miejsc wolnych. Na t. zw. egzamin kwalifikacyjny z fizyki i chemji, któremu kandydaci muszą się poddać, zjechali do Wilna reprezentanci wszystkich dzielnic. Reprezentowane były nawet najdalsze zakątki, jak Stanisławów i Kołomyja. Z samej Łodzi było 35 kandydatów Żydów.

Niemało było także takich, którzy mają za sobą po kilka lat studjów lekarskich na uniwersytetach zagranicznych w Pradze Czeskiej, Bratysławie, Grenoble i in. Przyjęto z tego zalewu żydowskiego 20 osób.

Sukces polski na Śląsku czeskim

Jak już doniosły depesze, w ostatnich wyborach gminnych na Śląsku czeskim zaznaczył się przyrost głosów polskich.

Mniejszość polska postawiła własne listy kandydatów w powiatach sądowych: bogumińskim, frysztackim, czesko-cieszyńskim i jabłonkowskim. Jeszcze przed samemi wyborami doszło w 4 gminach powiatu cieszyńskiego i jabłonkowskiego do kompromisu wyborczego pomiędzy wszystkiemi kandydującemi stronnictwami, wskutek czego wniesiono tylko po jednej liście kandydatów, a wybory właściwe odpadły. Kompromisy te, które świadczą o nastrojach w poszczególnych gminach, wypadły dla polskości nader korzystnie. W Górnej Łomnej lista kandydatów obejmuje 10 Polaków, 3 Polaków-czechofilów, 2 Czechów. Gmina pozostanie w rękach polskich, stan mandatów pozostał niezmieniony. W Cierlicku Dolnem na liście kompromisowej znalazło się 11 Polaków, a 4 Polaków-czechofilów. W stosunku do stanu dotychczasowego Polacy zwiększyli stan posiadania o 3 mandaty. W Boconowicach na 12 kandydatów wybrano 11 Polaków, a 1 czechofila. Liczba mandatów polskich powiększyła się o 3. W Kojkowicach Czesi nie odważyli się postawić własnej listy kandydatów, wobec czego wszystkie 12 mandatów zdobyli Polacy. Ogółem w wymienionych 4 gminach, w których doszło do kompromisów, Polacy uzyskali 44 mandatów na 54, Czesi i Polacy-chechofile 10 mandatów. Wynik ten oznacza wzrost polskiego stanu posiadania o 6 mandatów.

W tych gminach, gdzie wybory się odbyły, wyniki przedstawiają się następująco (liczby w nawiasie oznaczają ilość mandatów, uzyskanych w roku 1927):

Frysztat: Polacy 9 mandatów (7), Czesi 11 (13), Niemcy 11 (13), komuniści 3, Żydzi 2.

Poręba: Polacy 4 (4), Czesi 15, komuniści 12.

Rychwald: Polacy 4 (5), Czesi 23, komuniści 9.

Sucha Górna: Polacy 17 (16), Czesi 6, komuniści 7.

Sucha Dolna: Polacy 5, Czesi 17, komuniści 8.

Sucha Średnia: Polacy 9 (7), Czesi 12, komuniści 9.

Zabłocie: Polacy 4, Czesi 12, komuniści 4.

Piotrowice: Polacy 8, Czesi 12.

Cieszyn Czeski: Polacy 3 (2), Czesi 9 (11), Niemcy 16, Żydzi 2.

Ligotka Kameralna: Polacy 11, Czesi 7 (5).

Oldrzychowice: Polacy 16, Czesi 6, komuniści 8.

Karpętna: Polacy 7, Czesi 6, komuniści 2.

Ropica: Polacy 18, Czesi 6.

Tyra: Polacy 5, Czesi 7.

Trzycież: Polacy 7 C,zesi 8.

Łomna Dolna: Polacy 10, Czesi 8.

Z pogranicza

Śmiłowo, wioska w pow. chodzieskim, położona tuż nad granicą niemiecką, jest przeważnie zamieszkała przez Niemców. Sołtysem jest tam p. Norbert Jezierski, Niemiec pomimo polskiego nazwiska, w którego domu panuje język niemiecki. Posiada on gospodarstwo 100 morgowe oraz gościniec z prawem wyszynku. W roku 1920, kiedy chodziło o to, czy wioski niektóre w okolicy Piły mają należeć do nas, — czy też odpaść na rzecz Niemiec, Jezierski jeździł z komisją niemiecką, agitując na rzecz Niemiec.

Na miejscu jest on protektorem „Bauernbundu". Posiedzenia rady gminnej również, jak nam donoszą, odbywały się w języku niemieckim. Ponadto sołtys na koszt gminy abonuje pisma niemieckie „Posener Tageblatt" i „Deutsche Rundschau".

Przeciwko takim niewłaściwym stosunkom zwracano się już ze skargami do starostwa w Chodzieży, ale dotychczas bezskutecznie. Sołtys — Niemiec — zaś poczyna sobie coraz śmielej, głosząc już otwarcie, że mogą sobie palce poupisywać (wyraźnie: „die Finger wund schreiben") to jemu i tak nic się nie stanie.

Ale nie dosyć na tem, Jezierski spełnia od pewnego czasu jeszcze urząd komisarycznego sołtysa gminy Brodna, mimo że tam nie brak Polaków, którzyby ten urząd piastować mogli z pożytkiem dla polskości. Po zatwierdzeniu go tam jako komisarycznego sołtysa, wniesiono sprzeciw do wydziału powiatowego z prośbą o ponowne wybory do rady gminnej. Na to otrzymano odpowiedź, że po myśli par. 84 ordynacji wiejskiej można każdego czasu przeprowadzić wybory bez zarządzenia starostwa. Ale gdy na skutek tego przeprowadzono nowe wybory w kwietniu 1930 roku, nie zostały one przez wydział powiatowy zatwierdzone. I tak już pozostaje.

O faktach tych donosi nam grono obywateli — Polaków w nadziei, że wreszcie tym sposobem będzie można sprowadzić zmianę przykrych nad wyraz stosunków.

KUP LOS!
Codziennie wychodzą większe wygrane w kolekturze zw 11 145
A. Kędziora, Poznań,
ul. Sieroca 5/6 naroż. Nowej.

ZAPRASZAMY do **„NOWEJ GOSPODY"** RESTAURACJA i BAR (Filja „GASTRONOMJI")
w WARSZAWIE, przy ul. Jasnej 4 (od Marszałkowskiej przez Złotą)
Wyśmienita kuchnia. zw 5903 REWELACYJNIE NISKIE CENY!

Po wczorajszym koncercie symfonicznym

Teatr Wielki zapełnił się wczoraj na uroczystem otwarciu sezonu symfonicznego, który wypełnia produkcję orkiestry symfonicznej miasta Poznania.

Amfiteatr był nabity po brzegi. Na parterze i pierwszym balkonie musiano dostawić krzesła, a mimo to paręset osób odeszło od kasy. Między słuchaczami widziało się przedstawicieli władz i instytucyj, świat uniwersytecki, artystów - muzyków i plastyków, ludzi przodujących w zawodach wolnych, kwiat inteligencji poznańskiej.

W przerwie korytarze nie mogły prawie pomieścić tłumu, który w rozmowach dzielił się wrażeniami. A najciekawsze może to, że publiczność, poza wymienioną już warstwą, przedstawiała widok odmienny od zwykłego wieczoru widowisk muzycznych, na jakie w zeszłym sezonie był oddany Teatr Wielki. Widziało się setki osób, które rzadko kiedy albo i wcale nie przybywały na teatr muzyczny. Byli to melomani, amatorzy muzyki, którzy jej potrzebują do swego życia duchowego, był to muzykalny Poznań, który przybył ucieszyć się wielką sztuką. Zjawiło się mnóstwo młodzieży, która kształci się w naszem konserwatorjum państwowem oraz w innych szkołach muzycznych. Niejednokrotnie przybyli ci młodzi słuchacze z rodzicami i z rodzeństwem.

Do bogatego i ciekawego programu, w którym dominowały dzieła polskie, powróci w jutrzejszem wydaniu porannem nasz sprawozdawca muzyczny. Narazie notujemy pełny sukces wieczoru który świadczy, że utworzenie orkiestry symfonicznej przyszło w sam czas i odpowiedziało potrzebie chwili.

Miasto Poznań, tworząc tę instytucję, dobrze zasłużyło się kulturze naszego społeczeństwa. Życzyć należy koncertom symfonicznym, aby i w przyszłości znajdowały taki oddźwięk jaki miał wieczór niedzielny w przepełnionej i uroczyście nastrojonej sali.

„Naród" niemiecki wita ministrów francuskich.

Echa naszego jubileuszu

Najstarszy polski tygodnik satyryczno-polityczny, warszawska „Mucha" zamieszcza w ostatnim swym numerze następujący wiersz p. t. „1906—1931 Kurjerowi Poznańskiemu na dwudziestopięciolecie":

Gdyś swe duchowe wznosił sztandary,
Pruskich represyj gdyś spijał czary,
To nie marzyłeś o tem ni chwili,
Że nam się jasna Wolność przychyli,
Że to, co w słońca błyszczało łunie,
Niemiec potęga, jak ścięta, runie,
Że w huku armat, wśród światów drżenia,
Ziszczą się naszych dziadów marzenia.
Już się ziściły. Zgojone rany,
Zerwane z polskich ramion kajdany,
To nie sen cudny, to słodka jawa,
Złączone: Poznań, Kraków, Warszawa
Że tak się stało, wiedzą rodacy,
Iż w tem cząsteczka i twojej pracy,
Że w wydawnicze chwycony wiry,
Szedłeś do boju z pruskimi zbiry,
By wśród krzyżackiej hordy pochodu,
Trzymać w napięciu Ducha Narodu.
Za to, żeś nigdy nie słabł w tej walce,
Choć cię gnębili Niemcy-padalce,
Żeś nie ustawał, żeś się nie nużył,
Przyjm dank.
Ojczyźnie tyś się przysłużył.

Nowe spostrzeżenia

Nawiązując do słów i protestów w swoim czasie w prasie miejscowej przeciwko ogałacaniu drzew ulic i placów miejskich, uważam za swój obowiązek dorzucić dwa dalsze powody, dla których nie powinno się trzebić drzew w miastach, ale przeciwnie powinno ich być jak najwięcej i to rozmaitych.

Obok względów higjenicznych i estetycznych istnieje również dążenie zmniejszenia niebezpieczeństwa wojny gazowej, przez zakładanie zieleńców. Idea miast-ogrodów, która pierwotnie wyłoniła się w Londynie, jest obecnie usilnie propagowana przez brytyjskie ministerjum wojny, ze względów nie tylko higjenicznych i socjalnych, lecz i dlatego, iż przekonano się, że zielone liście drzew neutralizują gazy bojowe a zwłaszcza fosgen, jeden z najgroźniejszych gazów bojowych.

Drugi powód, że ważniejsze objekty w miastach ogołocone z drzew odbijają od otoczenia, są więc bardzo widoczne i stanowią na wypadek wojny doskonały punkt orjentacyjny dla nieprzyjacielskiego lotnictwa. Zwłaszcza większe objekty jak dworce, mosty, zakłady przemysłowe, fabryki i większe gmachy urzędowe winny być otoczone większą ilością drzew dostosowanych do danych objektów. Kontury bowiem drzew łącząc się z otoczeniem, zlewają wszystko w jedną całość, co dla obserwatora lotniczego z znacznej wysokości przedstawia jedną plamę, nie zwracającą na siebie jego specjalnej uwagi. W ten sposób chronione objekty, t. zn. zamaskowane drzewami, mogą uniknąć skutków ataku lotniczo-gazowego i ewtl. zburzenia.

Słów tych kilka niech będzie wskazówką dla odpowiedzialnych za bezpieczeństwo miasta i zamieszkałej w nim ludności cywilnej, zwłaszcza teraz, kiedy sadzenie drzew jest aktualne.

Sz. Ł.

Imponujący zjazd Obozu Wielkiej Polski

odbył się wczoraj w Poniecu

Wczorajszej niedzieli odbył się w Poniecu w pow. gostyńskim zjazd obwodowy O. W. P. W zjeździe wzięły udział delegacje placówek Gostyń, Poniec, Krobia, Piaski, Bodzewo, Grabonóg, Michałowo, Podrzecze, Wielkie Strzelce, Niepart i Drzęczewo z pow. gostyńskiego, Rawicz, Sarnowa, Kawcze i Bojanowo z pow. rawickiego oraz delegacja placówki w Lesznie z kierownikiem powiatowego wydziału leszczyńskiego mec. Wstawskim na czele.

Zjazd rozpoczął się uroczystem nabożeństwem, odprawionem przez ks. Sztukowskiego, który wygłosił również gorące kazanie do Młodych. W południe odbyła się odprawa organizacyjna kierowników z referatem organizacyjnym Dzielnicy red. Fikusem.

O godz. 2 Młodzi O. W. P. oraz zaproszeni goście wypełnili po brzegi salę p. Ratajczaka, na której odbyły się obrady zjazdu. Obrady zagaił kierownik powiat. wydziału O. W. P. z Gostynia p. Hejnowicz, zdając raport ze stanu organizacyjnego red. Fikusowi, poczem przemawiali kolejno red. Fikus, mec. Wstawski z Leszna oraz inż. Muszyński. Następnie red. Fikus wręczył blisko 100 nowym członkom godła O. W. P., zwracając się z gorącym apelem do utworzonej w Poniecu sekcji żeńskiej, liczącej zgórą 25 członkiń.

Płomiennem wezwaniem do wytrwania w szczytnej sużbie narodowej zakończył p. Hejnowicz zjazd, poczem w podniosłym nastroju odśpiewano hymn Młodych.

Zjazd wykazał, że ziarno idei narodowej trafiło na dobry grunt przedewszystkiem wsi, najliczniej na zjeździe reprezentowanej.

Pomoc bezrobotnym w Warszawie

W prasie warszawskiej pojawiła się odezwa do społeczeństwa Stowarzyszenia Doraźnej Pomocy, mającego na celu niesienie pomocy ubogim.

W skład stowarzyszenia wchodzą następujące organizacje społeczne: Koło Lekarzy im. Marcinkowskiego, Liga Obrony Moralności Publicznej, Narodowa Organizacja Kobiet, Narodowa Praca Polek, Narodowe Zrzeszenie Adwokatów, Praca Polska, „Rozwój" Tow. Rozwoju Życia Narodowego, Społeczne Biuro Pośrednictwa Pracy przy Pracy Polskiej, Stowarzyszenie Dowborczyków ku Chwale Ojczyzny, Stowarzyszenie Hallerczyków, Stowarzyszenie Lekarzy, Stowarzyszenie Zjednoczonych Ziemianek, Towarzystwo Opieki nad Kresami, Związek Drobnych Kupców, Związek Emerytów Wojskowych, Związek „Polonia", Związek Rzemieślników Chrześcijan.

Projekt rządowy zmiany ustawy o ochronie lokatorów

Rząd wniósł do Sejmu poniżej zamieszczony projekt, zmieniający Ustawę o Ochronie lokatorów:

Art. 1. Ustawa z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 406) ulega następującym zmianom:

1) w art. 2 ustęp 1 lit. b) otrzymuje brzmienie następujące:

„b) budynki, będące w dn. 1 kwietnia 1924 r. własnością państwową lub związku samorządowego, o ile są przeznaczno na cele wojskowe, a w których zamieszkiwanie osób cywilnych jest niedopuszczalne ze względów na interes państwowy także o ile są przeznaczone na cele biurowe mieszczących się w nich urzędów lub przedsiębiorstw państwowych.

W odniesieniu do pomieszczeń w tych budynkach obowiązuje termin wypowiedzenia trzymiesięczny, sześciomiesięczny lub roczny, a to w zależności od tego, czy komorne za dane pomieszczenie pobiera się miesięcznie, kwartalnie lub rocznie".

2) w art. 2 ustęp pierwszy uzupełnia się następującem postanowieniem:

„1) budynki, będące w dn. 1 kwietina 1924 r. własnością państw obcych a przeznaczone zgodnie z intencją właściciela do urzędowego użytku przedstawicielstw tych państw, akredytowanych w Polsce".

3) w art. 2 ustęp 2 otrzymuje brzmienie następujące:

2) W wypadkach, przewidzianych pod lit. a), c), e), i), oraz 1), wynajmujący żądać może usunięcia lokatora jedynie z końcem kwartału kalendarzowego za poprzedniem co najmniej trzymiesięcznem wypowiedzeniem".

4) W tytule rozdziału V po słowach: „dla bezrobotnych" dodaje się słowa: „i w porze zimowej".

5) Po art. 24 dodaje się art. 24a w brzmieniu następującem:

„Art. 24a. Eksmisje z mieszkań jedno i dwuizbowych w okresie miesięcy zimowych, t. j. od 1 listopada do 31 marca każdego roku, nie mogą być wykonywane, jeżeli eksmisję orzeczono z przyczyny przewidzianej w art. 11 ust. 2 lit. a).

Sąd lub urząd rozjemczy może, uwzględniając położenie pozwanego, odroczyć eksmisję poza okres miesięcy zimowych, jeżeli eksmisję orzeczono także z innych przyczyn, niż przewidziana w ustępie pierwszym.

Postanowienia te nie mają zastosowania, jeżeli eksmitowany w tej samej miejscowości posiada inne mieszkanie lub mu odpowiednie dostarczono".

Art. 2. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się ministrowi sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Zjazd lekarzy i dentystów polskich w Ameryce

W końcu ubiegłego miesiąca odbył się w Buffalo zjazd stowarzyszenia polskich lekarzy i dentystów w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Obrano nowy zarząd, który stanowią: dr. Wł. Kalisz, dr. Józef Kobrzyński, dr. Olga Latka i dr. Florjan Kozłowski. Siedzibę stowarzyszenia postanowiono przenieść z Buffalo do Chicago; wniosek o zwołanie zjazdu w r. 1932 w Warszawie nie uzyskał większości, głównie z powodu dużych kosztów, jakie zjazd taki pociągnąłby za sobą. Uchwalono poza tem rezolucję, która między innemi postanawia: „poczynić wszelkie wysiłki w kierunku bezpośredniego nawiązania kontaktu ze związkiem lekarzy w Polsce, aby przez to wzmocnić własną organizację w Stanach Zjednoczonych, zasilając ją nowemi ideami i metodami pracy i stworzyć łącznik między sferami lekarskiemi w Polsce a takiemiż polskiemi sferami w Stanach Zjednoczonych.

Centralna hurtownia narkotyków dla aptek

Jak donoszą, w myśl uchwały komisji do spraw opjum przy Lidze Narodów, ministerstwo spraw wewnętrznych przystępuje do scentralizowania handlu narkotykami.

W najbliższym czasie utworzona zostanie centralna hurtownia, która posiadać będzie wyłączne prawo sprzedaży hurtowej narkotyków do aptek.

Zapobiegajcie chorobom!

Hasło to, obiegające całą kulę ziemską, wzywające wszystkie kulturalne społeczeństwa do walki z odwiecznym wrogiem ludzkości chorobami, zmobilizowało wszystkie twórcze umysły lekarskie do przeciwdziałania szerzącemu się złu. Jedynym, w/g dzisiejszego stanu wiedzy, wypróbowanym i zapobiegającym wszelkim infekcjom w jamie ustnej i krtani, gdzie najłatwiej się lokują zarazki grypy, anginy, dyfterytu, szkarlatyny, odry jest środek zapobiegawczy **Paramint „Erbe"**.

Paramint „Erbe" są to tabletki o przyjemnym smaku i zapachu rozpuszczane kilka razy dziennie w ustach w ilości 1—2 pastylek zapobiegają infekcji.

Paramint „Erbe" stanowią też skuteczny środek dezynfekcyjny wszędzie, gdzie zachodzić może obawa zakażenia podczas epidemji, tak w domu jak i szpitalach, szkołach i t. d. **Paramint „Erbe"** chroni przed grypą, przeziębieniem, katarem.

Pw 7 815-39,37 Dr. L. K.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Mord rabunkowy pod Ostromeckiem

Napad na drodze publicznej — Bestjalscy zbrodniarze

Nasz korespondent pomorski (x) donosi z Chełmna:

W tych dniach przed południem, zjawił się u zamieszkałego w Dąbrowie handlarza Kraczkiewicza jakiś młodszy osobnik, przedstawiając się jako wysłannik zamieszkałego w sąsiedniej wiosce gospodarza, mającego bydło na sprzedaż. Rzekomy ten wysłannik zalecał pospiech i zaopatrzenie się w gotówkę, ponieważ takie otrzymał polecenie.

Krzaczkiewicz, nie spodziewając się podstępu, zabrał około 400 zł. i udał się rowerem w drogę. Dojechawszy do lasku pod Ostromeckiem, został postrzelony z zasadzki i spadł z roweru. W tej chwili doskoczyli do niego ukryci w gąszczu zbrodniarze, rzucili się na ciężko rannego, przeżynając mu gardło, tak że zmarł niebawem. Następnie obrabowali K. z gotówki i rowerem zbiegli w kierunku Torunia.

Po drodze widziano ich w Wielkiej Złej Wsi, gdzie wypoczywali w rowie przydrożnym. Byli to młodzi ludzie. Powiadomiona o zbrodni policja urządziła obławę za bandytami.

Tego samego dnia o godz. 10 przed południem napadł w lesie między Dąbrową a Cichoradzem pewien mężczyzna niejaką Konstancję Iwańską, którą grożąc rewolwerem wezwał do wydania posiadanej gotówki. Przestraszona kobieta wręczyła dwa złote i napastnik odczepił się, uchodząc w kierunku Dąbrowy. Przypuszczalnie osobnik ten był owym „wysłannikiem" i w zmowie z bandytami ś. p. Kraczkiewicza, którego zamordowali pod Ostromeckiem.

Nowy most

wybudowała w Biedrusku na Warcie 3 brygada saperów.

W ubiegłą niedzielę odbyło się w Biedrusku na Warcie poświęcenie i otwarcie nowego mostu drewnianego konstrukcje żelaznej. Trzecia brygada saperów i jej dowódca pułk. dypl. inż. Zachorowski święcili w tym dniu zasłużony triumf, gdyż praca wykazała wielką żywotność i znajomość rzeczy ze strony 3 brygady saperów.

Już od godz. 10,30 poczęli się zjeżdżać samochodami liczni goście, aby wziąć udział w tej pięknej uroczystości. Tuż przy moście ustawiono kompanję honorową z sztandarem i orkiestrą 7 płk. saperów, która powitać miała przybyłego specjalnie ministra robót publicznych.

Nowy most jest nowym triumfem polskich inżynierów wojskowych. Ma 200 mtr długości z dojazdowym 100-metrowym nasypem. Cały most wybudowano zaledwie w ciągu 10 tygodni kosztem 200 tys. zł. Dnia 24 lipca wbito w dno Warty pierwszy pal a już w niedzielę most był niemal zupełnie gotowy. Dowodem doskonałej konstrukcji mostu jest jego nośność, która wynosi 20 tonn na metr kwadratowy.

Wobec licznie zebranych przedstawicieli władz wojskowych z dowódcą O. K. VII generałem Dzierżanowskim gen. Kasprzyckim, gen. Zachorskim, szefem saperów M. S. Wojsk podpłk. Arczyńskim na czele, oraz przedstawicieli władz państwowych i komunalnych, pośród których zauważyliśmy m. in. p. starostę Begalego, dokonał aktu poświęcenia ks. kapelan Wilkans, a p. minister robót publicznych dokonał symbolicznego przecięcia wstęg.

Po szczegółowej wizytacji mostu, w której wzięła również udział wycieczka dziennikarzy bułgarskich, udano się samochodami do kasyna oficerskiego, gdzie odbyło się śniadanie, które przeciągnęło się do południa.

Wybudowanie podobnego mostu w tak krótkim czasie i przy tak niewielkim stosunkowo nakładzie kosztów wystawia chlubne świadectwo 3 brygadzie saperów, a specjalnie jej dowódcy pułk. dypl. inż. Zachorowskiemu, co słusznie podkreślano w licznych przemówieniach.

Złodzieje kolejowi

odsiadują już karę ciężkiego więzienia.

Przy niezwykłem zainteresowaniu toczyła się przerwana przed paru dniami rozprawa przeciwko sprawcom napadów na pociągi tranzytowe. Szajka była doskonale zorganizowana, złożona z zawodowych złodziei i posługiwała się nawet ciężarowem autem.

Na ławie oskarżonych zasiedli Fr. Heichel, S. Heichel, M. Grek, W. Jankiewicz, M. Promiński, Michał, Piotr, Jan i Bronisław Floryszakowie, oraz kilku paserów. Przypominamy, że wymienieni popełnili 10 lutego b. r. na odcinku kolejowym Poznań — Główna — Bogucin kradzieże w wagonie tranzytowym. Upatrzyli oni sobie wagon z napisem „München", na który wskoczyli podczas biegu, wyrwali plombę i kłódkę, poczem weszli do środka, rabując, co się dało, a p. in. zwój pasów transmisyjnych wagi 18 klg., belę dywanów, tkane materjały bawełniane, przeszło 100 kg. różnego sukna, sieci rybackie wagi 30 kg. i t. d. Łup wyrzucili w umówionem miejscu, gdzie czekali wspólnicy z ciężarówką. Zabrany towar odwieziono do miejscowości Krajkowo, gdzie u znajomych Promińskiego nastąpił podział łupu.

Po udanej wyprawie, szajka ponownie zamierzała obrabować jeden z pociągów tranzytowych na szlaku Gniezno — Mogilno, została jednak spłoszoną przez pełniącego służbę kolejarza w wagonie. W czasie ucieczki Żyd Pomerancenbaum dostał się pod koła pociągu ponosząc śmierć na miejscu. W rezultacie dochodzeń, udało się policji ująć całą szajkę, którą oddano do dyspozycji prokuratury.

Na rozprawie szajce udowodniono winę, wobec czego prokurator domagał się surowego ukarania. Trybunał skazał Franciszka Heichlera i M. Promińskiego na karę ciężkiego więzienia przez 4 lata. Główny aranżer wypraw i wytrawny złodziej kolejowy Maksymiljan Grek zasądzony został na 6 lat ciężkiego więzienia; Sylwester Heichel, który zawoził łup samochodem do bezpiecznego miejsca, otrzymał karę ciężkiego więzienia przez 2 lat. Fr. Floryszakowi wymierzono 6 miesięcy, Bronisławowi Floryszakowi 3 miesiące, a Janowi Floryszakowi 1 miesiąc więzienia. Resztę oskarżonych dla braku dowodu uwolniono. (z)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 5 października.

Słońce: wschód 5,59 — zachód 17,23 — długość dnia 11 godzin 24 min.

Księżyc: wschód 22,11 — zachód 15,17 — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 10 st. C., pochmurno, wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 759 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 12 st. C., najniższa plus 9 st. C. Ilość opadu nieznaczna.

Przepowiednia pogody na wtorek: Pochmurno i ciepło.

Kal. rzk.: Placyda — jutro Brunon.

Kal. słow.: Zasław — jutro Bronisław.

Zebrania

Dziś o 16 Koło Kuźniczanek, w mieszkaniu u p. Zakrzewskiej, Wały Wazów 15;

o 16 Zw. Inwalidów, Wdów, Sierót i Emerytów Kol., w restauracji Górna Wilda 75;

o 17 Koło Położnych, w klinice ul. Polna 17;

o 17 Zw. Pań Domu, w sali Śniadeckich Coll. Medicum, ul. Fredry 10;

o 19 Sodalicja Marjańska Urzędników, w salce OO. Jezuitów;

o 19,30 K. S. „San" (Św Łazarz), u p. Dusika, ul. Marsz. Focha 62;

o 20 Wolny Cech Krawiecki, w lokalu ul. Szymańskiego 10;

o 20 Polski Zw. Pracowników Krawieckich (C. Z. P P. O. sekcja krawców miarowych), u p. Jezierskiego, ulica Wroniecka 13;

o 20 Zjedn. Pracowników Rzemieślniczych (krawcy), w sali 20 Domu Rzemieślniczego;

o 20 Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Domu Królowej Jadwigi;

o 20,30 Tow. Abstynenckie pod wezw. Św Kazimierza, w Domu Św Wojciecha, al. Marcinkowskiego 22.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1

Wilda: Apteka „Fortuna" Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, ul. Górna Wilda 3.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha narożnik ul. Niegolewskich.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską" ul. Dąbrowskiego 76.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— **Złote gody** obchodzą pp. Józef Wittke z małżonką Jadwigą z domu Łukowiak, Mostowa 5 a. Na intencję tę odprawi się dnia 6 października o godz. 9 rano msza św. w kościele Farnym.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Posiedzenie Rady miejskiej** odbędzie się w środę, dnia 7 bm. o godz. 6,30 popołudniu. Porządek obrad: Różne wybory i sprawy urzędnicze, sprawa budowy szkoły na Wildzie przy ul. Rolnej, sprawa zasilenia funduszu przebudowy zabudowań przy ul. Urbanowskiej 1, uchwalenie dodatkowego kredytu na budowę Miejskiej Szkoły Handlowej, zatwierdzenie planu linij wytycznych ul. Starołęckiej, zmiana planu zabudowy części Jeżyc pomiędzy ul. Poznańską, ul. Jeżycką, ul. Nad Bogdanką i torem kolejowym Poznań-Wronki, odstąpienie gruntów pofortecznych gminie miasta Poznania, wykupno terenu ulicznego na Komandorji, wymiana terenów ulicznych, sprawa sprzedaży parcel na Łazarzu.

— * **Koło Przyjaciół Harcerstwa przy 20. Pozn. Druż. Harc.** Roczne walne zebranie odbędzie się we wtorek, 6 bm o godz. 19 w I. szkole wydziałowej, ulica Działyńskich 4.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Tow. Gimn. „Sokół" Poznań III (Wilda).** Zebranie plenarne, połączone z uroczystością Kościuszkowską odbędzie się w środę, dnia 7 bm. o godz. 19 u dh. Zawadki.

— * **Związek Tow. Gimn. „Sokół" — Okręg Poznański.** Walne zebranie organizacyjne sekcji piłki nożnej Okręgu Poznańskiego wyznacza się na dzień 7 bm godz. 19,30 w gospodzie „Sokoła" (p. Bitter) na boisku przy Drodze Dębińskiej. — Ze względu na nadzwyczajną ważność obrad oraz ustalenia kierownictwa sekcji i oddziałów, rozpoczęcia zimowych treningów itd. jest gremjalne przybycie wszystkich kierowników, kapitanów oraz sekretarzy i sędziów koniecznem.

WYKŁADY

— * **„Francja wobec kryzysu".** W środę, dnia 7 bm. o godz. 19 w sali Stowarzyszenia Polsko-Francuskiego (ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27) wygłosi w języku francuskim p. Bloudel, profesor szkoły nauk politycznych odczyt p. t. „La France devant la crise". Należy się spodziewać, że zarówno nader ciekawy temat odczytu jak i głośne nazwisko prelegenta zgromadzi jak najliczniejsze grono słuchaczy. — Wstęp bezpłatny.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs przetwórstwa owocowo - jarzynowego.** Z inicjatywy Związku Pań Domu w Poznaniu organizuje Dyrekcja Poznańskiego Towarzystwa Kursów Ogrodniczych w Państw. Szkole Ogrodniczej przy ul. Śniadeckich dwudniowy 8-godzinny praktyczny kurs przetwórstwa owocowo-jarzynowego. Kurs odbędzie się w dniach 7 i 8 bm. w godzinach od 4 do 8 wieczorem. Opłata za kurs wynosi 8 zł dla członkiń Związku Pań Domu, dla pań niestowarzyszonych 8 złotych i 50 groszy. Liczba miejsc ściśle ograniczona. Zapisy można uskuteczniać w lokalu Zarządu Związku P. D., ul. Marsz. Focha 64 III. codziennie między godz. 3—4, lub na zebraniu Związku w sali Śniadeckich, ul. Fredry 10. II p. o godz 5 popołudniu w poniedziałek, dnia 5 października.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Związek Dentystów** uprasza o zgłoszenie piśmienne lub telefoniczne do sekretarjatu, św. Marcin 52-53, tel. 59-41, ilości i nazwisk uczni, kształcących się w zawodzie techniczno-dentystycznym.

— * **Uroczystość inauguracji nowego roku akademickiego 1931-32 w Wyższej Szkole Handlowej w Poznaniu** odbędzie się w sobotę, dnia 10 bm. Program: O godz. 11 msza św. w kościele św. Wojciecha. O godz. 17 w auli W. S. H., Al. Marcinkowskiego 3 występ zespołu muzycznego „Bratniej Pomocy" Stud. W. S. H., następnie przemówienie dyrektora W. S. H., prof. dr. Peretiatkowicza, występ zespołu muzycznego, wykład p. prof. dr. Edwarda Taylora p. t. „Istota światowego kryzysu gospodarczego", występ zespołu muzycznego.

— * **Tow. Młodzieży Misyjnej Męskiej pod wezw. Bł. Jana Bosko** urządza przedstawienie p. t. „Katastrofa przed ożeńkiem" w dniu 11 bm. o godz. 19 w sali amarantowej przy ul. Słowackiego 19. Dochód przeznacza się na misje. Sprzedaż biletów od 19—21 w ognisku przy ul. Wronieckiej 9.

— * **Licytacja psów bezpańskich.** W środę, dnia 7 bm. o godz. 10 odbędzie się na dziedzińcu taboru miejskiego przy ul. Wolnica 1, publiczna licytacja psów i to: 2 niem. owczarków, 2 foksterjerów, jamnika, 4 zwykłych psów i harta popielatego.

U ludzi z nieregularnem działaniem serca, szklanka naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa** stosowana codziennie z rana naczczo powoduje lekkie wypróżnienie. Żądać w aptekach i drog. nw 6 000

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **W sprawie dokonanego przed 8 laty morderstwa** na 16-letnim Jankowiaku, wyjaśniamy, że aresztowano we Francji nie Stanisława, jak to podaliśmy przez omyłkę w sobotnim numerze naszego pisma, lecz Leona Hałasa.

— * **Urzędowy rozkład jazdy kolejowej** na okres zimowy 1931-32, ważny od 4 bm., wydawnictwo Ministerstwa Komunikacji, wyszedł z druku nakładem Polskiego Towarzystwa Księgarni Kolejowych „Ruch". Zawiera rozkład jazdy na polskich kolejach państwowych, kolejach zagranicznych i inne dane o komunikacjach. Cena za egzemplarz, obejmujący stron LXXXV i 398 oraz 2 mapy, wynosi 5 zł.

— * **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Fara** urządziło 4 bm. zamknięcie sezonu sportowego, w którego ramach odbył się pięciobój o mistrzostwo Stowarzyszenia i nagrodę wędrowną. W ogólnej klasyfikacji I miejsce zajął drh. Kamiński Marjan 25 pkt., 2) Kamiński Wład. 18 pkt., 3) Mizerny Józef 11 pkt., 4) Kędziora Wacław 8 pkt., 5) Domagała Fel. 5 pkt. Pozatem odbył się bieg na 1 500 m. 1 miejsce zajął druh Kamiński Wł. 5,02, 2) Domagała F., 3) Matuszewski Adam.

— * **Z targu.** Dnia 5 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,60—4,00 zł; masła mleczarskiego 4,00—4,40 zł; twarogu 0,80—1,20 zł; mendel jaj 2,00—2,30 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 24—28 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,40 do 2,60 zł; słoniny wędzonej 2,80—3,00 zł; wieprzowiny 2,00—2,60 zł; wołowiny 1,60 do 2,80 zł; cielęciny 1,60—2,80 zł; skopowiny 2,40—3,20 zł; koziny 1,40—1,60 zł; smalcu 2,00—2,60 zł; za drób: 1 para kurcząt 2,60—4,00 złotych; kura 3,50 do 6,00 zł; perlica 3,00—4,00 zł; kaczka 3,00 do 5,00 zł; gęś 8.00—11,00 zł; para gołębi 1,50 do 1,80 złotych; para kuropatew 3,00 złote; królik 3,00 do 4,00 złotych; za ryby: 1 kilogram karpia 4,00—4.40 zł; lina 3,20—3.60 zł; okonia 1.20—2.00 zł; karasia 2,60—2,80 zł; białych ryb 0,80—1.60 zł; 1 kg. węgorza 3,60—4.40 zł; sandacza 4,60—5,00 zł; 1 kg. leszcza 3,00 zł; 1 kg suma 3,60 zł; 1 kg. szczupaka 3,20—4,00 zł; za ryby śnięte płacono 60—80 gr; mniej. Płacono za jarzyny: 1 kilogram ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—1,00 zł; szpinaku 40 groszy; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 złotych; pęczek rzodkiewek 10—15 gr; główka zielonej sałaty 10—20 gr; rabarberu 20—30 gr; 1 kg. młodej fasoli 40—80 gr; włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 mendel ogórków 40—80 gr; 1 kalafjor 0,30—1,00 zł; 1 kg. kalarepy 0,20 zł; 1 kg. marchwi 0,20—0,30 zł; owoce: 1 kilogram śliwek węgierek 0,80—0,90 zł; innych śliwek 0,60—1,00 zł; 1 kilogram pomidorów 40 do 50 groszy; 1 kilogram jabłek 0,20—1,00 zł; 1 kg. gruszek 0,20—0,80 zł; 1 kg. winogron 1,00—2.40 zł; za grzyby: 1 kg. borowików 1,20—3.00 zł; pieczarek 0.80—1.20 zł; 1 kg. maślaków 70 do 80 gr; 1 kg. kurków 0,30—0,40 zł; rydzów 1,80—3,00 zł; sowy, serojadki i inne grzyby 80 gr; 1 kg zielonych grzybów 30—40 gr; 1 kg. podpieniek 0,60 do 0,80 zł; 1 kg. głogu 40 gr; mendel raków 0,50—2 00 zł. — Targ dość ożywiony, dowozy duże, ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Targnął się na życie.** Dziś w godzinach porannych targnął się na życie w jednym z hoteli poznańskich znany obywatel ziemski z województwa poznańskiego. Ofiarę desperackiego kroku, którego przyczyn dotąd nie stwierdzono, przewieziono do szpitala S. S. Elżbietanek. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże i włamania.** Z mieszkania p. Magdaleny Jurkiewiczowej przy ul. Górna Wilda 28 skradziono 2 fuzje, owinięte w koc. Jedna było pięciostrzałowym browningiem, kalibru 16,8 mm, a druga t. zw. „Ejektorka" kalibru 12,2 mm. Ponadto skradziono 2 białe koce pokojowe, 2 koce do podróży, 4 koce szare i szachownicę. Łączną wartość skradzionych przedmiotów ocenia się na sumę 2 500 zł. P. Władysławowi Grabowskiemu (ulica Woźna 9) z pracowni jego na ul. Jezuickiej 5, skradziono płaszcz męski wartości 350 zł. — W mieszkaniu p. Kołaszkiewiczowej przy ul. Grobla 5 obrabowano mieszkającego tam p. Ignacego Morka. Niewyśledzeni narazie włamywacze zabrali 100 zł gotówki, granatowe ubranie, laskę i męski zegarek bransoletkowy, wartości 375 zł. — Przy ul. Skarbowej 21 z mieszkania p. Ewy Kahlowej skradziono bieliznę

wartości około 600 zł. — P. Ignacemu Komorniczakowi (ul. Bonin 8) porwano odzież wartości 500 zł. Przy ul. Piotra Wawrzyniaka 3 z mieszkania p. Ludwika Tarnowskiego zabrano jasne ubranie męskie, płaszcz czarny, spodnie, bieliznę i inne przedmioty wartości 400 zł. Ogółem dzisiejsza kronika policyjna notuje 21 kradzieży i włamań. (k.)

JARMARKI

— * **Krobia.** Jarmark na konie, bydło i towary kramne odbędzie się we wtorek, dnia 6 bm.

— * **Pniewy.** W czwartek, dnia 15 bm. odbędzie się jarmark na konie, bydło, towary kramarskie i produkty rolnicze.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Murowana Goślina.** (Obchód rocznicy płowieckiej.) Dzień 600 rocznicy zwycięstwa Łokietka nad krzyżakami uczciło nasze miasto obchodem. Organizacje miejscowe wyruszyły przy dźwiękach orkiestry „Harmonja" z pochodniami na rynek miasta, gdzie w oświetleniu rozpalonej beczki ze smołą, burmistrz miasta p. Ratajczak wygłosił piękny referat o znaczeniu zwycięstwa pod Płowcami. Następnie odśpiewano hymn „Nie rzucim ziemi". Na zakończenie burmistrz p. Ratajczak wzniósł okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. (wg)

— * **Września.** (Dzień Katolicki.) Zarząd Akcji Katolickiej odbył zebranie i uchwalił urządzić w niedzielę 25 b. m. w uroczysty sposób „Dzień Katolicki". Na program uroczystości składają się: Zbiórka stowarzyszeń na cmentarzu przy kościele, nabożeństwo z kazaniem, pochód przy dźwiękach orkiestry na salę, gdzie odbędzie się uroczysta akademja ze słowem wstępnem, śpiewami chórowemi, przemową, deklamacjami i t. d. Zarząd Akcji Katolickiej dokłada starań, aby Dzień Katolicki wypadł we Wrześni jak najwspanialej.

— (Pomysłowa reklama.) Wielce ciekawą reklamę w celach pobudzenia do oszczędności urządziła w swem oknie wystawowem Miejska Kom. Kasa Oszczędności, przedstawiając ogromną skarbonę oszczędnościową, która każdemu przechodniowi ma unaocznić ważność składania choć najdrobniejszych depozytów.

— (Z Tow. śpiewu „Lutnia".) W łonie ruchliwego Tow. śpiewu „Lutnia" utworzyło się kółko muzyczne, które ćwiczy i przysposabia się tak pilnie, że urządza wspólnie ze śpiewakami koncert. Pierwsze to publiczne wystąpienie sympatycznego zespołu muzycznego powitało tutejsze społeczeństwo ze szczerą przychylnością. (y)

— * **Wągrowiec.** (Z Tow. Kupców Samodzielnych.) Onegdaj odbyło się pod przewodnictwem p. Haławskiego zebranie Tow. Kupców Samodzielnych. Załatwiono na niem szereg spraw lokalnych, dokonano wyboru członków do komisyj szacunkowych, ich zastępców oraz członków do komisji odwoławczej dla spraw podatku przemysłowego. Dość obszernie debatowano także nad projektem organizacji szkolnictwa dla uczniów handlowych.

— (Koncert.) W ubiegły czwartek odbył się w auli miejscowego gimnazjum męskiego koncert pp. Pawlaka i Łukasiewicza. Wykonano szereg utworów pierwszorzędnych kompozytorów. Jeżeli weźmie się pod uwagę krytyczny czas, przyznać trzeba, że publiczność dopisała.

— (Osobiste.) P. sędzia Zakrzewski z Mogilna otwiera z dniem 1 listopada r. b. kancelarję adwokacką w Wągrówcu. (fk)

— * **Nowy Tomyśl.** (Z Rady Miejskiej.) W ub. środę odbyło się pod przewodnictwem ks. prob. Kuliszaka zebranie, na którem uchwalono m. in. pobierać dodatek do opłat państw. na wyrób i sprzedaż trunków alkoholowych w wysokości 100 procent. Ze względu na bezpieczeństwo publiczne uchwalono zaangażować od 15 bm. dwóch stróżów przez rozpisanie konkursu. Będą oni uzbrojeni i umundurowani przez Magistrat. Sądowi Grodzkiemu obniżono czynsz dzierżawny z 3440 zł rocznie do 2840 zł z tem, że dwie ubikacje Sąd odda do użytku Kasy Miejskiej. W komunikatach zast. burmistrza referował podwyższenie ceny gazu o 5 gr na 1 cbm. ze względu na wzmagające się bezrobocie, na co się R. M. zgodziła i uchwaliła pobierać podwyżkę od 1 października rb. do 31 marca 1932 — oraz budowę łazienek, których prace są już tak dalece, że należy tylko zainstalować urządzenie i centralne ogrzewanie, a będzie je można oddać do użytku.

— (Orędownik Nowotomyski.) Wychodzące w tut. mieście czasopismo „Kurjer Zachodni" zmieniło z dniem 1 bm. swój tytuł na „Orędownik Nowotomyski".

— (Z Urzędu Stanu Cywilnego.) W miesiącu wrześniu rb. zgłoszono 14 urodzeń, 11 zgonów i 3 śluby. (tp)

— * **Ostrów.** (Zmiany w gimnazjum.) Z dniem 1 października rb. został przeniesiony do gimnazjum im. Bergera w Poznaniu długoletni i wielce wśród uczniów lubiany profesor tutejszego gimnazjum męskiego p. Gondek. — Z Poznania z gimnazjum im. Marcinkowskiego przybył do tutejszego gimnazjum, p. prof. Miętkiewicz.

— (Osobiste.) Po kilkumiesięcznej nieobecności powrócił na stanowisko kapelana tutejszego garnizonu ks. prob. wojskowy Nowyk.

— (Poświęcenie sztandaru.) Związek Podoficerów Rezerwy Ziem Zachodnich obchodzi tutaj w niedzielę, 11 października rb. uroczyste poświęcenie sztandaru.

— (Pielgrzymka.) Pod kierownictwem miejscowego ks. prob. Zamysłowskiego urządziło Arcybractwo Matek Chrześcijańskich w liczbie 110 członków pielgrzymkę do cudownego obrazu na Świętej Górze pod Gostyniem. W drodze powrotnej zwiedzono nową, wielką świątynie w Jarocinie.

— (Zgon.) Zmarł tutaj w sędziwym wieku ogólnie znany długoletni kierownik szkoły w Krępie pod Ostrowem, śp. Franciszek Moderski. (n.)

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

tygodnik 8-stronny

bezpłatny

dodatek dla naszych abonentów.

Ś. p. Marja Otto

Dnia 28 września, namaszczona Olejami św. po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, zgasła w wieku lat 35 nasza b. korespondentka, świetna wychowawczyni i nauczycielka gimnazjum żeńskiego im. M. Konopnickiej w Inowrocławiu, ś. p. Marja Otto. Wzorowa matka i żona, zmarła odznaczała się niepospolitemi zaletami charakteru i umysłu, pracowitością i prawością, uczynnością i uspołecznieniem, szczerością i pogodą ducha. To też jednała sobie miłość ludzką; otaczano Ją powszechnie uznaniem, życzliwością i sympatją, a młodzież szkolna szczególnie była rozmiłowana w niej i wdzięczna. Niestety, ostatnie niepowodzenia życiowe, a zwłaszcza spowodowane nagłemi oszczędnościowemi posunięciami rządu redukcje w szkolnictwie sprawiły, że męża Jej przeniesiono stąd na stanowisko prof. gimn. państw. do Trzemeszna, te zaś przykrości rozdzielenia rodziny i t. p. przyspieszyły rozwój groźnej choroby nerwowej istoty uczuciowej i nadmiernie wrażliwej, sprowadzając nieoczekiwanie szybki jej zgon. Zbolałej i osieroconej rodzinie po niepowetowanej stracie świetlanej pamięci Zmarłej, redakcja nasza składa wyrazy szczerego a głębokiego współczucia. Niech tej prawej istocie ciężka zwykle gleba kujawska lekką będzie, niech więc tam odpoczywa w spokoju!

Nowy most

II Koncert symfoniczny

II. koncert symfoniczny odbędzie się w niedzielę dnia 11 października wieczorem o godz. 8-mej w Teatrze Wielkim. Koncertem dyrygować będzie Zygmunt Latoszewski, którego talent kapelmistrzowski znany jest szerzej publiczności z jego poprzednich występów. Współudział w koncercie bierze znana wiolinistka Irena Dubiska, która z wrodzonym sobie temperamentem odegra koncert Brucha g-moll. Orkiestra wykona utwory Webera, Beethovena, Noskowskiego i Liszta.

Przedsprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrowskiego ul. Gwarna 20, w cenie 3 zł. do 0,50 gr. w dzień koncertu od godz. 12 — 2 i od 6 wiecz. W Teatrze Wielkim.

Wyścigi konne

W sobotę 3 października — mimo niepogody zebrało się dużo publiczności.

Pierwszą z przeszkodami wygrała dowolnie „Rama" II pułk. Studzińskiego. „Dziw" pod Lipowiczem upadł na ostatnim płocie, konia dosiadł inny jeździec i ukończył gonitwę. Tot. 15 zł. Drugą z płotami zawiódł „Zbir" pod Lipińskim, gdyż nie zajął nawet płatnego miejsca, — wygrała dowolnie „Vipida". Tot. 35 zł. Trzecią płaską przy udziale 6 koni po nieudanym starcie co u 2 latków ma duży wpływ na wynik gonitwy, wygrał faworyt „Dionizos", K. O. P. pod Jagodzińskim — „Salwa" druga. — Tot. 58 zł. Czwartą z przeszkodami wygrał faworyt „Gazimur" — pod Chomiczem. Tot. 20 zł. Piątą z płotami prowadziła „Sandomierzanka" III pod rotm. Nesterowiczem na ostatnim płocie upadła. Na pierwsze miejsce wysunęła się „Bibiella" i wygrała wyścig o 6 dł. Tot. 15 zł. Szóstą płaską wygrał „Brilotte". Tot. 14 zł., a ostatnią płaską poprowadziła „Czamara" przed celownikiem wysunął się „Nerw" pod Kawalcem i wygrał wyścig o pół długości. Tot. 24 zł.

W niedzielę 4 października — rozegrano 7 gonitw. Pierwszą płaską wygrały konie „Sternblume" i „Marengo". „Jedynka" po wyłamaniu przyszła daleko trzecia. Tot. 10 zł. Drugą płaską wygrał po walce „Haszysz" pod Kończalem, bijąc faworyta „Beggeista" pod Kawalcem o 2 długości. Tot. 36 zł. W trzeciej z przeszkodami oprócz faworytki „Intrygi" liczono na „Irlandję" pod Kawalcem, który upadł jednak z koniem na szczęście bez poważniejszego wypadku. Wyścig wygrała „Intryga" pod kpt. Antropowem. Tot. 18 zł. Czwartą dla 2 latków wygrała „Raduna" pod Błaszczykiem, Kaleta pod Jagodzińskim pobiła „Cinię". Tot. 14 zł. Piątą z przeszkodami prowadziła „Dziecina" pod Błaszczykiem, drugi „Czekan" na prostej wysunął się na pierwsze miejsce „Czekan" pod kpt Bylczyńskim i wygrał wyścig. Tot. 34 zł. Szóstą z płotami wygrała faworytka „Balsamina" pod por. Rościszewskim. Tot. 13 zł.

Bezrobocie wśród polskich artystów cyrkowych

W związku z wczesnem nastaniem chłodów jesiennych, w roku bieżącym wcześniej niż zwykle zwijają swe namioty cyrki wędrowne, które objeżdżają w ciągu wiosny i lata wszystkie dzielnice kraju. W ubiegłym sezonie istniało 16 polskich cyrków, które poza nielicznemi siłami zagranicznemi zatrudniały oprócz znacznego personelu technicznego, około 150 polskich artystów cyrkowych. Największe z tych imprez, to dwa cyrki Staniewskich, cyrk Barańskich oraz cyrk Dworskiego. Wobec zamknięcia cyrków na okres zimowy, oprócz cyrku Staniewskich, który zainstaluje się w Warszawie, wszyscy prawie artyści cyrkowi pozostaną bez pracy. Część z pośród nich znajdzie zatrudnienie w szeregu nocnych lokali, większość jednak powiększy i tak liczne kadry bezrobotnych artystów widowiskowych.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: W. S. z prośbą o zdrowie 3 zł. — J. O. z prośbą o opiekę 2 zł. — N. N. z prośbą o zdrowie 5 zł. — Pela Andrzejewska 10 zł. — N. N. 2 zł. — Jagodzińska 0,50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 495,50 zł.

Na chleb św. Antoniego: Marja i Antoni Grzesińscy z podziękowaniem za odebrane łaski i prośbą o pomoc w pewnej sprawie 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 102 zł.

Na Tow. „Caritas": Banaś z okazji otwarcia przedsiębiorstwa krawieckiego przy pl. Wolności 2, I ptr., 30 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 341 zł.

Na kaplicę św. Józefa: Marja i Antoni Grzesińscy z podziękowaniem za odebrane łaski i prośbą o dalszą pomoc w pewnej sprawie, 3 zł.

„BACZ BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM"

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Józef Geissler, em. inspektor kolejowy, 64 l. Agnieszka Kycia, z domu Latosia, 22 l. Michał Mendlewski, mistrz introligatorski, 62 l. Marta Stachowska, z domu Petroll, 70 l. Stefanja Kaczmarkówna, 28 l. Stefan Piechowiak, robotnik, 41 lat.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Komitet Towarzystw dzielnicy wildeckiej.** Zebranie plenarne odbędzie się dziś o godz. 19,30 w lokalu zebrań, ulica Fabryczna 38.

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. Antoniego Andrzejewskiego — dzielnica Łazarz-Górczyn.** Miesięczne plenarne zebranie odbędzie się dziś, w poniedziałek, 5 bm. o godz. 20 w lokalu zebrań Kasyna Obywatelskiego przy ul. Marsz. Focha 81.

— **Tow. Restauratorów na miasto Poznań i okolicę.** Miesięczne zebranie odbędzie się 6 bm. o godz. 16 w lokalu p. W. Szymańskiego, Droga Dębińska 1, restauracja „Sielanka".

— **Koło Śpiewackie „Lutnia" Poznań.** Lekcje zbiorowe odbywają się w wtorki i czwartki o godz. 20. Dodatkowe lekcje dla pań odbywają się w poniedziałki o godz. 19 na sali p. Tritta przy ulicy Dębieckiej 40.

— **Koło Towarzyskie Rękodzielników w Poznaniu.** Zebranie kwartalne odbędzie się we wtorek, 6 bm. o godz. 19 w lokalu zebrań.

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. gen. J. Hallera — dzielnica Jeżyce.** Plenarne zebranie odbędzie się we wtorek, 6 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jaszyka, ul. Kraszewskiego 16.

— **Ognisko Polek.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 7 bm. o godz. 18,30 na sali Stowarzyszenia Techników, św. Marcin 21. Wykład wygłosi ks. Skórnicki.

— **Tow. św. Władysława Poznań-Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się 7 bm. o godz. 19 w sali druha Grotowskiego, Dolna Wilda 71.

— **Tow. Powstańców i Wojaków śp. Fr. Ratajczaka — Poznań - Śródmieście.** Plenarne zebranie odbędzie się w środę, 7 bm. punktualnie o godz. 19,30 w lokalu p. Beyerowej, pl. Bernardyński. Wykład wygłosi p. red. J Herniczek.

— **Tow. Sport. Wędkarzy „Warta" w Poznaniu.** Zebranie odbędzie się w czwartek, 8 bm. o godz. 19 w lokalu p. Jezierskiego, ul. Wroniecka 13.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Kołodziejskiej.** Plenarne zebranie odbędzie się dn. 8 bm. o godz. 19 w sali 20 Domu Rzemieślniczego, Wały Zygmunta Starego 9.

— **Tow. Uczestników Powst. Wlkp. z r. 1918-19 Poznań-Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 8 b. m. o godz. 20 w lokalu p. Zawadkowej, Górna Wilda 75.

— **Chór im. Chopina** zawiadamia, że zabawa taneczna, połączona z występami chóralnemi, odbędzie się dnia 10 bm. o godz. 20 na sali Boulevard, przy placu Nowomiejskim 5.

— **Poznańskie Towarzystwo Ogrodnicze.** Z powodu Targów Ogrodniczych miesięczne zebranie przekłada się na następną niedzielę 11 bm. o godz. 15 w lokalu przy ul. Fr. Ratajczaka 10.

TEATRY

— * **Z Teatru Polskiego.** Przyjmowana codziennie burzą oklasków, pełna tężyzny i humoru komedja Fredrowska pt „Wielki człowiek do małych interesów", odegrana będzie dziś, w poniedziałek po raz czwarty. W rolach głównych znakomity artysta p. Aleksander Zelwerowicz, pp. Niwińska, Łukowska, Kreczmar, Kordowski, Modzelewski, Oskard, Przystański, Tylczyński i inni. We wtorek ukaże się po raz pierwszy w bieżącym sezonie pełna wdzięku i świeżości komedja amerykańska „Roxy" w całkowicie zmienionej obsadzie. Rolę ojca Roxy kreuje p. Zelwerowicz, zaliczający tę postać do najkapitalniejszych swych kreacyj, Roxy gra p. Niwińska, która zbierała owacyjne żniwo oklasków w tej roli na scenie wileńskiej, jako Grace wystąpi po raz pierwszy p. Sawicka, w roli matki Roxy ujrzymy p. Zarembinę, p. Kreczmar odtworzy postać Tony'ego, adwokata gra p. Kordowski, Billego p. Tylczyński.

„Roxy" wraca na scenę. Po zaszczepieniu dawki nowej krwi, pod postacią całkowicie zmienionej i odświeżonej obsady, wraca na scenę Teatru Polskiego czarująca, ciesząca się fenomenalnym wprost sukcesem amerykańska komedja „Roxy". Niewątpliwie nowa obsada sztuki, która daje nowe naświetlenie tej przemiłej komedji, wzbudzi zainteresowanie wśród publiczności poznańskiej.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś, w poniedziałek oraz we wtorek, środę i czwartek ostatnie cztery występy gościnne znakomitego mistrza sceny polskiej Jerzego Leszczyńskiego, kreującego kapitalną postać austrjackiego kapitana w arcywesołej komedji Abrahamowicza i Ruszkowskiego p. t. „Mąż z grzeczności". Wyśmienita ta i pełna swojskiego humoru komedja, należąca do najsympatyczniejszych polskich utworów z dziedziny swojskiego repertuaru, schodzi z afisza w pełni powodzenia, ustępując gościnnym występom znakomitego „gwiazdora" polskiej sceny i ekranu Bogusława Samborskiego, rozpoczynającego występy z dniem 9 bm. (piątek) w sztuce Lajosa Larjo p. t. „Prawda czy kłamstwo".

Lekarstwo na ciężkie czasy.

Zagranicą w szeregu lokali znane są koncerty popołudniowe, połączone z tańcami. Lokale takie cieszą się wszędzie powodzeniem, dając miły i pożądany wypoczynek. Gromadzą się w nich osoby z najlepszego towarzystwa, które zamiast siedzieć bezczynnie w kawiarni przy stoliku, wolą za tą samą cenę również w międzyczasie i potańczyć. Tego dotąd w Poznaniu nie było. Mieliśmy wprawdzie lokale, gdzie można było tańczyć i po południu, ale były to lokale luksusowe nietylko pod względem urządzenia, ale co gorzej pod względem cen.

Sezon jesienno - zimowy w roku obecnym rozpoczyna się pod innym znakiem. Znany jeżeli chodzi o luksusowe urządzenie „Moulin - Rouge" (ul. Kantaka) postanowił na wzór zagranicy wprowadzić także nieluksusowe jeżeli chodzi o ceny, herbatki tańcujące. Codziennie od godziny piątej do wpół do ósmej koncertuje tam znana, doskonała orkiestra p. E. Stępienia przy współudziale p. Prof. St. Dolińskiego. Można tańczyć na efektownie oświetlonym parkiecie kryształowym — a ceny takie same jak w innych kawiarniach. Nie wątpimy, że inowacja „Moulin - Rouge'u" spotka się z najprzychylniejszem przyjęciem, a lokal ten stanie się najpopularniejszem miejscem spotkań całego wytwornego Poznania. A więc po południu w „Moulin - Rouge". zw 11 319

Teatr Polski

DZIŚ — „Wielki człowiek do małych interesów".
Wtorek, 6. 10. „Roxy".
Środa, 7. 10. „Roxy".
Czwartek, 8. 10. „Wielki człowiek do małych interesów".
Piątek, 9. 10. „Roxy".
Sobota, 10. 10. „Wielki człowiek do małych interesów".
Niedziela, 11. 10. popołudniu „Wielki człowiek do małych interesów".
Niedziela, 11. 10. wieczorem „Roxy".
Początek o godzinie 8 wieczorem
Bilety poprzednio do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Mąż z grzeczności" — Występ Leszczyńskiego.
Wtorek, 6. 10. „Mąż z grzeczności" — występ Leszczyńskiego.
Środa, 7. 10. „Mąż z grzeczności" — występ Leszczyńskiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

ZASP PRZECIW WARSZAWIE.

Z Warszawy donoszą nam:

Mylnemi okazały się pogłoski, jakoby ZASP musiał był ustąpić przed naciskiem pozbawionych pracy artystów i jakoby zgodził się na zaangażowanie do teatrów miejskich przez p. Krzywoszewskiego tylu i takich aktorów, jakich teatry te potrzebują i których mogłyby utrzymać. Odbyło się nowe posiedzenie, na którem uchwalono ponownie, że cały poprzedni personel — jak wiadomo nadmiernie liczny i nadmiernie płatny — musi być wzięty z powrotem, inaczej nikt się nie zaangażuje wogóle, tj. ani byli aktorzy scen miejskich, ani bezrobotni i czekający na engagement członkowie dawniejsi innych scen.

Celem tej presji jest ziszczenie właściwych dążeń ZASP-u, do których tylko środkami są podobne postanowienia i „przymusy organizacyjne". Idzie o zmuszenie miasta, aby zerwało umowę z p. Krzywoszewskim jako administratorem poręczającym teatrów miejskich, a oddało je aktorskiemu kolektywowi, działającemu z ramienia ZASP-u. Wczoraj stało się to już zupełnie jawnem, po liście otwartym, jaki aktorzy ogłosili do p. Krzywoszewskiego, oświadczając, że do niego się nie zaangażują, bo utworzyli „zrzeszenie". ZASP nie zdaje sobie sprawy, jakie wrażenie robi na opinji publicznej stosowany w tej formie teror i jak odwraca sympatje pubiczności zarówno od aktorów, jak od teatru.

W tej mierze stracił już ZASP bardzo wiele po swem gorszącem wystąpieniu przeciw prezydentowi m. Warszawy, inż. Słomińskiemu, kiedy to ogłaszał publicznie, że prezydent przyrzekł wszystkich byłyc hczłonków zespołu zaangażować, podczas kiedy o niczem podobnem mowy wogóle nie było, jak to prez. Słomiński w pismach stwierdził. Chodzenie na skargę do rządu przeciw samorządowi miejskiemu również wywarło niemiłe wrażenie. Dopełniła miary wiadomość, że ZASP postanowił zaskarżyć miasto do sądu pracy. W związku z wspomnianym na wstępie „kolektywem" daje to obraz środków, jakiemi ZASP zmierza do zawładnięcia teatrami miejskiemi i utwierdza u publiczności wrażenie, że jeżeli cel jest niewłaściwy, to środki zupełnie z nim harmonizują. (tw)

Z Teatru w Toruniu. Donoszą nam z Torunia: Teatr nasz, którego kierownictwo na rok 1931-2 miasto powierzyło dotychczasowemu dyrektorowi, p. Karolowi Bendzie, organizuje nowy sezon. Wobec ograniczenia subwencji miasta do humorystycznej kwoty 1700 miesięcznie dyr. Benda zlikwidował dział muzyczny i przeprowadza reorganizację działu dramatyczno-komedjowego. Po ostatecznem skompletowaniu zespołu nowy sezon rozpocznie się około 10 października. Tymczasem od chwili zlikwidowania bezrobocia teatralnego mamy okres przejściowy w którym operuje się wznowieniami („Dzikuska" Mannersa, ',Codziennie o 5-tej" Hennequina i „Roxy" Connersa) i wprowadza się na afisz komedję Beera ,On chce się zabić".

Nowy Katajew. Z Pragi donoszą namó „Kwadratura koła", groteska mieszkaniowa na tle stosunków sowieckich, napisana przez Walentego Katajewa, znalazła na wielu scenach europejskich przytułek i pewien sukces jako jedyne dzieło dramaturgji sowieckiej, które jest strawne dla „burżuja" zachodniego. Obecnie praska Kleine Buehne (teatr niemiecki) wystawił drugą sztukę Katajewa, zatytułowaną „Ostatni Ekwipażow". (pt)

SLAWISTYKA

Zgon pisarki czeskiej. Z Pragi donoszą nam: Przedwcześnie zmarły Jarosław Haszek, autor słynnego „Szwejka", pozostawił wdowę, Jarmilę, która była również pisarką. Umarła ona, licząc ledwie lat 43, dnia 20 września. Jarmila Haszkowa wydała szereg humoresek jak „Robinson", „Historję o słabych kobietach i silnych mężczyznach", dalej cykl wspomnień „Hanicczino Jaro" i „Marcin Mayer", opowieść o życiu proletarjusza. (pl)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Polskie tkaniny w Oslo. Jak donoszą stamtąd, otwarto wystawę polskiego przemysłu domowego, w szczególności tkanin. Nasze wyroby tego rodzaju cieszą się już w Szwecji niemałym sukcesem, więc i w Norwegji pewnie będzie tak samo.

Malarze ukraińscy we Lwowie. Piszą nam ze Lwowa: W Ukraińskiem Muzeum Narodowem odbywa się wystawa prac artystów małoruskich. Najwybitniejszym jest Aleksander Nowakiwskyj, wychowanek krakowskiej Akademji Sztuk Pięknych. Obok niego wystawia kilku jego uczniów ,dalej O. Gryszczenko, przebywający stale w Paryżu, M. Głuszczenko, S. Hordynskij, M. Burowycz, L. Boraczok i in., częściowo wykształceni w Paryżu. Ich postimpresjonistyczne przeważnie tendencje cechuje silna kolorowość, która wskazywałaby, że utrzymują związek z kolorystyką ludową, zwłaszcza huculską. Jako charakterystyczny rys szowinizmu warto podkreślić, że katalog, ozdobnie wydany, jest drukowany po małorusku i francusku. Polskiego tekstu niema. (lk).

ZMIERZCH OPERY

Warszawa, 3 października.

Prawie w tym samym dniu, kiedy w Dziale Kultury i Sztuki stwierdził dr. Tadeusz Szeligowski kryzys opery współczesnej i jej martwotę, zabrał głos w tej samej kwestji świetny krytyk muzyczny Stanisław Niewiadomski na łamach „Myśli Narodowej". Uderzające jest, w jak wielu punktach schodzą się ze sobą te dwie opinje. Prof. Niewiadomski ubolewa nad losem artystów, którzy zostali pozbawieni pracy, ale równocześnie rejestruje argumenty, które wykazują, że niema walki z tem, co idzie naprzód siłą faktów. „Opera — powiada — jako rodzaj artystyczny straciła grunt pod nogami i to jest katastrofalnem jej nieszczęściem. Na brak sił żywotnych samej opery, jak na brak współczucia dla jej niemocy u społeczeństwa, rady nie znajdziemy',. I kończy tak:

„Świat dzisiejszy odwraca się najwidoczniej od tej, przez tyle lat ubóstwianej piękności; radosne swe upodobania umieścił obecnie gdzieindziej. Podstawowa zasada jej egzystencji wydaje mu się niedorzeczną, tekstem istniejącym dla melodji pogardza, melodji istniejącej dla tekstu nie rozumie, rozrywki w niej nie odczuwa, poważnego celu nie uznaje. W czem zatem miałaby leżeć racja jej bytu?...

„W ciągu trzechsetletniego swego istnienia, opera nigdy w takiej sytuacji nie znajdowała się ani na chwilę. Zaczęło się od tego, że pierwsi jej mistrzowie uczyli ją chodzić krokami starożytnej tragedji greckiej, a gdy nabrała pozy i ruchu, pozwolono jej dziewicze swe ciałko pielęgnować jak najstaranniej, jakoż pod gorącemi promieniami południowego słońca zarumieniła się i zaokrągliła przepysznie. Czar jej młodości i wdzięku zachwycił świat cały, słodka kantylena jej uczuć miłosnych płynęła razem z karkadami uśmiechów, rulad i trylów, napełniając sobą złociste sale królów i książąt. Ustrojono ją w koronki i brokaty, obsypano brylantami, zawieszono nad nią purpurowe draperje i kryształowe świeczniki, aby najmożniejsi mogli uginać swe kolana przed jej majestatem. A gdy przeszły niefrasobliwe lata młodości i panowania, ktoś jej przypomniał, że wszakże chowano ją w latach dziecięcych na grecką heroinę, więc czy nie należałoby urody swej podnieść wyrazem cierpienia i dostojeństwa, uszlachetnić i wywyższyć powagą. Stała się w lot Ifigenją iWestalką. Lecz to tylko dla podwyższenia liczby swych hołdowników i zdobycia całego już świata, od monarchów aż do ostatnich nędzarzy. Stała się popularną. Nazwano ją wielką i ogłoszono wszechwładną. I byłaby Bóg wie jak daleko zaszła w tem oddaniu się ogółowi, gdyby na jej drodze nie pojawił się kaznodzieja, który w nią wmówił świętość i posłannictwo. Uwierzyła, i już się jej zdało, że chwyta pochodnię kultury do ręki i że do niej przyszłość należy. Ale burza światowa zgasiła pochodnię kultury...

„I tak się stało, że wielka i można doniedawna władczyni uczuwa się bezradną wobec swego położenia. Nie wie, jaka ją czeka przyszłość. Nie wie, do kogo należy. Nie wie, kto ma jej przyszłość zabezpieczyć i komu jest potrzebna naprawdę. Można ją porównać z damą, która, doszedłszy do późniejszego wieku, zastanawia się nad tem, czy lepiej z pomocą kosmetyki odmłodzić się bodaj o jakich lat dziesięć, czy zrezygnować z młodości, zamknąć się w pokoju z zapuszczonemi roletami, jak to uczyniła dosłownie jedna z nieżyjących już dziś wybitnych artystek naszych.

„Z tym stanem faktycznym — kończy prof. Niewiadomski — opery jako rodzaju sztuki, z jej zmierzchem widocznym powinni się liczyć przedewszystkiem zarówno artyści, jak i wszyscy adepci wokalnej sztuki scenicznej. Bo jeżeli odmłodzenie opery miałoby być możliwe, to od nich zależy to głównie."

Tyle świetny pisarz. Trochę melancholijnie brzmią te słowa w ustach artysty, którego życie upłynęło na rejestrowaniu ważnych i coraz nowych faktów z rozwoju opery. Cóż, kiedy wszystko ma swój koniec... T. W.

Książki nadesłane

Mieczysław Jarosławski: „Szmaragdowy pierścień". Poznań. Wydawnictwo Polskie. R. Wagner.

CO SŁYCHAĆ W NASZYCH REGJONACH?

KS. KONSTANTY DAMROTH.

W tych dniach odsłonięto w Lublińcu na Górnym Śląsku tablicę pamiątkową na domu, w którym się urodził piewca śląskiej niwy: ks. Damroth. *) Urodzony w roku 1841, wychowany częściowo przez wuja swego ks. Jüttnera w Paradyżu, skończył chlubnie gimnazjum w Opolu, poczem studja teologiczne w Wrocławiu. Wakacje spędzał najczęściej u stryja swego, ks. Damrotha w Kielcach, skąd zwiedzał Polskę. Wycieczki te odsłoniły mu piękno kraju ojczystego, umocniły w nim uczucia patrjotyczne. Owocem tych wycieczek oraz współpracy z młodzieżą akademicką w Wrocławiu był zbiorek wierszy p. t. „Wianek z Górnego Śląska", który się ukazał w Chełmnie w roku 1867. Zbiorek ten zawiera około 60 wierszy treści religijnej i opisów podróży.

W roku 1871 obejmuje ks. Damroth kierownictwo seminarjum w Kościerzynie. W ciągu swej 13-letniej działalności na Pomorzu napisał sporo prac z metodyki religji i dziedziny historji świętej, zwiedził gruntownie Prusy Wschodnie. Wrażenia swe i studja nad dziełem tej ziemi ujął w pokaźnem dziele p. t. „Szkice z ziemi i historji Prus Królewskich — Listy z podróży odbytej przez Czesława Lubińskiego". (Gdańsk 1886). Pseudonimu Lubińskiego używał Damroth ze względu na swe stanowisko urzędowe. Pracę tę skonfiskował jednakże rząd pruski za obrazę religji protestanckiej i regencji pruskiej, a wydawcę Michałowskiego skazał na 6 tygodni więzienia, od czego go ostatecznie zwolniła amnestja. Bardzo niewiele egzemplarzy ocalało — dziś są one białemi krukami. Wartoby się zająć ponownem wydaniem tej ze wszechmiar ciekawej pracy, najlepszej ks. Damrotha. W roku 1883 wraca na Śląsk na własną prośbę, stęskniony do swych rodaków. Obejmuje więc dyrekcję seminarjum w Opolu, później w Pruszkowie. Wskutek bardzo słabego stanu zdrowia prosi w roku 1891 o zwolnienie z urzędu i osiada w Piechowicach, gdzie umarł 5. III. 1895 roku.

Dla Śląska pozostanie ks. Damroth przedewszystkiem poetą Śląskiej Niwy. Pierwszy zbiorek p. t. „Wianek z Górnego Śląska" rozrósł się poważnie i w roku 1893 wydaje go ks. Damroth w dwóch tomikach p. n. „Z niwy Śląskiej". I te tomiki uległy konfiskacie, gdyż zawierały szereg wierszy skierowanych przeciw Niemcom, wiersze o gorącym duchu patrjotycznym (Nasz oręż, Nasze hasło) w których Damroth wzywał do wytrwania, do walki z ciemiężycielem, do pracy nad utrzymaniem polskości Śląska:

...Naszą młódź na łonie matek
Gardzić Polską wróg naucza
Zniemczył zamki, miasta — z chatek
Mowę ojców dziś wyklucza.
Ale póki siły stanie —
Śląsk się bronić nie przestanie
Nigdy nie wygaśnie polska
Cnota w wiernych sercach naszych;
Nie zapomni młódź opolska
I gliwicka zalet laszych.
Niechaj...
Zabrzmi hasło święte, czyste
Tam, gdzie się Ślązacy biją
Cierpią pracują za sławę
I za wszelką polską sprawę.
(Nasze Hasło).

Uczy poeta Ślązaków kochać swą ziemię ojczystą, jako część wielkiej ojczyzny („Moja Ojczyzna") przypomina potęgę polskiej pieśni („Pieśń Sierota") pociesza wygnańców z czasów walki kulturnej („Do Sióstr wygnanych z kraju"), budzi gdzie i jak może miłość do Polski, wiarę w lepsze jutro.

„Wiersze Damrotha są utworami przeznaczonemi dla ludu... To też niema w ich budowie, rytmu i rymu wyszukanego artyzmu... Utwory Damrotha, to nie rzadkie i osobliwe kwiaty, urodzone w bujnej wyobraźni a wychowane starannie przez mistrza zawodowego w cieplarni ogrodowej, tylko proste to i naturalne kwiaty z ugoru śląskiego". (K. Prus: Przedmowa do 3 wyd. „Z Niwy Śl.") Damroth ma niewątpliwy talent liryczny, wypowiada się szczerze, prosto naiwnie, łączy głęboki patrjotyzm z prawdziwem uczuciem religijnem. Słabe natomiast są jego utwory epiczne, brak im rozmachu i wyczucia historycznego. („Piotr Dunin", „Kasper Karliński"). Lud śląski zna i lubi wiersze swego poety — dowodem tego, że i ostatni nakład rozszedł się prawie zupełnie. Obok Juljusza Ligonia to jedyny w swym rodzaju śląski poeta regjonalny, który przyczynił się poważnie do rozbudzenia ducha narodowego w czasach niewoli.

Alfred Jesionowski.

Lubliniec, G./Śl.

*) Obszerniejsze monografje napisali ks. Kudera i ks. kanonik dr. Szramek: Ks. Konstanty Damroth, dużo ciekawego materjału o ks. Damrocie zawierają dwa numery „Światła" (Bytom) z r. 1895.

ROMANTYCZNY JAROMAR.

Do wybitniejszych poetów młodo-kaszubskich poza Wosem Budzyszem Stanisławem Czernikiem (L. Heyke) należy także Franciszek Sędzicki z Rotębarku, autor „Dumek z kaszubskich pól" (1911) i „Godki o Januszu Skwierku, najsławniejszym grajku kaszubscim". Swoje utwory kaszubskie pisze Sędzicki dialektem kościerskim, zbliżając się do języka literackiego ogólno-polskiego. Ostatnio Sędzicki wydał dziełko p. t. „Jaromar", powieść romantyczno-rycerską z epoki Świętopełka Wielkiego, księcia Pomorza, opisaną wierszem. (Gdańsk — Toruń. Wydawnictwo dzieł pomorskich. Czcionkami Drukarni Toruńskiej S. A. w Toruniu, str. 75). Dziełko wydane gustownie jest ozdobione kilkoma ilustracjami przystosowanemi do treści powieści. Jak wynika z „Objaśnień", rysunki przedstawiające krajobrazy pomorskie, pochodzą z ręki samego autora.

Utwór składa się z 3 części i jest osnuty na następującym podkładzie legendarnym ludu pomorskiego. Za czasów książąt pomorskich zmarła tuż przed ślubem pewna szlachcianka z powiatu kościerskiego. Narzeczony, nie mogąc przeboleć straty ukochanej, w swej rozpaczy zwrócił się do zmarłej leżącej w trumnie z wezwaniem, by w imię złożonej mu przysięgi wstała z mar i stawiła się do ślubnego obrzędu. Nieugięta wola młodzieńca dokazała cudu. Dziewica otworzyła oczy, podniosła się i stanęła przed ołtarzem, gdzie ślub się odbył. W ostatniej chwili rycerzowi zabrakło sił, stracił przytomność. Gdy się obudził, był daleko od zamku, gdzie zawarł śub z narzeczoną.

Zajście powyższe miało mieć miejsce na zamku garczyńskim w powiecie kościerskim, w stolicy pierwotnej księcia Sambora, który toczył ustawiczne boje z bratem swym księciem Świętopełkiem Wielkim (r. 1220—1260). Legendę tę przerobił i upiększył autor według własnej fantazji. Utwór jest napisany częściowo w języku literackim polskim i częściowo w narzeczu kaszubskiem, by z jednej strony (jak wyjaśnia sam autor) udostępnić szerszemu ogółowi zapoznanie się z podaniami ludu pomorskiego a równocześnie dać charakterystyczną próbkę gwary ludowo-kaszubskiej.

Toruń. T. P.

„Kaliskie piątki". Zaczęło się to przed 40 laty. Wtedy to bowiem w 1891 r. zasłużona na polu kaliskiego ruchu kulturalnym i oświeceniowym Felicja Łączkowska zawiązała w Kaliszu samokształceniowo-towarzyskie koło kobiet. Kółko to z początku złożone z 10 osób stopniowo ogarniało coraz to szersze kręgi, aż wreszcie stało się jednem z żywotniejszych ognisk kulturalnych na terenie Kalisza. Ostatni zeszyt regjonalnego miesięcznika „Ziemi kaliskiej" jest do pewnego stopnia księgą pamiątkową „piątkówek", gdyż z powodu 25 lecia działalności i istnienia zebrań (1891—1912, 1925—1931), wiele uczestniczek podało swe wspomnienia i sprawozdania z zebrań. Obok tych wspomnień zamieszcza „Ziemia kaliska" artykuł F. Łączkowskiej o bibljotece im. A. Mickiewicza, J. Staszewskiego o legji kaliskiej 1806 r., B. Gembarzewskiego o 14 p. p. kaliskiej 1831 r., oraz ciąg dalszy pracy K. Stefańskiego o teatrze kaliskim. (J. St.)

Pisma nadesłane

„Język Polski". Nr. 4. Lipiec-Sierpień. Treść: Nowe zasady dzielenia wyrazów Polskiej Akad. Umiejętności K. Nitscha. — Z zagadnień związanych z nauczaniem gramatyki polskiej St. Jodłowskiego. — W sprawie t. zw. części mowy T. Sinki. — Uwagi nad używaniem zaimków osobowych przy formach osobowych czasownika B. Moronia. — „Swojak" A. Tomaszewskiego. — Jeszcze „stary pryk" K. Nitscha. — Próbka gwary warszawskiej J. Birkenmajera. — Bulla z r. 1136 w interpretacji dra M. Gumowskiego W. Taszyckiego. — Czy „ten ostatni" jest germanizmem? J. Birkenmajera. — Jeszcze o „witaminy" T. Estreichera. — Zapiski bibljograficzne: „Lud Słowiański" II. — Magisterja z języka polskiego na uniwersytetach: Warszawskim, Poznańskim i Wileńskim w latach 1926—30. Odpowiedzi redakcji (203-206).

„Przegląd wydawnictw" S. A. Książnica-Atlas T. N. S. W. Nr. 3. Treść: Mały atlas geograficzny Romera w nowej szacie. — Świat i życie. — Przegląd ostatnich wydawnictw. — Głosy Prasy. — Kronika instytucji.

Korsykańska sielanka

Bandytyzm czy zbójnictwo — Rycerskość bandytów — List bandyty do redakcji z wyjaśnieniem

Ajaccio, we wrześniu.

Od dłuższego już czasu toczy się w Europie spór na temat dość oryginalny: czy na Korsyce istnieje bandytyzm, czy nie istnieje? Spór ten przeniesiony został nawet ostatnio do prasy polskiej, dzięki Edwardowi Ligockiemu. Ze strony francuskiej zaprzeczono kategorycznie twierdzeniu Ligockiego, jakoby na Korsyce istniał zakorzeniony głęboko bandytyzm, który czyni kraj ten niebezpiecznym dla cudzoziemców. Jest to zupełnie zrozumiałe. Dzięki swemu klimatowi i swej topografji, Korsyka należy do krajów odwiedzanych licznie przez zagranicznych turystów. Gdyby utarła się opinja o bandytyźmie, Korsyka straciły jedno ze swych źródeł poważnego dochodu. Do tego dopuścić nie można i stąd konieczne było zaprzeczenie.

Ponieważ kończę właśnie mój pobyt na Korsyce, postaram się ułożyć fakty, dotyczące tamtejszego bandytyzmu tam, gdzie one należą. Niezależnie od moich spostrzeżeń osobistych i uwag, udało mi się zebrać pewien materjał faktyczny, pochodzący „z pierwszej ręki", gdyż od samych bandytów, co pozwala na ostateczne stwierdzenie faktu istnienia bandytyzmu na Korsyce.

Czy jest to jednak bandytyzm taki, na jaki patrzymy w innych krajach, jaki spotykamy na całym świecie? Nazwać go raczej należy zbójnictwem. Nie różni się on niczem od dawnego zbójnictwa tatrzańskiego. Zbójnicy korsykańscy — to rycerze i stwierdzić należy, że dopiero po raz pierwszy przed kilku tygodniami zaszedł wypadek, że zbójnicy zabrali się i do turystów. Dotychczas wypadki takie nie zdarzały się. Zbójnicy korsykańscy zresztą rzadko tylko posuwają się do rozlewu krwi,, o ile wchodzi w grę zwykły rabunek, a nie vendetta. Vendetta pcha właśnie zbójników korsykańskich w góry i lasy, z obawy przed odpowiedzialnością.

Zdarzyło się, że przed kilku tygodniami jedna z band, pozostająca pod przywództwem zbójnika Gaviglioli, napadła na małą miejscowość letniczą Guagno. Napadła. Znaczy to, że przyszła do tej miejscowości, przywódca udał się do największego hotelu i oświadczył dyrektorowi, że jest z całą swą bandą i żąda złożenia w ciągu dwóch godzin kilkunastu tysięcy franków tytułem haraczu od dyrekcji i zagranicznych letników. Dyrektor nie był bity w ciemię. Natychmiast po odejściu przywódcy polecił zamknąć i zatarasować drzwi i okna, zmobilizował letników i służbę, uzbroił ich i ustawił w odpowiednich punktach. Gdy banda wróciła po dwóch godzinach po haracz, zastała na miejscu hotelu fortecę, wobec czego udała się do mniejszego pensjonatu i nie dając żadnego terminu, zażądała natychmiastowego złożenia kilku tysięcy franków Nie było mowy o oporze i banda otrzymała okup. Ale w międzyczasie jeden z lokatorów wychylił się nieopatrznie przez okno i natychmiast padł, rażony celnym strzałem jednego z bandytów, poczem banda odeszła spokojnie, nie niepokojona przez dwóch policjantów miejskich.

Na tem chwilowo wyczerpała się historja w rzeczywistości, a rozpoczęła nowe życie w prasie. Niezależnie bowiem od opisów, mniej lub więcej fantastycznych, jakie ukazały się w całej prasie miejscowej i francuskiej, dziennik marsylijski „Le Petit Marseillais" zamieścił wiadomość, iż znany król bandytów korsykańskich, Bartoli, rozesłał do niektórych osobistości korsykańskich listy z oświadczeniem, iż nie solidaryzuje się z Gavigliolim i z jego pospolitym napadem na Guagno-les-Bains i że wraz ze swymi towarzyszami uczyni wszystko, aby bandytę Gaviglioli ukarać za dyshonor, jakim okrył szlachetne rzemiosło zbójników korsykańskich.

Natychmiast cała prasa uczepiła się zbawczego listu Bartoli'ego, by wykazać rycerskość bandytów korsykańskich, którzy honor swój cenią ponad wszystko i brzydzą się pospolitym napadem rabunkowym.

Tymczasem po kilku dniach nastąpiło przykre rozczarowanie. Wiadomość, podana przez pismo marsylijskie, powtórzona została przez prasę korsykańską, z której król bandytów korsykańskich dowiedział się ze zdziwieniem o treści listu, którego nie wysłał. Nie chcąc pozostawiać nikogo w nieświadomości, teraz dopiero przesłał do redakcji, wychodzącego w Ajaccio pisma, „L'Eveil de la Corse" list z wyjaśnieniem, które lojalnie zamieszczone zostało w nr. 3123 tego pisma z dnia 7 i 8 września br. W piśmie swem Bartoli powołuje się na wiadomść zamieszczoną na jego rachunek w prasie i zaprzecza, jakoby kiedykolwiek wysyłał listy, dezawuujące bandytę Gaviglioli. Przeciwnie, oświadcza, że solidaryzuje się z nim i zapewnia go o swej przyjaźni.

Sama forma listu jest niezwykle ciekawa. Słowo „bandyta" pisze Bartoli przez duże B, podobnie jak Król (bandytów). Jedno ze zdań zaczyna się od słów: „Ja Bandyta Bartoli oświadczam, iż nigdy i do nikogo nie wysyłałem listu z protestem przeciw aktowi Bandyty Gaviglioli..."

Niemniej ciekawe jest zakończenie, jak przystało na króla. Po formułce grzecznościowej pod adresem redaktora, list kończy się następująco: „Dan w Palneca, w miesiącu sierpniu 1931". Podpis: Bandyta Józef Bartoli i jego pieczęć.

Prawdziwa sielanka. Bo i pewien lekarz z Ajaccio pomagał bandytom do ucieczki przed pościgiem żandarmów i pismo korsykańskie bez komentarzy drukuje list, który nietylko zawiera sprostowanie fałszywych wiadomości prasowych o bandycie, ale niemniej zapewnienie drugiego bandyty o przyjaźni.

Ale oficjalnie bandytyzm na Korsyce nie istnieje...

Michał Faraday

wielki uczony i wielki katolik

Świat naukowy obchodzi uroczyście setną rocznicę epokowych wynalazków dokonanych na polu elektryczności i magnetyzmu przez Michała Faradaya. Hołd wielkiemu wynalazcy złożyła londyńska „Royal Institution" i inne towarzystwa naukowe a Papieska Akademja Nauk poświęciła mu w czasie „tygodnia naukowego", zorganizowanego w kwietniu rb. i transmitowanego przez radjostację watykańską, specjalną konferencję, na której przemawiał prof. Luigi Lombardi.

O Faraday'u pisaliśmy niedawno. Świat czci dziś pamięć tego genjalnego badacza, który dzięki talentom i niezmordowanej pracy stanął na wyżynach sławy i zaszczytów. Ale nie wszyscy wiedzą, że ten członek Papieskiej Akademji Nauk (w r. 1850 „Pontificia Academia dei Lincei" wybrała go na swego członka korespondenta) z głębią i rozległością wiedzy łączył żarliwość religijną. Faraday był wierzącym i praktykującym katolikiem. Życie jego jest jeszcze jednym dowodem, że nauka nie kłóci się z wiarą religijną, że wielcy, prawdziwi uczeni wcale nie są podobni do tych pseudomędrców, co rozgłos swój zwykli opierać nie na zasługach naukowych lecz na rzekomo krytycznym, a właściwie płytkim i zarozumiałym stosunku do religji. Głęboka wiara w Boga i Jego ojcowskie rządy nad światem nie przeszkadzała w pracy ani Amperowi, ani Volcie, ani Pesteurowi, ani Maxwellowi i tylu innym genjalnym badaczom. Nie przeszkadzała też Faradayowi, lecz przeciwnie była dla niego drogowskazem życiowym i najskuteczniejszą zachętą do coraz owocniejszego wnikania w cudowne, nieskończone tajniki przyrody.

Nowa fala prześladowań Kościoła w Meksyku

(KAP) Delegat apostolski w Meksyku, msgr. Ruiz y Flores, donosi o nowej fali prześladowań katolików w tym kraju. Sejm stanu meksykańskiego Yucatan przyjął projekt ustawy, na mocy której liczba księży katolickich w tym stanie ma być zmniejszona do dziewięciu. Arcybiskup Yucatanu zaznacza, że dotychczas liczba ta była określona na 41, co dawało stosunek: jeden ksiądz na 10.000 katolików. Obecnie mała ta cyfra ma być jeszcze zmniejszona o 32. Tekst tej ustawy nie jest jeszcze znany, ale Stolica Święta poleciła delegatowi apostolskiemu, by duchowieństwo mimo wszystko spełniało swój obowiązek aż do ostatka. Podobne prawo uchwalone zostało w stanach: Veracruz — 13 księży na przeszło miljon dusz, Chiapas — 9 księży na 350.000 dusz. Natomiast sejm stanu Coahuila dużą większością głosów odrzucił projekt elementów radykalnych o ograniczeniu liczby księży do jednego na 10.000 mieszkańców. Antykościelne zarządzenia, zwrócone przeciwko duchowieństwu, przewidywane są również w czterech innych stanach meksykańskich.

Katedra kopalnią złota.

Olbrzymi sobór Zbawiciela w Moskwie, który burzą obecnie bolszewicy, stał się dla nich kopalnią złota w dosłownem znaczeniu. Kopuły soboru, którego budowa kosztowała 15 milj. rubli i trwała 44 lata, pokryte były blachą szczerozłotą. Po zdjęciu pokrycia kopuł okazało się, iż otrzymano czystego złota przeszło 2 centnary, co przy obecnych cenach tego metalu wynosi zgórą 1 miljon rubli w złocie.

Sprytne oszustwo wyścigowe

Policja budapeszteńska zajęła się w tych dniach wielką aferą oszukańczą popełnioną przez kupca jugosłowiańskiego Władysława Goldberga, zamieszkałego w Veliki Beczkerek. Goldberg wygrywał olbrzymie sumy w „totusia", i to na dystans. Mianowicie w prowincjonalnej filji biura wyścigowego stawiał zawsze zadziwiająco szczęśliwie na konie, biorące udział w wyścigach stołecznych. 23 września, w Nowisad, stawił na konie, biegnące w tymże dniu w Budapeszcie, i ajencja stwierdziła, że oszust wygrał wszystkie biegi, na łączną sumę około miljona dinarów. Sprawa wydała się podejrzana i zawiadomiono władze, które przeprowadziły śledztwo. Ostatecznie stwierdzono, że sprytny oszust grywał „na pewniaka" przy współpracy własnej żony. Zacna połowica mieszkała mianowicie stale w Budapeszcie, i na polu wyścigowem sprzedawała napoje i cukierki. W kiosku swym zainstalowała potajemnie radjową stację nadawczą, komunikując mężowi wyniki poszczególnych biegów natychmiast po ich ukończeniu. Ponieważ ajencje prowincjonalne towarzystwa wyścigowego otrzymywały wyniki około pół godziny później, telefonem, przeto sprytny gracz miał jeszcze dość czasu, by „zaryzykować" grube stawki na danego konia, który przed chwilą znalazł się już u celownika. Proceder ten trwał już od 2 lat i, jak dowiodło śledztwo, oszukańczy gracz dorobił się w tym czasie miljonowej fortuny. S. F.

Z różnych stron Polski

„Caritas" w Kielcach dla bezrobotnych

(KAP) Diecezjalny związek towarzystw dobroczynności „Caritas" w Kielcach już od 1 maja r. b. wykazuje wielką działalność dobroczynną, przygarniając coraz więcej osób bezrobotnych. W tym czasie załatwiono 3.716 interesantów, udzielając im porad, pracy, stałych zapomóg w naturze. Udzielono pracy 56 osobom, wydano zleceń do sklepów na artykuły żywnościowe 1.342, udzielono zapomóg doraźnych 1.880, rozsprzedano 12.650 sztuk bonów dobroczynnych, realizując je następnie na produkty spożywcze dla najbiedniejszych. Od dnia 15 września rozpoczęto wydawanie obiadów bezpłatnych bezrobotnym i wydano ich już 1.128. Obiady dla bezrobotnych opłacane są przez ks. biskupa Łosińskiego, inne zapomogi pokrywają się ze składek członkowskich. Członków rzeczywistych jest 472.

„Caritas" mieści się obecnie we własnym lokalu, organizacja i kierownictwo spoczywa w rękach ks. kan. Cieślińskiego dyrektora „Caritas" w Kielcach.

Zajście na pogrzebie burmistrza m. Tuszyna

W czasie pogrzebu, zmarłego przed kilkoma dniami burmistrza m. Tuszyna, ś. p. J. Domowicza miał miejsce przykry incydent.

Poprzednio gospodarka burmistrza Domowicza była ostro krytykowana przez obywateli tuszyńskich, którzy uważali iż przy parcelacji lasu miejskiego miały miejsce nadużycia. Otóż nad grobem zmarłego przemawiał starosta Rżewski, który użył zwrotu: „grupa warchołów zatruwała mu życie, nie dając rządzić" — czyniąc aluzję do opozycjonistów, którzy występowali przeciwko gospodarce magistratu tuszyńskiego. Wówczas jeden z najpoważniejszych obywateli tuszyńskich p. Kazimierz Salski krzyknął „to kłamstwo". Starosta Rżewski przemówienia nie dokończył i zwrócił się do będących na cmentarzu posterunkowych o wylegitymowanie p. Salskiego.

W wyniku tego incydentu, p. Salski w kilka godzin później został aresztowany, nazajutrz jednak został wypuszczony na wolność.

Sprawa ta wywołała w Tuszynie wielkie wrażenie.

Postrzelony i pokłuty przemytnik.

W ub. niedzielę między godziną 1—2 w nocy posterunkowi P. P. w Będzinie znaleźli na ulicy Paryskiej, leżącego w kałuży krwi jakiegoś osobnika, który nie dawał znaku życia. Nieprzytomnego przewieziono do szpitala powiatowego, gdzie okazało się, że był nim mieszkaniec Będzina Stanisław Nowak, znany policji przemytnik. Oględziny lekarskie wykazały, że Nowak otrzymał dwie rany postrzałowe (rewolwerowe) w prawą rękę i w głowę, przyczem kula utkwiła w czaszce. Poza tem Nowak odniósł dwie rany kłute, zadane mu prawdopodobnie bagnetem w plecy i bok oraz ma wybite wszystkie przednie zęby. Przywrócony do przytomności w szpitalu Nowak odmówił wszelkich zeznań co do ujawnienia sprawców pobicia go. Że napadu na Nowaka dokonano nie na tle rabunkowem, świadczy o tem fakt znalezienia przy nim, w jednej z kieszeni marynarki 980 zł gotówką.

Ś. p. Józef Siemianowski, któremu wspomnienie pośmiertne poświęcamy na stronie czwartej.

Cmentarzysko z epoki bronzu

W majątku Stokolec, w powiecie Sieradzkim, przy kopaniu piasku natrafiono na starożytne cmentarzysko. Oddział archeologji przedhistorycznej Muzeum Etnograficznego w Łodzi dokonał badania i zabezpieczenia cmentarzyska. Jest to cmentarz z 3-go okresu bronzu, z 12-go wieku przed Chrystusem.

Likwidacja 12 fabryk fałszywego miodu

Wydział zdrowia przy Magistracie sosnowieckim, gdzie tylko się da, prześladuje wszelakiego rodzaju fałszerzy artykułów spożywczych. Jako poważny sukces w tej walce trzeba uznać prawie zupełne zwalczenie fałszowanego mleka. Jakość mleka ogromnie się podniosła, szczególniej dowożonego, a kontrolowanego na stacjach. Mniej również jest wypadków fałszowania masła.

Onegdaj poważny sukces odniesiono w samym Sosnowcu. Okazało się, że w dzielnicy Pogoń mieściło się potężne źródło fałszywego miodu. 12 wytwórni pracowało nad zaopatrywaniem nietylko mieszkańców Sosnowca, ale i okolic w śliczny na wygląd miód o pięknym zapachu, z pływającemi muszkami i woskiem, ale nie mający nic wspólnego z miodem. Poprostu miód ten wyrabiano z syropu kartoflanego, który kosztuje 90 groszy za kilogram, barwiono odpowiednim olejkiem, a wreszcie nasycano zapachem miodu pszczelnego. Wytwórca po wyprodukowaniu większej ilości miodu, przebierał się za gospodarza z dalekich stron i wędrował z miasta do miasta, z mieszkania do mieszkania, proponując sprzedaż miodu „prosto od pszczół", z kwiatu lipowego, mającego cudowne własciwości lecznicze.

I za taki miód płacono niejednokrotnie więcej, aniżeli za prawdziwy miód, sprzedawany w sklepach solidnych, cieszono się, że oto kupiono od poczciwego chłopaka miód naprawdę prawdziwy, niefałszowany. „Poczciwy chłopek" tymczasem, zarabiając po kilkaset procent na tym miodzie, śmiał się w kułak z łatwowierności ludzkiej.

Wczoraj zlikwidowano w Sosnowcu 12 fabryk takiego „zdrowotnego" miodu. — Sprawy przekazane zostały do sądu.

Belgijska para królewska zwiedziła w tych dniach wystawę kolonjalną we Francji, dokąd przybyła incognito. Wieść o tem jednak rozniosła się błyskawicznie i parze monarszej zgotowano gorące owacje. Na pierwszym planie król (w kapeluszu), królowa w drugim rzędzie.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Egzaminy uczniowskie

Co postanowiło plenarne zebranie Izby przemysłowo - handlowej w Poznaniu w sprawie kształcenia uczniów handlowych?

Na porządku obrad ostatniego zebrania była sprawa wprowadzenia rejestracji i egzaminów praktycznych dla uczniów (uczennic) terminujących w handlu i ewtl. w przemyśle. Zebranie plenarne w zasadzie zaakceptowało propozycje kom. oświatowej Izby i wypowiedziało się jednogłośnie za wprowadzeniem odnośnych postanowień w życie. Celem ostatecznej redakcji brzmienia postanowień Izby powołano osobną komisję na prawach plenum. Zasady tego projektu mają jednak zostać nienaruszone.

Jakie znaczenie ma mieć ten projekt dla życia praktycznego? Przedewszystkiem rejestracja uczniów, jak czytamy w uzasadnieniu tego projektu, ma umożliwić wgląd w stosunki uczniowskie. Dotychczas panuje w tej dziedzinie zupełny laissez-fairyzm, a to — jak stwierdziła komisja oświatowa i zrzeszone kupiectwo — daje duże pole do nadużyć ze strony kupców niesumiennych, wzgl nierozumiejących swych zadań w dziedzinie przygotowania adeptów do zawodu kupieckiego. Częste są niestety wypadki, że pryncypał wzgl. jego personel nie zajmuje się uczniem, nie daje mu wiadomości fachowych, a ucznia traktuje się jak zwykłego pracownika. Dalej nie posyła się ucznia do szkoły dokształcającej, mimo, że jest to obowiązkiem ustawowym i nieodzownym dla wykształcenia kupieckiego, zwalnia uczniów bez powodu itp. Tak przygotowani pracownicy kupieccy — nie mający konkretnych wiadomości fachowych są w przedsiębiorstwach kulą u nogi, nikt ich też nie chce przyjmować.

Rejestracja uczniów polegać będzie na tem, że odpis umowy uczniowskiej posyłać się będzie do biura Izby. Sumiennego kupiectwa obowiązek ten zbytnio nie obciąży. Natomiast przyczyni się do ukrócenia tego, co nazywa się brzydkiem mianem „fabrykowania uczniów".

Po upływie nauki uczeń ma zdawać egzamin z swojej praktyki; ma wykazać, czego się u pryncypała nauczył. Życie gospodarcze do dyplomów i świadectw przywiązuje coraz mniej wagi. Dziś większy nacisk kładzie się na praktykę; nauka zawodowa bez praktyki to stanowczo za mało. Coraz bardziej koniecznem staje się wychowanie t. zw. kupca branżowego. Dopiero połączenie nauki w szkole zawodowej wzgl. dokształcającej z należycie odbytą praktyką zawodową dać może dobre rezultaty. Z tych właśnie wiadomości praktycznych-branżowych ma się odbywać przy końcu nauki egzamin. Uczniowie podczas nauki u pryncypała baczną będą musieli zwracać uwagę na jego wskazówki, żeby móc z nich zdawać sprawę wobec komisji egzaminacyjnej. Komisja ta składać się ma z fachowców danej branży, mianowanych przez Izbę przemysłowo - handlową z pośród kandydatów zrzeszeń gospodarczych i delegata szkoły zawodowej. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest ukończenie z dobrym wynikiem nauki praktycznej i przedłożenie świadectwa szkoły handlowej dziennej wzgl. szkoły dokształcającej. Kupiectwo oświadczyło się za tem, że nie będzie w przyszłości przyjmować pomocników, którzy nie będą mogli się wykazać pomyślnym wynikiem ukończenia nauki, stwierdzonym przez komisję egzaminacyjną przy Izbie przemysłowo - handlowej, to znaczy, że kandydat posiada rzeczywiście konkretne wiadomości ze swojej branży.

Tak w zarysie przedstawia się projekt opracowany przez Izbę poznańską. Jak nas informowano, podobne projekty przygotowują Izby w Katowicach i Grudziądzu. Stanowisko Izb przemysłowo - handlowych stwierdza, że w dziedzinie wykształcenia handlowego pożądane są pewne przepisy, które ustali sobie kupiectwo same dla podniesienia wykształcenia zawodowego i przygotowania kadr pracowników dla naszej ekspansji gospodarczej.

Krótkie informacje gospodarcze

— Przypuszczalna wysokość zbiorów we Francji będzie zupełnie średnia i wyniesie najwyżej 70 milj. q. wobec 75 milj. q w roku ub. i 63 miljonów q. w r. 1929.

Stawki podatku obrotowego

Opracowany przez ministerstwo skarbu projekt reformy podatku obrotowego zawiera cały szereg zmian zasadniczych. Zanim do zagadnień tych wrócimy, podajemy zaproponowane przez rząd stawki podatkowe. Z uwagi na ważność tego zagadnienia podajemy dosłownie tekst projektu art. 7 ustawy.

„Stawka podatku od obrotu wynosi

A) od 1 stycznia 1932 r.

1. ½% od obrotów wymienionych w punktach 1 i 4 art. 5, a uzyskanych przez przedsiębiorstwa handlowe ze sprzedaży hurtowej oraz z dostaw dla instytucyj państwowych i samorządowych, przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego, jak również przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw, pod warunkiem prowadzenia przez wymienione wyżej przedsiębiorstwa prawidłowych ksiąg handlowych.

2. ½% od obrotów osiągniętych przez prowadzące prawidłowe księgi handlowe wydawnictwa książek, drukowanych na obszarze obowiązywania niniejszej ustawy;

3. 1% od obrotów wymienionych w punktach 1 i 7 art. 5, a dokonanych artykułami spożywczemi pierwszej potrzeby przy drobnej sprzedaży z przedsiębiorstwa handlowego, jak również bezpośrednio z pracowni rzemieślniczej, posiadającej kartę rzemieślniczą, względnie z zakładu handlowego, należącego do właściciela pracowni rzemieślniczej i obsługującego tę pracownię;

4. 1½% od obrotów wymienionych w punkcie 1 art. 5, a uzyskanych z drobnej sprzedaży przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

5. 4% od obrotów przedsiębiorstw komisowych i pośrednictwa handlowego oraz pośredników handlowych (kat. II b, zajęć przemysłowych, część III lit. D zał. do art. 23);

6. 1% od obrotów wymienionych w punkcie 2 art. 5 z wyjątkiem zysków brutto z operacyj obcemi walutami, dewizami, czekami zagranicznemi, tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowemi;

7. 1% od obrotów przedsiębiorstw budowlanych (art. 5 punkt 7) oraz samoistnych przedsiębiorstw robót (art. 5 punkt 4), uzyskanych przy budowie domów mieszkalnych pod warunkiem prowadzenia przez odnośne przedsiębiorstwa prawidłowych ksiąg handlowych;

8. 1% od obrotów określonych w punkcie 7 art. 5, a osiągniętych przez młyny prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

9. 1% od obrotów wymienionych w punkcie 7 art. 5, a osiągniętych przez przedsiębiorstwa przemysłowe ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów krajowych przedsiębiorstwom przemysłowym (nie wyłączając przedsiębiorstw budowlanych), zarówno opłacającym podatek przemysłowy, jak i nieopłacającym tego podatku w myśl niniejszej ustawy, o ile artykuły powyższe zostały nabyte w celu ich zużycia względnie przerobu w prowadzonym przemyśle z wyjątkiem artykułów przeznaczonych na inwestycje;

10. 1½% od obrotów wymienionych w punktach 7 i 8 art. 5, a osiągniętych przez pracownie rzemieślnicze, posiadające karty rzemieślnicze.

B) od 1 stycznia 1933 r.:

1. ¾% od obrotów wymienionych w punkcie 1 art. 5a, osiągniętych z drobnej sprzedaży przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

2. 1% od pozostałych obrotów wymienionych w punkcie 1 art. 5 oraz w punkcie 4 art. 5, o ile chodzi o obroty osiągnięte przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw.

3. 1% od obrotów wymienionych w punktach 7 i 8 art. 5, a osiągniętych przez pracownie rzemieślnicze, posiadające karty rzemieślnicze".

Następnie pod literami C, D, E i F przewidziana jest poczynając od 1-go stycznia 1934 zniżka 2% stopy o 0,25 co rok od pozostałych obrotów wymienionych w punkcie 7 art. 5 (przedsiębiorstwa przemysłowe) oraz od obrotów, wymienionych w punkcie 4 art. 5, a osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa robót.

Pod literą G przewidziana jest dotychczasowa stopa 2% od pozostałych obrotów.

Dalszy ciąg tegoż artykułu 7 jest następujący:

„Upoważnia się ministra skarbu do przyspieszenia terminów wprowadzenia w życie zniżonych stawek podatkowych, określonych wyżej w punkcie C, D, E, F.

Upoważnia się ministra skarbu do obniżania najwyżej do 1% stawki określonej w punkcie G.

Ulgowe stawki podatkowe będą stosowane wyłącznie do obrotów przedsiębiorstw handlowych uzyskanych ze sprzedaży towarów bez przerobu. Nie uważa się jednak za przerób nabytego towaru czynności przygotowawczych, dokonywanych w przedsiębiorstwach handlowych przed uskutecznieniem sprzedaży zgodnie z istniejącemi zwyczajami. Na wypadek wątpliwości, czy dana czynność odpowiada zwyczajom handlowym, zasięga władza podatkowa opinji właściwej izby przemysłowo-handlowej. Obroty przedsiębiorstw handlowych, uzyskane ze sprzedaży towarów po ich przerobieniu w obcych przedsiębiorstwach przemysłowych, opłacają te same stawki, co obroty wymienione w p. 7 art. 5.

Do obrotów osiągniętych ze sprzedaży dokonanych bezpośrednio z samego zakładu przemysłowego czy też z zakładów handlowych, należących do właściciela przedsiębiorstwa przemysłowego i obsługujących zakład przemysłowy, nie mogą być stosowane stawki podatkowe przewidziane dla przedsiębiorstw handlowych, o ile obroty te dotyczą wyprodukowanych przez to samo przedsiębiorstwo przemysłowe. Przepis niniejszy nie ma zastosowania w wypadkach przewidzianych w p. A) 3) niniejszego artykułu.

Za sprzedaż hurtową, podlegającą ulgowej stawce podatkowej uważa się zbyt wszelkiego rodzaju towarów przez przedsiębiorstwo handlowe kupcom i przemysłowcom, kółkom rolniczym i producentom rolnym oraz przedsiębiorstwom państwowym i komunalnym tudzież instytucjom ubezpieczeń społecznych, celem odsprzedaży lub produkcji, w innych zaś wypadkach w ładunkach lub ilościach wagonowych.

Minister skarbu w porozumieniu z ministrem przemysłu i handlu ustali wykaz artykułów spożywczych pierwszej potrzeby".

Opodatkowanie komisu

Projekt rządowy zmian w ustawie o podatku obrotowym, zawiera następujące przepisy dotyczące komisu i pośrednictwa:

„Za komisowe uważa się działające we własnem imieniu i na rachunek osób trzecich przedsiębiorstwa sprzedaży, które prowadzą prawidłowe księgi handlowe i udowodnią stosunek komisu oraz rodzaj i wysokość wynagrodzenia komisowego umową lub korespondencją, w przeciwnym razie winny być traktowane jako działające na rachunek własny.

Stosunek komisu nie zachodzi, jeżeli sprzedawca, działając na rachunek osób trzecich, otrzymuje dla siebie, niezależnie od umówionego wynagrodzenia komisowego lub zamiast tego wynagrodzenia różnicę lub część różnicy między ceną istotnie osiągniętą przy sprzedaży, a ceną ustaloną w umowie na rzecz komitenta.

Przedsiębiorstwa komisowe, działające na rachunek osób, nieopłacających podatku przemysłowego w myśl niniejszej ustawy, opłacają podatek od charakteru sprzedaży.

Przepis ustępu poprzedniego nie ma zastosowania do komisowej sprzedaży zboża, dokonywanej na rachunek producentów rolnych.

Za pośrednictwo handlowe uważa się działanie przedsiębiorstw i zajęć przemysłowych w imieniu i na rachunek osób trzecich.

Przedsiębiorstwa względnie zajęcia przemysłowe pośrednictwa handlowego, posiadające towary osób trzecich w konsygnacji i działające w imieniu i na rachunek osób trzecich, nieopłacających podatku przemysłowego w myśl niniejszej ustawy od sprzedaży powyższych towarów, opłacają podatek od pełnego obrotu.

Inkasowanie należności za towar przez przedsiębiorstwa względnie zajęcia przemysłowe pośrednictwa handlowego nie stanowi przeszkody do ustalania podatku od obrotu w myśl art. 5 p. 5 ustawy.

Określenie wysokości prowizji w formie skali ruchomej, prowadzenie handlu jednocześnie na rachuek własny i cudzy nie stanowi przeszkody do ustalania podatku od obrotu w myśl punktu 5 art. 5 ustawy".

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Bilans Banku Polskiego — zapasy funtów szterlingów.** Bilans Banku Polskiego za trzecią dekadę września rb. wykazuje zapas złota 568 milj. 055 tys. zł. tj. o 15 tys. zł. więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia, zmiejszyły się o 27 milj. 965 tys. zł. do sumy 115 milj. 840 tys. zł., również niezaliczone do pokrycia spadły o 3 milj. 536 tys. zł. do sumy 134 milj. 114 tys. zł. Portfel wekslowy wykazuje zwiększenie o 9 milj. 719 tys. zł. i wynosi 634 milj. 468 tys. zł. również stan pożyczek zastawowych podniósł się o 12 milj. 128 tys. zł. i wynosi 102 milj. 845 tys. zł. Inne aktywa wzrosły o 57 milj. 759 tys. zł. do sumy 214 milj. 750 tys. zł. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań zmniejszyła się o 70 milj. 478 tys. zł. (198 milj. 039 tys. zł.) Obieg biletów bankowych podniósł się o 84 milj. 219 tys. zł. (1.224 milj. 793 tys. zł.) Zgodnie z art. 51 statutu Banku wyeliminowano w obecnym bilansie dekadowym zapas funtów szterlingów z pozycji „Pieniądze i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia" i przeniesiono cały ten zapas tymczasowo do pozycji „Inne aktywa", wobec tego, że aktem parlamentu brytyjskiego z 21 września 1931 r. zawieszono na okres 6-ciu miesięcy wymienialność funta na złoto. Po ustawowej stabilizacji funta zapas funtów zostanie napowrót przeniesiony z innych aktywów do pozycji pieniędzy i należności zagranicznych zaliczonych do pokrycia. Należy dodać, że z tytułu posiadania w Banku Angielskim zapasu funtów, o którym mowa, Bank Polski w żadnym wypadku nie będzie narażony na straty kursowe, gdyż wśród zobowiązań Banku znajduje się kontrpozycja w funtach tejże samej wysokości.

(k) **Projekt taryfy celnej w całości gotowy.** Izby przemysłowo-handlowe otrzymały już do zaopinjowania wydrukowaną trzecią część (ostatnią) projektu taryfy celnej, zawierającą stawki celne działu 10-go na drewno, korek, wyroby z nich i wyroby koszykarskie; działu 12-go: metale i wyroby z nich; działu 14-go: maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny, działu 15-go: środki transportowe; 16-go: wagi, narzędzia, instrumenty i aparaty precyzyjne, naukowe, optyczne i inne; 17-go: broń i amunicja; 19-go: wyroby różne, nieobjęte innemi działami, jak guziki, spinki, zatrzaski, zabawki, gry, etc. biżuterja nieprawdziwa etc.; 20-go: dzieła sztuki i przedmioty zbiorów sztuki. Opinja Związku Izb o części II-ej taryfy celnej jest już gotowa i będzie przedłożona min. przemysłu i handlu w najbliższym czasie.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Ogólna sytuacja na rynkach podaży i zbytu masła pogorszyła się w ub. tygodniu sprawozdawczym od 25. 9. do 1. 10. 31 r. o tyle, że również inne państwa, w szczególności Danja, odstąpić musiały od parytetu złota. Konsekwencją tego było, że masło duńskie sprzedawano znacznie poniżej normy, do czego kraje eksportowe o walucie stałej między innemi Polska, chcąc nie chcąc przystosować się musiały. To też ubiegły tydzień sprawozdawczy charakteryzowany jest wybitną zniżką cen, spowodowaną wyłącznie chałosem walutowym.

Na rynku niemieckim panował w dalszym ciągu spokój, który od dawna cechuje ten rynek pod koniec miesiąca. Pod naciskiem ofert zagranicznych obniżyła komisja w dniu 29. 9. 31 notowanie o 8 marek na mk. 118 per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gat., mk 105 per 50 kg. za II gat., mk. 91 per 50 kg. za III gat. przy bardzo spokojnej tendencji. Mimo to notowanie nie charakteryzuje już obecnej sytuacji, poziom jego znajduje wytłumaczenie li tylko zmniejszoną produkcję krajową. Notowanie berlińskie odnosi się bowiem wyłącznie do dostaw niemieckich, co w dzisiejszych warunkach szczególnie trzeba mieć na uwadze.

Rynek angielski wykazał w dalszym ciągu wzmocnienie przy zwyżce cen, jednakowoż haussa ta nie wyrównuje spadku funta angielskiego.

Na skutek obecnego anormalnego położenia finansowego, które ułatwia eksport z krajów o niestałej walucie do państw o walucie złotej, ukazały się zarządzenia ochronne. Tak już rząd włoski zarządził opłatę dowozową w wysokości 15 proc. od wartości towaru, a również rząd francuski zamierza ograniczyć dowóz. Wykorzystały również sytuację niemieckie koła rolnicze, by ponownie zażądać nowej podwyżki cła-

SPORT

Poznań-Pomorze

Zwyciężył Poznań w stosunku 92.5:71.5.

Powyższe zawody międzyokręgowe rozegrane na boisku „Sokola", przyniosły zasłużone zwycięstwo Poznaniowi, który wystąpił w mocno osłabionym składzie. Pomorzanie walczyli niezwykle ambitnie, to też padły trzy nowe rekordy pomorskiego okręgu. Organizacja sprawna. Po powitaniu gości przez prezesa P. O. Z. L. A p. Gluskę, który wręczył prez. Pom. O. Z. L. A. p. Gołembiowskiemu wiązankę kwiatów, rozpoczęto zawody; w poszczególnych konkurencjach przyniosły one następujące wyniki: 110 m. pł. — 1. Kotowski (Pom.) 17.2, 2. Sobkiewicz (P), 3. Tham (P). 4. Tobolewski (Pom.); 100 m.: 1. Gruening (Pom.) 11.1 (rek. pomorski), 2. Wojtkowiak (P), 3. Stawiński (P). 4. Bzdawski (Pom.); pchnięcie kulą: 1. Heljasz (P) 14.14. 2. Tilgner (P) 13.15, 3. R. Majtkowski (Pom.) 11.30, 4. A Mikrut (Pom.) 10 60 5; 400 m.: 1. Iwański (P) 53.5 2. Malewski (P). 3. Kruszona (Pom.), 4. Stranz (Pom.); skok w wyż: 1. Kruszczyński i Banaszkiewicz (P) po 1.65, 3. Majtkowski (Pom.) 1.60. 4. Kozłowski (Pom.) 1 55; w dal: 1. Kotowski (Pom.) 6.36, 2. Stawiński (P) 6 23. 3. Bzdawski (Pom.) 6.15 4. Zakrzewski (P) 5 75; tyczka: 1) St. Majtkowski (Pom) i Zakrzewski (P) 3.50, 3 Klemczak (P) 3 30 4. A Mikrut (Pom) 2 60; 1500 m.: 1. Janowski (P) 4:24, 2. Miałkas (P). 3 Karbowiak (Pom.), 4. Drożdzek (Pom.); 800 m.: 1. Korek (P) 2:12 4. 2. Malewski (P). 3 Kruszona (Pom.)., 4. Szarafiński (Pom.); 5000 m.: 1. Miałkas (P) 16:51, 2. Janowski (P), 3. Drożdzik (Pom.), 4. Karbowiak (Pom.); 200 m.: 1. Gruening (Pom.) 22 8 (rek pomorski). 2. Bzdawski (Pom), 3. Iwański (P) 4. Wojtkowiak (P); dysk: 1. Heljasz (P) 42, 2 Tilgner (P) 37.24, 3. Fr. Mikrut (Pom.) 35 87, 4. A. Mikrut (Pom) 32 68; oszczep: 1 Fr. Mikrut 58 24. 2. Turczyk (P) 56 54 (rekord pozn.), 3. A. Mikrut 53 25. 4 Heljasz 52.30; 4 × 100 m : 1. Pomorze 45 2 rek. pom. (Kruszona, Bzdawski, Wicherek i Gruening). 2. Poznań; sztafeta olimpijska. 1. Poznań 3:45 3 (Korek. Malewski. Stawiński i Wojtkowiak). 2 Pomorze; młot: 1. Kiełpiński (Pom.) 34.07, 2 Heljasz 32 44, 3. Tilgner 31.79, 4. R. Majtkowski 26.70.

Mistrzostwa armji

Do ściślejszej rozgrywki wchodzi trzech jeźdźców.

Pierwszy dzień pierwszych w Polsce mistrzostw w jeździe konnej w rozgrywkach eliminacyjnych przyniósł następujące wyniki: 1. por. Biliński na „Rabusiu", 2. por. Rojcewicz na „The Hop" 3. por. Strzałkowski na „Nine", 4 por. Zgorzelski na „Orgji", 5. por. Dąbski-Nerlich na „Nero", 6. por. Komorowski na „Surmie", 7. por. Stricker na „Piorunie", 8. por. Łopianowski na „Służ", 9. rtm. Starnawski na „Doneuse", 10. rtm. Królikiewicz na „Mylordzie". Wszyscy ci zakwalifikowali się do dalszych rozgrywek.

W drugim dniu po konkursie potęgi skoku sytuacja jest nierozstrzygnięta, gdyż bez punktów karnych są: rtm. Królikiewicz na „Mylordzie". por. Zgorzelski na „Orgji" i por. Biliński na „Rabusiu", 4. rtm. Starnawski na „Doneuse" 3 pkt., 5. por. Strzałkowski na „Nine" 4 pkt., 6. por. Komorowski na „Pantoflu" 7 pkt. oraz por. Rojcewicz. por. Łopianowski. por. Striker i por. Dąbski-Nehrlich po 8 pkt. karnych

(Tel. wł.)

Gry sportowe

Mistrzostwo Polski w hazenie zdobyła warszawska „Polonja", bijąc w finale „H. K. S." 3:2.

Hippika

W wyścigach konnych na torze w Mokotowie rozegrano w niedzielę „Wielką warszawską" na dystansie 2800 mtr. o nagrodę 75 000 zł. Zwyciężył na finiszu „Eclair" stajni Natalin w czasie 3:10, 2. o głowę „Casanowa" stajnia Alba, 3. o 2½ dł. derbista rumuński „Coquin".

Lekka atletyka

W Białymstoku rozegrano pięciobój o mistrzostwo Polski dla pań. Zwycięstwo i tytuł zdobyła Hulanicka „Sokół-Grażyna" 3 401 pkt., 2. Woynarowska (AZS) 2 916 pkt., 3 Lubecka (Sokół-Grażyna) 2 906 pkt. W punktacji ogólnej pięcioboju po pięcioletnich walkach o statuetkę „Diany" pierwsze miejsce i nagrodę zdobył „AZS" Warszawa 770 pkt., przed „Grażyną" 679, i Cracovią 327 pkt.

Próba pobicia rekordu polskiego na 1500 m. przez Kusocińskiego w Warszawie nie powiodła się, bowiem uzyskał czas 4:04 (Tel. wł.)

Nowy rekord polski w rzucie oszczepem oburącz ustanowił Szydłowski uzyskując razem 96 27 m. a dowolnie 55 12 m

Nurmi startował w sobotę w Gdańsku w biegu na 5.000 m po raz drugi z Niemcem Syringem, wygrywając raz jeszcze w słabym czasie 15:11 6 przed Syringiem 15:24 4, za którym jako trzeci przybiegł Schaumburg, a dalej Dieckmann i Kohn. — W niedzielę Nurmi biegał w Królewcu na 5.000 klm. wygrywając również bieg w czasie 15 : 03 przed Syringiem 15 : 04 2. Schaumburgiem 15:08.2. **Z innych wyników lekkoatletycznych,** uzyskanych podczas tych zawodów na podkreślenie zasługuje czas na 800 m Lietza z Królewca a mianowicie 1:57.2 (Peltzer wycofał się w czasie biegu) oraz wynik w oszczepie Maesera 64 86 m i Hirschfelda w kuli 15.12 m. W sztafecie olimpijskiej wygrał zespół Królewca w czasie 8:12.4 przed sztafetą Preussen ze Szczecina.

Nowy rekord światowy na milę angielską ustanowił w Paryżu w czasie 4:10.4 Ladoumegue przed Kellerem. Czasy poszczególnych dystansów były: 1000 m.: — 2.03.8; 1500 m. — 3:54 4; oraz 1:00.4 ostatnie ćwierć mili. (Tel. wł.)

Czechosłowacja pokonała w niedzielę w spotkaniu międzypaństwowem Austrję Pradze w stosunku 71.5 pkt. : 52.5 pkt. Na tych zawodach ustanowił rekord czeski w rzucie kulą Douda (Cz), wyzyskując doskonały wynik 16.04 m i zbliżając się znacznie do rekordu światowego Niemca Hirschfelda.

Motocyklizm

W Mysłowicach odbyły się międzynarodowe wyścigi na torze żużlowym z udziałem m in. również zawodników poznańskiej „Unji". Dobrze spisał się Czerniak (Unja) sympatycznie witany przez miejscową publiczność zawiódł natomiast Nagengast z powodu defektu maszyny. W czasie biegów zdarzyły się dwa wypadki. W wyścigu, do którego dopuszczono z każdego państwa jednego zawodnika, startował z ramienia Polski Boguslawski i upadł, raniąc się niebezpiecznie w twarz. Drugi nieszczęśliwy wypadek w czasie tego biegu wydarzył się Czechosłowakowi Rabowi, którego musiano odwieźć do szpitala. W biegu tym (4 okrążenia po 800 metrów) zwyciężył Sedan Graf (Niemcy) w czasie 2:07.4, 2. Micky (Anglja) 2:13.4. W kategorji specjalnych maszyn „dirt-trackowych" po trzech przedbiegach zwyciężył w finale Heck (Niemcy) 3:14 (5 okrążeń), 2 Birkhahn (Niemcy) 3:29 8. W przedbiegu w tej konkurencji ustalił Austrjak Kuellmayer rekord toru w czasie 31.4 sek. (przec. szybkość 91 7 klm.). W biegu zaproszenia (6 okrążeń przy handicapach do 200 m) zwyciężył Micky (Ang.) 3:40 2. Breslauer (Katowice) 3:47. 3. Bochmann (Austrja) 3:56.4 W biegu o nagrodę „Stadjonu" (4 okrążenia) zwyciężył Breslauer (Kat) 3:36 2 (mając wyrównanie 200 m), 2 Hentze (Niemcy) 3:36 8. 3. Kuellmayer (Austrja) 3:56.3. W przedbiegu maszyn do 350 ccm. senjorów (6 okrążeń) pierwszy był Czerniak 3:48:3. 2. Bugdoll (Niemcy) 3:48 8. 3. Weyl (Unja) 4:03 2. W finale tego biegu (8 okrążeń) zwyciężył Breslauer 4:59 8, 2. Bugdoll 5:01, 3. Czerniak (U) 5:27.2. (Tel. wł. — sk)

Pięściarstwo

Zawody zorganizowane w Poznaniu z okazji dnia P. Z. B. wykazały raz jeszcze, że tego rodzaju imprezy są zawsze w mniejszym lub większym stopniu tylko odrabianiem pańszczyzny, bowiem z zapowiedzianych 15 walk odbyło się zaledwie... siedem. Ponieważ zjawisko to zdarza się obecnie coraz częściej na każdych zawodach mniejszej wagi, możeby miarodajne czynniki zechciały wniknąć w tę sprawę i stwierdzić czy winę ponoszą kluby, czy uchylający się od walk zawodnicy? Powracając do samych spotkań wspomnieć przedewszystkiem należy o meczu eliminacyjnym w wadze lekkiej między Forlańskim I i Aniołą I. Forlański daleki od swej dawnej formy pozwalał sobie narzucić walkę zbliska, w której górował Anioła, odnosząc nieznaczne zwycięstwo na punkty. Inne spotkania dały następujące wyniki: w. papierowa — Sobkowiak (W) bije na punkty Olszańskiego; w. musza — Wyrzykiewicz II (W) osiąga nieprzekonywujące zwycięstwo nad Witkiem (HCP); w. piórkowa — Czyż (Dr. Bł.) walczy bez wyniku z Zurawką (W); w. kogucia — Wojewoda II (HCP) bije na punkty Ladka (S); w. lekka — po prawie rocznej przerwie Warecki wygrywa z trudem na punkty z Wyrzykiewiczem I (W); w średniej debjutujący po długiej przerwie Anioła II (HCP) remisuje z Rogowskim (S). Walkami kierował jak zwykle dobrze por. Łapiński; na punkty sędziowali pp. Gucki, Śmiglak i por. Serwatkiewicz. Publiczności mało.

„Poznań" II i „Inowrocław" 10:6. Spotkanie międzymiastowe rozegrane w Inowrocławiu przyniosło następujące wyniki: (według kolejności wag od muszej, gospodarze na pierwszem miejscu): Łada przegrywa na pkt. do Romańskiego, Lilewski do Kajnara, Walkowiak remisuje z Wolnym, Jasiak przegrywa do Pierarda, Niespodzieński — na pkt. z Misiurewiczem, Chmielewski przegrywa do Holasza, Zieliński II bije Forlańskiego II przez k. o., wreszcie Zieliński I przegrywa do Maćkowiaka. Sędziował w ringu p. Kościelski, na pkt. pp.: Latowski i Kubik. (n)

Śląsk i Łódź 10:6. Zawody międzyokręgowe rozegrane z okazji dnia „PZB." przyniosły zasłużone zwycięstwo Śląskowi. Wyniki były następujące (podajemy według kolejności wag od muszej do ciężkiej): Moczko (S) bije na punkty Piestrzyńskiego (Ł), Kustosz zwycięża Michalskiego (S), a Rudzki (S) — Cyrana (Ł); Białas (Ł) i Pisarski (Ł) kończą walkę z wynikiem nierozstrzygniętym, Garncarek (Ł) pokonał Gburskiego (Śl), Wieczorek (S) remisuje ze Stahlem (Ł), Garstecki (S) zwycięża Kempę (Ł) oraz Wocka (S) bije na punkty Kłodasa (Ł). Sędziował w ringu p. Ermanowicz, na punkty pp. Landek i Wiener. (Tel. wł. — wk)

Piłka nożna

Niedzielne spotkania ligowe. Poznań. „Wisła" i „Warta" 2:1 (0:0). Zasłużone choć ciężko wypracowane zwycięstwo odniosła „Wisła", która przewyższała tym razem „Wartę" pod każdym względem. Odświeżona młodemi siłami (w miejsce Rejmana wystąpił na środku ataku Woźniak, oraz na prawym skrzydle grał zamiast Adamka Stefaniuk, przyczem obaj zadowolili w całej pełni zastępując z powodzeniem zasłużonych weteranów gości) cała drużyna stanęła po sensacyjnej porażce z „Lechją" do walki z widoczną wolą zrehabilitowania się. Na specjalne wyróżnienie zasługuje pomoc i obrona, w której obok Pychowskiego, dzielnie, zwłaszcza w drugiej części gry, spisywał się Oleksik. Atak jej miał więcej szczęścia, przewyższał napad gospodarzy lotnością i siłą przebojową, a okresami nawet górował pod względem technicznym U „Warty" zawiódł właśnie atak, w którym jedynie Radojewski i Scherfke stanęli na wysokości zadania. Łącznicy Knioła i Banaszkiewicz bawili się zbyt długo piłką, a ponadto wykazywali brak precyzji w podaniach i przedewszystkiem w strzałach. W pomocy słaby był Wojciechowski, który za bardzo ograniczał się do defenzywy. Słabiej niż zwykle grał również Sroka, a jedynie Przykucki przerastał swoich partnerów. Obrona do pauzy stała na wysokości zadania, po przerwie jednak zawodziła za często, a obie bramki należy położyć na jej karb coprawda Scherfke był chory i nawet gorączkował. Sytuację ratował świetny Fontowicz faktycznie niezrównany; obronił on szereg niebezpiecznych momentów podobnie zresztą jak dobry Koźmin w Wiśle.

Już w pierwszej minucie „Warta" podejmuje błyskawiczną akcję i Knioła chybia minimalnie. Gospodarze górują narazie zdecydowanie. Dopiero w 12 min. po wybiegu Fontowicza Lubowiecki strzela z dobrej pozycji ponad poprzeczkę, a w 2 min. później z podania Banaszkiewicza Knioła strzela również w rękę Koźminowi. W 19 min. po niefortunnym wstrzymaniu piłki przez Nowickiego posyła w aut Kisieliński piłkę obok wybiegającego Fontowicza. Gra teraz jest naogół wyrównana. W 24 min. Radojewski po ładnej kombinacji strzela na aut, a w 3 min. później ten sam gracz wyrabia piękną pozycję, centrując, jednak psuje ją słaby Andrzejewski. W 30 min. po kombinacji Knioła i Scherfke pierwszy strzela ponad poprzeczkę. W minutę później po centrze Balcera Kisieliński czyni to samo. W 32 min. po pięknej obronie Fontowicza Przykucki w ostatniej chwili ratuje tuż na linji. Dalsze dwie min. przynoszą dwa niewykorzystane rogi dla „Warty" poczem Lubowiecki przestrzeliwuje wolnego za rękę Nowickiego. Po zmianie stron już w 3 min. „Wisła" przez Woźniaka uzyskuje prowadzenie pięknym strzałem w róg. Następują trzy niewykorzystane przez Wartę korner, a tuż potem Fontowicz broni robinzonadą. W 20 min. z wolnego bitego przez Radojewskiego Szerfke uzyskuje wreszcie wyrównującą bramkę Gra odtąd jest żywsza. W 22 min. Koźmin broni centrę Radojewskiego na róg, a w 28 min. Kisieliński po indywidualnej akcji pakuje piłkę do siatki „zielonych" uzyskując prowadzenie i tem samem zwycięstwo. Gospodarze nacierają odtąd niebezpiecznie, jednak wskutek fatalnej niedyspozycji łączników i słabej gry lewoskrzydłowego — bez wyniku. W 36 min. niewykorzystują oni wolnego a w ostatnich minutach Knioła kilkakrotnie nie trafia do bramki. Sędziował bardzo dobrze p. Marczewski. Publiczności zebrało się około 6000 osób. (fl)

Kraków. „Garbarnia" i „Cracovia" 4:2 (3:0). Obie drużyny wystąpiły w pełnych składach, demonstrując piękną i pełną emocji grę. Już od początku „Garbarnia" góruje, wykazując większe skonsolidowanie ataku i pomocy. Precyzyjne akcje piątki jej napastników sprawiają, że przebywa ona stale pod bramką gości. Często strzelają Pazurek, Smoczek i Maurer. „Cracovia" ma w 8 min. okazję do zdobycia bramki, lecz strzał Piątkiewicza idzie obok słupka. W 12 min. pada pierwsza bramka dla „Garbarni", uzyskana z wolnego przez Pazurka. Również on uzyskuje drugą bramkę w dziesięć minut później też z wolnego, przyczem w obu wypadkach bramkarz zawinił. „Garbarnia" dalej stale przeważa, a zawodnicy jej górują nad „Cracovią" lepszym startem i szybkością. Trzeci punkt zdobywa Bator, wykorzystując nieporozumienie obrońców Filipkiewicza i Zachemskiego. Po przerwie obraz gry nieco się zmienia; „Cracovia" pracuje znacznie lepiej. W 12 min. Bill (Garb.) faluluje Piątkiewicza i Kubiński z karnego zdobywa pierwszą bramkę. W pięć minut później już Pazurek uzyskuje czwarty punkt dla „Garbarni". Odtąd gra jest równorzędna i toczy się na połowie. Drugą bramkę zdobywa „Cracovia" po wypadzie Kubińskiego i jego centrze przez lewego łącznika. Poświata. Końcowe minuty przynoszą ostrą grę i wykluczenie Batora. Sędziował dobrze p. Gulicz. Publiczności stawiło się 3 tys. osób. (Tel. wł. — ks)

Łódź. „Ł. K. S." i „Czarni" 2:1 (1:0). Gospodarze wystąpili w znacznie zmienionym składzie bez Sowiaka, Trzmiela i Radomskiego. Czarni stawili się w komplecie z Łańką na środku ataku. Mecz stał na niskim poziomie i był niejako towarzyskim, a nie walką o punkty. Pierwsza połowa mija pod znakiem przewagi „ŁKS.", który w 40 min. ze strzału Jańczyka po rzucie wolnym Durki uzyskuje prowadzenie. Po przerwie obraz meczu zmienia się i gra jest znacznie ciekawsza W 25 min. Herbstreich po indywidualnej akcji podwyższa wynik do 2:0 na korzyść gospodarzy. Goście zaczynają odtąd mocno atakować i mają pod koniec znaczną przewagę, jednak nie wykorzystaną. Dopiero pod koniec strzela Łańko honorowy punkt. Na wysokości zadania stanęli w obu drużynach jedynie Gałecki z „ŁKS." oraz Piłat u „Czarnych". Sędziował p. dr. Lustgarten. Publiczności — 3000 osób. (Tel. wł. — wk)

Lwów „Legja" i „Lechja" 1:0 (1:0). Do przerwy znaczną przewagę mieli goście, którzy już w 11 min. zdobyli zwycięską bramkę przez Ciszewskiego. Po pauzie gra otwarta przy większej inicjatywie „Lechji", która nie umie jednak wykorzystać bardzo dogodnych sytuacyj. Wyróżnili się Nawrot i Martyna, z drugiej strony — Iwasiewicz i Zborowski. Sędzia p. Schneider, widzów — 2000 osób. (Tel. wł.)

Tabelka rozgrywek przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1. „Garbarnia" 24 p. (18 39:16); 2. „Wisła" 24 p. (19, 46:26); 3. „Legja" 23 p. (18, 44:27); 4. „Pogoń" 22 p. (17, 34:27); 5. „Warta" 21 p. (17.48:23); 6. „ŁKS." 20 p. (19.41:35); 7. „Ruch" 18 p. (18.33:37); 8. „Polonja" 16 p. (18.30:37); 9. „Cracovia" 16 p. (18.28:43); 10. „Czarni" 12 p. (19 25:43); 11. „Warszawianka" 10 p. (17.29:46); 12. „Lechja" 10 p. (19:21:57).

O wejście do ligi. Łódź. „Legja" i „ŁTSG." 2:2 (1:1). Wynik naogół odpowiada przebiegowi gry, która była często ostra i stała na niskim poziomie. Raził zwłaszcza brak opanowania piłki i często niepotrzebna gonitwa po boisku bez specjalnego planu. Pierwszą połowę goście grają z wiatrem i kilkakrotnie mają sposobność uzyskania prowadzenia, które zdobywa w 10 min. Konopa z ładnego dalekiego strzału. „Legja" pracuje mało elastycznie i nie może się zdobyć na opanowanie gry niskiej operując niepotrzebnie górą. Pod koniec przychodzi do głosu „Ł. T. S. G.", który w 35 min. ze strzału Voigta wyrównuje, poczem goście do końca pierwszej części mają nadal przewagę, nie umieją jej jednak wykorzystać. Po przerwie mimo silnego wiatru na korzyść gospodarzy „Legja" uzyskuje drugą bramkę przez Mazgaja już w pierwszych minutach. „Ł. T S G." powoli jednak opanowuje się i w trzy minuty później przez Francmanna strzela wyrównującą bramkę. „Legja" zamienia bramkarza Widermańskiego, którego zastępuje odtąd z powodzeniem Sikorski. Gospodarze często przesiadują pod jej bramką, nie wykorzystując jednak szeregu pozycyj, dzięki dobremu trio obronnemu „Legji". Mecz robi się brutalny; nie daje on już do końca wyniku, umożliwiając „ŁTSG." walkę w spotkaniach finałowych. Sędziował dobrze p. Miron.

Tel. wł — wk)

Wilno. „1 p. p." i 82 p. p." 5:1 (0:1).

Równo. „22 p. p." (Siedlce) zwyciężył „W. K. S." (Równo), wobec czego w tej grupie musi być jeszcze trzeci mecz pomiędzy nim, a stanisławowską „Rewerą".

O mistrzostwo kl. B POZPN. „Liga" (Dębiec) i „Wiktorja" (Jarocin) 3:1. Zasłużone zwycięstwo gospodarzy, którzy obok „Rawickiego K. S." są obecnie najpoważniejszymi kandydatami na wejście do kl. A PZOPN „Polonja" (Poznań) i „Rawicki K. S." 2:2. Niespodziewanie oddali goście jeden cenny punkt.

Tabela rozgrywek finałowych przedstawia się obecnie następująco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1. „Rawicki" KS. 11 p. (7, 17:11); 2. „Liga" 8 p (6, 18:10); 3. „Polonja" 5 p. (7, 8:17); 4. „Posnania" 3 p. (4, 9:8); 5. „Wiktorja" Jarocin 1 p. (5, 6:13).

Spotkania towarzyskie — Poznań: „Warta" I b i „Koło rezerwistów-Wilda 2:2. Drużyna rezerwistów w większej części złożona była z zawodników „HCP" a ponadto w obronie grał znany obrońca „Legji" Kwintkiewicz. — „Sparta" i „Olimpja" 3:1. Do pauzy przewagę ma „Sparta", po zmianie stron, zwłaszcza w drugiej części gry, góruje „Olimpja". Bramki uzyskali dla zwycięzców Lis II dwie i Skrzypczak, dla „Sparty" jedyną Graczyński. Sędziował dobrze p. Tomaszewski. — „Korona" i „Sokół" Jeżyce 2:2.

Spotkania międzypaństwowe. Budapeszt. Węgry i Austrja 2:2 (1:0). Gra ostra odbyła się wobec 25.000 osób, przy przewadze w pierwszej części gości. Kilkakrotnie opuszczali boisko kontuzjowani zawodnicy względnie wynoszono ich na skutek chwilami zbyt brutalnej walki. W drugiej części wyniesiono z boiska bramkarza Austrjaków Hidena. Publiczność, niezadowolona z orzeczeń sędziego Bauwensa (Niem.) wtargnęła po meczu na boisko, a jeden z widzów zaatakował go czynnie, za co został aresztowany. P. Bauwens wychodził pod silną osłoną policji.

Sofia. Bułgarja i Jugosławja 3:2 (0:2). Zawody rozegrane zostały w ramach igrzysk bałkańskich. Jugosłowianie mieli znaczną przewagę zwłaszcza w pierwszej części; w drugiej natomiast zawiódł atak.

Węgry i Rumunja 4:0 (2:0). O puhar Środkowej Europy dla amatorów.

(Tel. wł.)

Tennis

W turnieju o mistrzostwo Paryża w finale gry podwójnej panów Borotra i Brugnon pokonali łatwo parę Landry i Boussus 6:1, 6:2. W grze podwójnej pań para Mathieu i Barbier wycofała się przy stanie 5:7, 11:12 na korzyść pary Adamoff i Claude Anet, którzy w finale ulegli parze Metaza i Sigard. W grze mięszanej para Payot i Fisher zwyciężyła zespół Meunier i Landry 6:1, 6:4. W finale gry pojedyńczej panów zwycięstwo odniósł Feret, a u pań — Mathieu.

(Tel. wł.)

23-cia Loterja Państwowa

(Nieurzędowa).

W dwudziestym dniu ciągnienia 5-tej klasy padły następujące wygrane:

75.000 zł. na nr. 181209.

Po 5.000 zł. na nr. nr. 32732 100642 165005 171004.

Po 3.000 zł. na nr. nr. 90945 101061 187321.

Po 2.000 zł. na nr. nr. 931 3079 9317 12645 52632 71871 76123 79544 79705 110280 115540 132971 139138 199994 203306.

Po 1.000 zł. na nr. nr. 1638 10517 14550 26315 29442 31360 37360 45469 54171 54535 56768 73849 85894 86325 96834 97448 99787 100323 104820 106496 114784 116595 119975 121217 122752 132965 139450 145522 151567 152425 153380 161705 184349 186744 194377.

Po 500 zł. na nr. nr. 1046 2348 4320 4667 5024 7129 7632 10956 12201 12208 12210 13928 14881 15862 19388 20424 20536 20736 21253 21337 23653 26618 26776 27165 29306 31700 34032 34415 34677 35638 36699 38342 38452 39268 41745 45780 46082 46531 46753 47396 47640 50361 50484 51280 55842 61058 61174 62850 65151 65699 66404 67166 69141 69636 70800 72661 73773 75092 75737 76631 76756 78704 79021 79053 81002 81065 81258 90378 91112 91287 92170 93727 94786 95047 96095 96408 96876 97137 98163 99238 99294 102341 103 891 104874 105699 106353 107595 110336 112575 114318 114633 116748 117164 118831 121202 121625 124534 125527 125895 127806 129047 130 879 132096 132681 132707 132787 132992 134254 134797 136256 136782 137145 138292 140000 140076 140893 141872 142827 143303 145161 146001 150973 151328 151447 152361 153051 154297 155583 156688 156724 157013 158507 160958 161815 163585 163752 164638 165087 170219 170979 171081 171538 171637 172316 172752 172864 175644 178356 181025 184445 185693 193526 194485 194758 194938 199931 201014 202025 205926 207662 208164 209405 209962.

Po 250 zł. padło na numery następujące:

62 138 275 92 341 548 77 79 601 8 92 819 940 71 79 1157 259 317 34 703 849 53 966 2092 105 231 773 829 35 96 978 2053 273 315 28 83 449 639 57 58 76 737 75 84 95 844 68 83 927 59 4075 170 220 311 22 53 559 656 704 95 808 949 63 6079 134 91 202 37 369 443 72 562 698 764 870 87 6027 62 83 84 90 182 260 378 527 624 833 918 86 7151 218 371 488 523 91 745 74 76 936 40 8049 71 143 470 564 633 776 880 9187 458 535 860 952 92 10059 60 288 331 86 413 73 576 806 28 11009 100 60 211 29 300 3 54 68 70 421 524 26 40 619 27 61 737 84 954 99 12017 33 62 206 7 325 71 403 88 593 607 19 65 702 25 847 948 13007 40 77 347 400 19 39 907 38 14018 96 132 440 517 85 624 886 927 15076 112 278 347 568 93 976 16040 161 283 409 60 609 77 980 17083 127 92 95 384 401 2 8 510 11 32 70 91 624 85 711 838 18110 297 351 52 541 611 54 86 732 941 19045 74 105 244 52 305 9 43 69 426 528 61 677 723 73 819 20098 199 618 850 53 84 21137 50 78 260 338 471 569 71 692 94 742 72 938 66 22114 315 596 693 95 846 49 987 23126 37 59 208 47 83 368 410 49 52 636 751 820 904 77 78 24046 103 415 21 72 564 606 32 45 730 44 804 12 13 982 86.

25008 38 42 136 76 88 220 24 77 397 474 534 824 925 26233 322 492 659 792 807 945 87 27011 30 35 92 160 62 401 516 44 693 864 79 944 61 28000 49 157 417 25 540 608 53 704 9 970 29061 138 92 355 494 653 69 800 10 905 55 30031 105 26 28 73 78 290 92 422 647 748 68 90 834 908 80 84 31018 28 51 146 64 94 322 24 532 77 639 95 722 864 95 947 62 32307 647 740 76 803 95 96 944 33063 91 116 81 230 374 579 631 74 84 739 79 811 923 34121 284 354 56 407 8 510 621 866 97 954 57 35171 284 537 73 629 45 65 75 702 46 835 49 36032 67 207 369 408 53 685 736 58 64 854 57 911 43 76 37032 66 293 310 3 9 400 49 65 509 799 829 67 940 38080 337 469 504 604 52 732 79 829 58 973 39450 62 740 48 89 834 930 53 90 40141 211 60 350 444 510 17 49 616 48 51 766 865 905 58 41134 61 345 497 528 77 605 811 909 68 71 42006 62 688 741 54 803 30 94 938 57 67 43123 24 288 303 421 27 510 50 76 93 677 847 918 51 94 44022 39 52 70 88 184 333 34 38 538 672 874 95 926 81 45046 94 155 250 367 74 459 521 862 78 978 46017 46 73 206 333 495 504 30 88 619 62 716 96 811 982 47095 304 99 544 610 67 803 961 48089 94 110 48 321 402 54 81 99 523 42 624 27 58 88 90 790 584 919 21 89 49157 95 252 68 318 460 62 593 94 628 770 80 820 965.

50028 466 592 679 838 905 51018 37 113 272 315 414 96 521 79 676 80 88 750 57 64 805 70 904 52016 27 41 73 148 240 54 89 301 402 7 531 639 79 97 761 970 80 53057 116 277 427 58 87 520 66 604 70 731 47 921 54054 173 96 323 703 9 14 22 51 860 91 55005 131 279 83 415 73 567 614 51 64 729 972 56039 40 105 238 398 560 790 810 83 92 903 57049 110 24 42 46 244 63 301 89 422 55 566 94 829 956 58051 80 123 37 53 250 492 548 65 685 89 854 59019 43 122 40 201 17 304 43 51 90 422 81 539 43 764 70 874 85 960 67 88 60018 250 83 380 456 597 948 70 85 61072 92 139 52 78 208 21 333 56 414 57 90 534 46 601 32 69 98 753 79 890 900 37 40 89 62010 30 79 153 404 55 685 844 76 63045 76 119 84 275 509 664 816 956 92 64103 15 27 518 68 678 794 96 815 46 909 30 65025 202 57 71 87 399 434 36 73 564 92 95 670 806 944 66097 247 80 373 490 96 590 621 764 67012 34 84 22 8 447 506 34 58 74 610 48 748 807 930 88 68020 45 115 25 281 315 854 65 80 923 68 69092 125 60 251 84 89 429 50 581 680 773 820 34 51 900 70238 366 56 98 637 39 700 30 38 59 858 924 71039 63 105 49 266 400 92 519 37 44 84 937 72075 120 35 97 220 65 310 459 549 672 839 91 910 73030 48 65 199 526 945 74114 96 350 61 424 523 33 71 89 614.

75335 561 671 773 889 76325 67 857 960 77019 289 455 64 513 62 655 752 807 78194 237 53 327 68 92 561 75 92 734 73 74 802 80 911 79479 516 603 48 75 82 715 27 87 806 24 907 80008 87 110 29 93 219 57 71 320 546 78 758 862 919 81016 71 86 441 43 616 68 745 836 40 86 910 82021 52 48 56 94 112 354 416 47 517 22 71 72 702 936 69 83039 30 97 116 233 51 355 400 57 517 69 661 82 804 84045 159 309 61 159 309 61 459 76 575 683 704 57 882 984 85225 450 503 640 713 889 86040 117 40 228 362 68 430 88 602 45 60 731 87129 201 371 94 4 73 500 773 809 943 82 88053 68 245 92 495 563 648 744 875 924 89005 107 443 539 54 631 90 919 41 61 90002 294 457 506 32 77 90 640 700 839 51 914 61 91143 52 267 83 537 868 92049 55 762 917 93020 65 81 98 160 87 274 300 11 13 423 70 87 564 674 743 961 76 94006 140 328 403 570 617 69 784 99 859 923 57 76 95151 99 278 338 615 46 987 96083 241 385 425 553 66 713 884 97097 707 9 58 68 98037 115 59 320 50 419 39 502 19 85 626 87 861 99010 107 200 22 75 314 528.

100033 200 52 308 87 518 691 92 98 705 927 31 95 101008 99 368 455 548 94 611 83 703 835 102041 242 358 90 474 552 71 622 798 833 48 943 52 103002 50 150 94 242 58 99 312 50 414 33 43 88 547 692 964 104111 251 92 472 519 44 50 625 47 951 105077 93 429 54 76 606 748 75 826 66 106043 47 254 89 302 686 712 801 907 107107 260 657 763 827 907 20 108046 135 55 206 71 84 352 72 450 566 888 109123 48 277 96 309 76 403 504 655 72 730 49 99 816 44 61 83 110141 541 64 805 45 111123 55 85 461 579 610 729 66 71 801 33 94 924 47 112174 90 256 59 62 382 403 4 80 94 607 13 56 755 863 80 113129 255 523 606 72 86 87 771 81 114384 453 77 588 640 733 833 953 95 115016 127 74 226 37 71 310 60 684 811 914 20 69 70 116027 42 170 260 353 74 466 509 74 606 994 117294 357 430 41 51 88 67 634 55 725 33 832 62 75 77 982 118032 133 247 78 325 477 621 805 964 119073 290 325 47 57 94 440 659 76 760 881 120074 82 91 256 424 31 36 66 575 730 80 871 900 5 121038 39 80 109 234 321 32 40 540 604 7 64 66 854 79 986 122529 40 123076 94 153 319 405 37 68 83 92 563 70 616 57 760 82 846 76 124046 158 274 302 446 47 81 93 600 768 948 73.

125002 82 215 524 30 894 987 126048 131 90 227 32 385 459 508 663 704 18 20 28 127040 48 189 247 450 608 18 765 836 98 128093 149 52 213 14 359 401 559 625 32 43 53 724 806 80 952 73 129043 116 65 210 392 774 935 130021 30 50 209 305 13 80 511 638 47 755 861 131018 24 28 383 480 520 612 706 896 132080 294 302 12 407 502 18 629 70 775 849 901 133244 373 403 32 598 603 7 82 781 804 75 913 134059 139 91 277 316 40 60 92 464 87 531 632 33 46 740 92 864 65 981 135177 84 99 264 92 330 68 413 19 59 507 628 748 86 815 81 999 136012 207 29 305 27 32 35 61 464 74 508 81 82 83 634 42 45 737 891 92 137205 372 508 96 621 52 65 701 69 857 902 55 70 138057 214 27 35 65 90 658 898 952 91 139034 82 196 212 89 368 8116 140017 50 103 38 46 222 24 55 360 79 90 515 640 78 733 869 76 999 141077 122 502 14 685 93 729 807 963 73 77 142024 238 555 677 841 931 143092 238 413 76 545 607 52 720 97 144030 100 55 243 78 307 9 50 56 82 85 530 865 78 955 89 145127 67 213 31 326 40 87 743 826 56 87 146024 204 51 94 342 45 411 507 21 78 627 41 43 744 147114 42 94 294 99 389 422 503 88 89 610 43 700 72 91 891 905 43 75 148002 133 53 211 300 39 56 59 568 618 38 929 30 149036 83 226 73 576 654 85 7734 81 827 977.

150045 60 186 88 281 323 441 541 660 883 151272 346 400 81 522 152003 176 90 281 466 71 507 51 65 73 77 670 879 963 153028 175 262 310 502 58 655 65 781 806 25 70 77 80 154079 135 278 300 467 616 55 62 722 29 48 49 67 811 37 155078 131 72 82 89 354 515 653 76 820 156121 436 60 635 157055 147 57 232 59 502 611 29 54 93 70 881 883 972 74 158157 79 322 46 55 481 552 56 72 93 868 941 57 159026 273 301 527 615 17 60 804 932 42 160024 32 105 82 213 367 457 648 49 63 753 67 92 846 86 95 161089 162 350 63 746 817 963 162002 76 252 353 638 886 941 56 61 163015 54 111 41 241 68 386 446 925 164248 54 380 444 92 579 784 823 44 912 165020 112 27 236 44 449 61 744 166104 33 49 74 202 313 45 596 664 741 806 79 901 47 87 167006 17 27 109 24 297 540 714 846 74 81 987 168057 63 165 347 70 511 13 169007 46 55 134 72 74 208 333 40 50 83 405 42 72 705 42 840 42 94 943 59 72 95 170055 122 218 71 99 327 72 64 404 12 544 663 82 929 35 45 48 75 78 171053 62 64 122 74 242 341 460 527 677 714 66 824 83 914 23 90 172034 177 221 355 93 425 53 60 565 772 86 848 58 173208 74 326 45 526 69 718 49 77 90 845 49 95 904 174015 490 543 88 853 94.

175027 168 81 90 251 340 75 413 89 783 902 176095 167 282 399 439 598 601 787 801 43 72 91 177043 101 42 45 54 67 253 386 452 595 645 47 811 178120 77 264 394 512 13 54 650 69 72 767 812 76 934 44 179060 121 76 99 725 841 52 62 72 73 946 47 180049 226 506 45 52 55 636 732 94 825 49 53 84 936 181144 202 404 515 51 63 601 26 753 861 182062 123 69 235 53 399 468 83 515 26 64 69 84 614 35 36 721 916 183009 102 235 326 80 411 795 800 10 12 36 919 28 53 87 184032 121 207 42 437 44 505 610 45 807 54 988 97 185098 134 59 265 361 72 90 551 857 92 186000 18 58 61 340 559 78 619 935 187000 148 212 59 418 520 26 95 615 41 69 79 730 871 93 939 188069 109 342 76 588 684 780 922 189424 38 92 514 18 603 46 62 63 68 75 741 57 67 903 190007 19 155 88 231 381 469 506 96 618 733 46 897 978 94 191019 103 30 218 34 80 322 34 700 43 968 192030 81 408 11 95 578 607 14 824 66 67 990 98 193065 119 232 77 89 313 62 651 73 97 702 12 895 900 14 30 194122 203 67 72 465 554 698 195045 70 145 257 94 449 78 755 84 868 956 196051 58 92 400 85 98 535 54 750 197081 142 56 84 94 230 322 24 68 97 482 510 612 68 98 715 76 818 44 900 198032 38 353 57 502 35 75 609 811 45 949 73 199119 461 533 60 636 70 82 99 773 93 834 90 961.

200167 216 302 20 21 67 507 55 752 64 77 84 97 845 48 75 81 82 973 201011 113 216 99 301 407 39 633 739 933 202009 16 182 242 69 598 687 58 86 716 27 67 94 905 37 42 60 68 203168 85 515 35 67 608 22 718 92 950 66 204129 361 404 95 677 91 726 29 968 205013 220 357 82 429 99 541 46 47 632 73 785 803 19 907 28 206016 105 7 30 268 81 357 410 30 50 798 804 990 207064 150 74 337 44 69 589 656 799 877 208037 97 158 84 85 94 274 366 451 83 620 83 738 95 804 954 209099 112 31 372 463 525 93 624 27 839 42 44 907.

(Ciągnienie od 9 września do 14 października 1931 r.)

RADJO

Programy radjofoniczne

Wtorek, dnia 6 października 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **7.00** gimnastyka poranna; godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** komunikaty; godz. **17.35** koncert symfoniczny (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. **18.50** higjena słowa; godz. **19.05** kwadrans lotniczy; godz. **19.20** „Kochajmy zwierzęta" (wygł. red. Edmund Rakowski); godz. **19.30** świat książek (wygł. Jan Emil Skiwski); godz. **20.15** Akademja Portugalska. Wykonawcy: Orkiestra wojskowa 58 p. p. pod dyr. kplm. Maksymiljana Chmielewicza, Zofja Żmigród - Fedyczkowska, art. op. (sopran), Marja Szrajberówna (skrzypce), Roman Juraszek, art. dram. (recytacje), prof. Franciszek Łukasiewicz (akomp.); godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty; godzina **22.15** muzyka taneczna z „Cukierni Nowej".

Warszawa (1412 m) godz. **12.15** muzyka gramofonowa; godz. **14.45** muzyka gramofonowa; godz. **15.15** chwilka lotnicza; godz. **15.25** „O przechowywaniu warzyw i owoców"; g. **15.45** muzyka gramofonowa; godz. **15.50** program dla dzieci młodszych: a) obrazek dla najmłodszych pióra Ewy Zarembiny p. t. „Październiorek gospodarczy"; 2) „Listy dla dzieci"; godz. **16.20** „Życie wód podziemnych"; godz. **16.40** muzyka gramofonowa; godz. **17.10** „Ostatnia miłość Księcia „Panie Kochanku"; godz. **17.35** koncert symfoniczny z udziałem Emila Frey (fortepian); godz. **19.35** muzyka gramofonowa; godz. **19.45** Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.00** feljeton p. t. „Demostenes Francji"; godz. **20.15** koncert poświęcony muzyce żydowskiej — wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Br. Szulca, chór mieszany Wielkiej Synagogi im. Nożyka w Warszawie pod dyr. Dawidowicza i nadkantor H. L. Bornstein (tenor); godz. **21.00** „Skrzynka pocztowa techniczna"; godz. **21.20** dalszy ciąg koncertu; godz. **22.15** koncert ze Lwowa; godz. **22.40** dodatek do Prasowego Dziennika Radjowego; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.40 koncert, 23.40 gramofon; **Paryż** (1724 m) 20 30 gramofon, 21.00 „Les Brigands" op. Offenbacha; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon. 16.30 koncert, 20.50 wieczór taneczny; **Daventry** (1554 m) i **Londyn** (261 m) 22.20 „Tosca" op. Pucciniego transm. z opery, 23.40 muzyka taneczna; **Kalundborg** (1154 m) 20.00 „Orfeusz w piekle" pt. Offenbacha, 22 15 muzyka holenderska; **Oslo** (1071 m) 20.00 koncert; **Budapeszt** (550 m) 22.00 recital wokalny, 22.30 muzyka cygańska; **Wiedeń** (516 m) 19.30 transm. z opery; **Medjolan** (501 m) 21.00 koncert symfoniczny; **Praga** (486 m) 19.00 transm. z teatru narodowego; **Rzym** (441 m) 21.00 „Dafne" op. Józefa Mule; **Sztokholm** (435 m) i **Motala** (1348 m) 20.00 koncert.

Czy jesteś już członkiem T. C. L.? Jeśli nie, zapisz się zaraz w biurze T. C. L. przy ul. Fr. Ratajczaka 16 albo w redakcji pisma naszego!

†

Dnia 3 października zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz drogi ojczulek, brat, szwagier, ś. p.

Antoni Bielski

sekretarz miejski

Pogrzeb drogiego Zmarłego odbędzie się we wtorek, 6 października, o godz. 4,30 po południu z domu żałoby, Szkolna 3. zw 11 314

W ciężkim smutku pogrążona **żona z dziećmi.**

Buk, Poznań, Krotoszyn, Śrem, Tarnowskie Góry.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Dnia 3 października zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Antoni Bielski

sekretarz miejski.

W Zmarłym straciliśmy długoletniego, sumiennego urzędnika.

Cześć Jego pamięci.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 6 października, o godzinie 16,30 z domu żałoby.

Magistrat i Rada Miejska miasta Buku.

dw 1288

†

Dnia 2 października r. b. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Michał Mendelewski

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 6. b. m., o godz. 4,30 po południu z kaplicy cmentarnej w Górczynie. zw 11 312/3

O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Towarzystwo Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

Wypadek 217.

†

W sobotę 3 października 1931, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy syn i brat, ś p.

Zbigniew Korboński

słuchacz prawa U. P.

w 21 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, d. 7. b. m., o godzinie 5 po południu z kostnicy cmentarza Bożego Ciała, o czem uwiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni **ojciec i siostra.**

dw 1291

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal". Towarowa 25, tel. 3180.

W drugą smutną rocznicę zgonu mego najukochańszego męża, ś. p.

Inżyniera

Franciszka Biskupskiego

odprawi się zw 11 284

msza św.

w środę, 7. bm., o godz. 10,30 w kościele św. Marcina w Poznaniu oraz we wtorek w Starym Gostyniu.

Żona.

Przew. Ks. Stan. Szczerbińskiemu i OO. Franciszkanom oraz III Zakonowi Św. Franciszka, jak i wszystkim Krewnym i Znajomym, którzy uczestniczyli w pogrzebie ś. p.

Bronisławy z Skibów Kozerskiej

również p. Klarze Kaulfusównie za piękną grę podczas nabożeństwa żałobnego, składają na tej drodze serdeczne zw 11 315

Bóg zapłać!

Mąż z dziećmi.

Wróciłem

Dr. Wł. Suwalski

specjalista w chorobach kobiecych i położnictwie

przyjm. 11,30—12,30, 3—5. Cieszkowskiego 7.

Lecznica prywatna. dw 1 284

UWAGA! PANIE DOMU!

Nasze mleko wyborowe

w butelkach, wolne od zarazków, o najdelikatniejszym smaku zniżyliśmy od 2 października na

32 grosze za litr

z wolną dostawą w dom.

MLECZARNIA POZNAŃSKA

ul. Ogrodowa 14. dw 6124 **Telefon nr. 33-44**

Już nigdy!

nie nadarzy się podobna okazja!

Spieszcie wszyscy na Wrocławską 30 i zabierzcie Wasze stare aparaty. Przyjmiemy je jako wpłatę na nowy, płacąc najwyższe ceny.

Radjo „EMKA" zadziwia świat!

Radjoaparaty 3-lampowe zł 198,— **Głośniki** „Emka" przewyższające zagraniczne po 360,— tylko 160,—

Dogodne warunki spłat — przyjmujemy już od 1 zł dziennie

Anodówki pierwszorzędnej jakości
150 wolt 21,— 120 wolt 16.—
100 wolt 13,— 90 wolt 11,50

Żelazka elektryczne zł 22,— **Gramofony** od 71,— zł **płyty** gramofonowe od 1,95 — **Aparaty fotograficzne i przybory — wielki wybór.**

„EMKA" właśc. **M. Włodarczak, Poznań, Wrocławska 30. Tel. 36-83**

Prosimy wyciąć i zachować, nastąpią cenne nagrody.

Pw 7 859-39,186

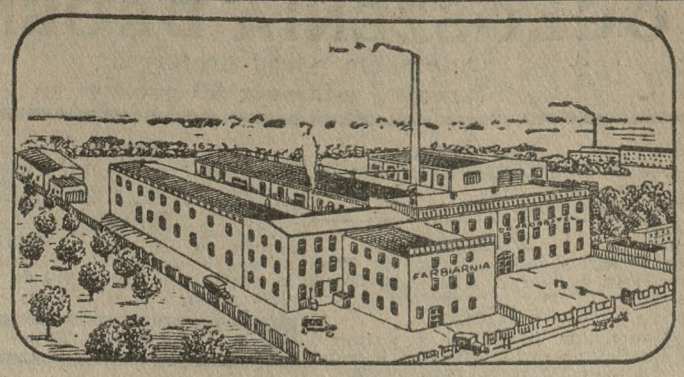

Zimą bez płaszcza?

Nie. — Ale nie każdy może sobie **nowy** płaszcz kupić. Na to jest tylko jedna rada:

Daj twoją **starą** jesienną i zimową garderobę do

Farbiarni PROEBSTLA

do czyszczenia lub farbowania. Będziesz się cieszyć nad dobrze wykonaną pracą. Pw 7 495-38,187

Poznań ul. Podgórna 10, ul. Fr. Ratajczaka 34, ul Strzelecka 1, ul. Kraszewskiego 17, ul. Pocztowa 27, ul. Dąbrowskiego 3

Światowej sławy pianista-wirtuoz

prof. Józef Turczyński

i jego towarzysz **August Förster - fortepian**

doznali na wczorajszym inauguracyjnym koncercie symfonicznym w Poznaniu owacyjnego wprost przyjęcia.

Prof. Józef Turczyński, spowodowany wielkiemi zaletami fortepianu August Förster, zdecydował się wystąpić w Poznaniu z własnym recitalem.

Chcesz zatem kupić fortepian lub pianino, nie zaniedbaj obejrzeć najprzód wytwór prawie 100 letnich doświadczeń naukowych **firmy August Förster**

u jedynego przedstawiciela

Marceli Sarnowski, Poznań, św. Marcin 22, wysoki parter

Ubikacje fabryczne

centrum Poznania, zapęd par., nowocz. urządz., większe i mniejsze, nadające się na cele fabr., składnice, szkołę, w całości i częściowo **korzystnie do wynajęcia.** Zgłoszenia Kurjer Poznański **zw 11 316**

2 domy

z **piekarnią** i ogrodem w Krotoszynie **sprzedam** za **cenę** zł 55 000. Zgłoszenia **„Par"**, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod **nr. 39,197**

Pw 7875-39,197

BACZNOŚĆ! ***BACZNOŚĆ!***

Codziennie od godz. 5–7,30 po południu

w MOULIN ROUGE

w lokalach parterowych

salonowy koncert i Dancing

Ceny rewelacyjnie niskie!

Pw 7788-39,144 **Kawa lub herbata 70 groszy.**

Do dyspozycji salonowi tancerze. — Nowa orkiestra.

Poważne przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu poszukuje pożyczki

10 000 dolarów

na jeden rok za przedłożeniem pierwszej hipoteki na nieruchomości w centrum Poznania. wartości 400.000 zł. która to hipoteka płatna za rok. Zgłoszenia do „Par", Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. **40,1** Pw 7 880-40,1

Racjonalno-indywidualna kosmetyka

Odtłuszczanie zapomocą parafiny i aparatem amerykańskim. Barwienie brwi, rzęs etc.

„IRNIS"

Institut de Beauté

Poznań, ul. Piekary 5. *Tel. 25-91.*

dw 1110

PRZETARG OFERTOWY

Dyrekcja Wojewódzkiego Zakładu Psychjatrycznego w Kościanie wyda w drodze publicznego przetargu dostawy na: **chleb, bułki, mięso, wyroby mięsne, tłuszcze spożywcze, nabiał, artykuły kolonjalne, drogeryjne, krótkie przybory szewskie, szczotki, ścierki do podłóg i artykuły żelazne.**

Dostawa powyższych artykułów wydana będzie na przeciąg jednego roku od 1 grudnia 1931 r. do 30 listopada 1932 r.

Oferty w kopertach zamkniętych i zapieczętowanych z napisem: Oferta na dostawę p. p. z załączeniem prób, które nie ulegają zniszczeniu, należy składać w Sekretarjacie podpisanego urzędu do dnia 15 października 1931 r., godziny 9-tej. Oferty zamknięte a nie zapieczętowane nie będą rozpatrywane.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 15 października 1931 r., o godzinie 9-tej. Oferenci lub ich upoważnieni zastępcy mogą być przy otwieraniu ofert obecni.

Warunki dostawy wyłożone są do wglądu w Sekretarjacie zakładu, gdzie też udzielać się będzie potrzebnych wyjaśnienń.

Dyrekcja zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru dostawców. dw 1 285

Ogrody Fundacji Kórnickiej

posiadają do sprzedaży

wyborowe drzewka owocowe, pienne i karłowe

oraz wielki wybór pięknych i rzadkich gatunków

dw 1006 **drzew i krzewów ozdobnych liściastych i szpilkowych**

Katalog i specjalne oferty wysyła:

Dyrekcja Ogrodów Fundacji Kórnickiej

w Kórniku koło Poznania, telef. 33.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 6. bm., o godzinie 11 przed poł., **sprzedawać będę** najwięcej dającemu za gotówkę przy **Starym** Rynku 38/39:

większą ilość materjałów wełnianych. nw 6 037

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Dawid, kom sądowy Poznań. Śniadeckich **26.**

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W środę, dnia 7 października 1931 r., o godz. 10-tej przed poł. przy ul. Strumykowej 19/20 odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

urządzenia biurowego, tokarni, większej ilości okuć budowlanych, wagonowych i armatur. nw 6 125

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.

Poznań, dnia 3 października 1931 r.

MAGISTRAT XIII/4.

Bona-Francuska

z dobremi świadectwami może się zgłosić przy **ul. Słowackiego 19, piętro II,** między 3,30 a 4,30 po południu. zw 11 317

Inwalidzi, wdowy i sieroty woj. poszukują pracy:

4 biurowych piszących na maszynie, 8 pomocników biurowych, 6 książkowych, 2 książkowych - bilansistów, 5 kancelistów, 13 biurowych, 2 praktykantów biurowych, początkujący biurowy, elew biurowy, 12 kupców, 9 magazynierów, 10 inkasentów, podróżujący, 46 portjerów, 45 woźnych, 35 stróży, 93 robotników, 7 dozorców, woźnica, 7 urzędników gospodarczych, włódarz, 6 leśników, 2 strażników leśnych, 10 gajowych, 4 podwórzowych, pisarz podwórzowy, 8 ogrodników, hodowca inwentarza, kontroler mleka, rewizorów mięsa i włosi, 2 rzeźników, 11 siodlarzy, 4 rymarzy, 5 stolarzy, 3 rzeźbiarzy, cieśla, 7 kołodziei, powróżnik, 2 garncarzy, strycharz, 3 kowali, 10 ślusarzy, 5 ślusarzy maszynowych, ślusarz budowlany, ślusarz samochodowy, 3 szoferów, monter centr. ogrzew., 4 palaczy, 3 maszynistów, czeladnik ślusarsko - budowlany, mechanik na maszyny biurowe, 4 elektromonterów, 3 elektrotechników, pomocnik elektrotechniczny, blacharz, przyuczony instalator, 2 szachtmistrzów, wierciarz, 5 tokarzy metalowych, 2 ceglarzy, piekarz, 3 introligatorów, 3 malarzy, pielęgniarz, wykrawacz, 6 krawców, 8 obuwników, dekarz, 2 szachtmistrzów, modelarz, 2 pomocników gastronomicznych, kuśnierz, chemigraf, destylator, czeladnik obuwniczy, 27 robotnic do fabryki, 3 garderobianki, 3 posługaczki, wdowa do uprzątania biur, służąca (bez gotowania), 7 biuralistek, stenotypistka, 8 maszynistek, 2 książkowe, sekretarka, registratorka, 19 początkujących biuralistek, 10 ekspedjentek, bufetowa, 2 pomocnice introligatorskie, 7 uczennic biurowych, 3 uczennice fryzjerstwa, 11 uczennic do interesu, dziewczę do posyłek, uczennica krawiecczyzny, początkująca krawcowa, uczeń elektromonter, uczeń rzeźbiarski, 3 uczni zecerskich, uczeń mechanik samochodowy, uczeń instrumentalny, 6 uczni biurowych, uczeń elektrotechnik (3 lata nauki, uczeń krawiecki, uczeń ślusarski (1½ roku praktyki), uczeń złotniczy, uczeń introligatorski, czeladnik kowalski i 7 chłopców do posyłek. Zgłoszenia uprasza **Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7,** pokój 47, telefon 39-97. zw11 278/a

LICYTACJA PRZYMUSOWA

We wtorek, dnia 6 października rb., o godz. 11-tej przed południem odbędzie się sprzedaż przy ul. Emilji Sczaniec-kiej 1 a za natychmiastową zapłatą:

większej ilości drzewa budowlanego, dźwigni do cegieł, dźwigni do drzewa, powózki, sań konnych, wozu roboczego, maszyny do pisania marki „Remington". nw 6 126

Przedmioty obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.

Poznań, dnia 29 września 1931 r.

MAGISTRAT XIII/4.

W śródmieściu

przy jednej z najbardziej ożywionych ulic Poznania są **do wynajęcia**

OBSZERNE LOKALE

odpowiednie na biura adwokackie, handlowe i t. p., także dla lekarzy (ewentl. na klinikę). Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Kurjer Pozn. **zw 11285**

RZEPAK

kupuję po najwyższych cenach za gotówkę

Olejarnia Szamotuły S. A.

w Szamotułach. Pw 7850-39,177

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 6 października 1931 r., o godz. 10,40 przy ul. Półwiejskiej 1, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

większą ilość towarów kolonjalnych jak: mydło, kawę, proszek do prania, ocet, likier i urządzenie składowe, maszynę do pisania, biurko i szafę do akt.

J. Bartkowiak, nw 6 036

kom. sądowy, Poznań, ul. Poznańska 58 a, telefon 75-24.

UCHWAŁA. Postępowanie w sprawie przymusowego przetargu nieruch., w gminie **Zębców** położonej. w księdze wieczystej Zębców karta 130 na nazwisko: 1) Idziego i Franciszki Powolnych, i 2) Wincentego i Eleonory Litwinów jako współwłaścicieli po idealnej połowie zapisanych uchyla się, albowiem wierzyciel popierający, wniosek swój o zarządzenie przetargu cofnął. Wyznaczony termin na dzień 21 listopada 1931 r. odpada. **Ostrów,** dnia 29 września 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 6 019

LICYTACJA PRZEPADŁYCH FANTÓW

na Giełdzie handlowej, ul. Stawna 13, przy ul. Wronieckiej.

We wtorek, dnia 6. b. m., o godz. 11-tej przed południem sprzedawać będę dobrowolnie najwięcej dającemu za gotówkę jak:

zegarki damskie i męskie, złote, srebrne, double i niklowe, zegarek antyk z djamentami, papierośnice srebrne, pierścionki brylantowe, aparaty fotograficzne, lornetki, skrzypce, flet, gitara, mandolina, aparat radjowy 4 lampowy z głośnikiem, maszynkę do perforowania czeków, żelazko elektryczne, froteraczka elektryczna, koń na biegunach, rower męski, buty damskie i męskie, żardyniera kryształowa, ubrania męskie, ubrania smokingowe, płaszcze męskie, zimowe i wiosenne, futra męskie i damskie, kurtkę skórzaną damską, walizki, obrazy, garnitur trzcinowy (Peddy), poduszki i makata haftowane, bielizna niemowlęca, torebki damskie, krawaty, motocykl, 2 samochody Fiat 501 i 503, akumulatory 12 woltowe, odkurzacz i wiele innych przedmiotów.

Władysław Wojciechowski,

uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13. Tel. 28-08.

Pw 7 787-57,193

Obszerny lokal parterowy

(3 ubikacje korzystnie)

położony w śródmieściu, nadający się na restaurację względnie na składnicę towarów albo też na kancelarję **jest do wynajęcia od 1 listopada r. b.** Zgłoszenia **w biurze Domu, Aleje Marcinkowskiego 1, między godziną 11 i 1.**

zw 11 311

III. Nn. 2/30. **UCHWAŁA.** Umarza się postępowanie układowe kupców: **Alfreda i Lydji,** małżonków **Hellmuthów** z Brodnicy. (Art. 52, II. Rozp. Prezyd. Rzp. z 6. III. 1928. Dz. U. poz. 244). **Brodnica,** dnia 29 września 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 6 020

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, 8. 10. 1931 r., godz. 3, św. Marcin 65, sprzedam publicznie najwięcej dającemu:

aparat kinowy Ernemana i aparat chłodniczy.

W. Trzeciak, kom. sąd. Poznań, ul. Młyńska 3, tel. 51-18.

nw 6 032

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Sprzedam
8 hipoteki zabezpieczone na gospodarstwach i nieruchomościach na pierwszem miejscu w złotych dolarach, względnie frankach szwajcarskich po 750 dolarów każda. Oferty Kurjer Poznański zdp 69 616

Domek
ładnie położony, 3 pokojowy, z dużym owocowym ogrodem, blisko Poznania przy stacji kolejowej również kilka parcel na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdp. 69 687.

Akcje
Zjednoczonych Cegielń „Agrad" sprzedam. Wiadomość telefon 66-75 Poznań. zdw 69 004

Miód
pszczelny lipcowy, kuracyjny 18 złotych, orzechy włoskie świeże 14, opakowanie pięciokilowe franko Katz-Schatzberg, Zaleszczyki zdw 68 931

Starożytne
okazyjne srebra, bronzy, kryszały, porcelana, meble, obrazy, sztychy broń. Ceny dostosowane do warunków. Kupno — sprzedaż. Antykwarnia Antoniego Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Pw 7 231-36.65

Futra
spody pod futra, lisy i skóry wszelkiego rodzaju kupuje się najtaniej w firmie Józef Dawid, Poznań, ul. Nowa 11. Przyjmuje asygnaty Tow. „Kredyt". Pw 7241-37,109

Domy — wille
na 15-letnie spłaty budujemy na własnych terenach pod Poznaniem. Parcele 1 m² w cenie od 50 gr. Dom. Abdank. Al Marcinkowskiego 13 pokój 15, tel. 3715. Pw 7238-37.104

Płachty
nieprzemakalne worki do cebuli derki na konie, dostarcza najtaniej Wejman Syn. Poznań. Kościelna 24. zdw 60 905

Skład
cukierków, kawy i herbaty w Lesznie przy pryncypalnej ulicy z przyległem mieszkaniem bardzo tanio do oddania. Fr. Kempa. Leszno. zdw 68 458

Skład
kolonjalny, sprzętów kuchennych, mieszkaniem sprzedam. — Swarzędz, Rynek 34. zdw 69 238

Meble
wszelkiego rodzaju, obrazy urządzenia składowe, urządzenia biurowe obuwie etc., okazyjnie tanio. Lokal publicznej licytacji, ul. Wroniecka 4, otwarty 8—18 godziny. Pp 7 732-39.58

Szpice rasowe
6 tygodniowe na sprzedaż. Ratajczaka 29, mieszk. 7 zdw 69 022

Płaszcze
jesienno-zimowe nadeszły. Piękne modele w olbrzymim wyborze po cenach rewelacyjnie niskich poleca P. Szczawińska i S-ka, ul. Wodna 1. — Przyjmujemy asygnaty Kredytu! Pw 7 761

Ziemia!
20—36 mórg dobrej gleby 10 klm od Poznania przy dworcu, szosie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 653

Kamienica
w Kościanie, Rynek na sprzedaż. Cena 45.000 zł, zaliczki 20.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 69 678

Kolonjalkę
towarem, mieszkaniem za 2 500. Pijanowski, Zielona 3 parter. zdw 69 710

Śrutowniki
walcowe Stille'go na łożyskach kulkowych, najnowszy model poleca Inż. H. Jan Markowski. Poznań 420. Sew. Mielżyńskiego 23. Pw 7 814-39.111

Zakład
fryzjerski, dobrze prosperujący, z mieszkaniem okazyjnie na sprzedaż St. Fonfara, Bydgoszcz. Nakielska 22. zdw 69 669

Maszynę
damską i maszynę szewską cylindrową tano sprzeda Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 69 819/20

Motor
leżący naftowy 8 HP., młocarnia szerokomłotna z czyszczeniem, 1 piec żelazny 47×147 centm., używane kilka nowych sieczkarek korzystnie na sprzedaż. J. Dekowski, Środa. zdw 69 640

Ziemi
12 mórg przy Kórnickiej Szosie, 5 klm od Poznania, cena 10 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 659/60

Dom
z 1 morgą ogrodu owocowego korzystnie sprzedam. Jan Glapiak, stacja Iłówiec, powiat śremski. zdw 69 651/2

Piec
(westfalka) sprzedam Wskaże Kurjer Pozn. zdw 69 594

Ogrodnictwo
dwadzieściapięć mórg, zabudowania obszerne, śliczne położenie, letnisko, w Kiekrzu obok sanatorjum Kasy Chorych korzystnie zaraz do objęcia. — Skibiński, Przecznica 1. zdw 69 759

Wózek
dziecięcy, elegancki, duży, biały, modny (Brennabor) korzystnie sprzedam. Jungowa, Strzelecka 6. zdw 69 754

Okazja
Sprzedam skład flaków z urządzeniem i towarem blisko Starego Rynku, cena 17.500 gotówką. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 798

Gospodarstwo
56 mórg pszennej, żytniej ziemi w jednym planie, budynki masywne, dom 3 pokoje, kuchnia, dwa chlewy 15 stodoła 20 metrów długa, inwentarz żywy, martwy nadkompletny, ogród, staw, cena 26.000, wpłaty 11.000. — Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 797

Radjo
5 lamp. sprzedam. Marszałka Focha 72, m. 8. zdw 69 763

Kołnierz
(lis krzyżowy) sprzedam. Szkolna 7/8, III., front, mieszkanie 13 zdw 69 801

Pokój
niekrępujący dla 2 osób wynajmę. Wielkie Garbary 53, m. 2. zdw 69 780/1

Wózek
dziecięcy sprzedam. Dąbrowskiego 14/16, mieszkanie 22. zdw 69 772

Restaurację
sprzedam bardzo tanio, ewentualnie wydzierżawię. Adres Kurjer Poznański zdw 69 791

Bernardyn
rasowy, pies, 1½ roku korzystnie na sprzedaż. Dobrogowski, Szamarzewskiego 8. zdw 69 789

4 polowczyki
4 miesięczne tanio sprzedam. — Borowy Peda, Chojnica poczta Biedrusko. zdw 69 675

Kolonjalkę
z towarem sprzedam Cena 3.000 zł. Adres Kurjer Pozn. zdw 69 965

Skład kolonjalny
przy ruchliwej ulicy Poznania, urządzeniem, towarem, maglem, 3 pokojowem mieszkaniem sprzedam zaraz za gotówkę. Dzierżawa tania. Adres Kurjer Pozn. zdw 69 956

Skład
kolonjalny z mieszkaniem w Poznaniu z powodu choroby zaraz sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdw 69 959

Sypialnie
mało używaną sprzedam. Adres Kurjer Pozn zdw 69 884/5

Pianino
czarne sprzedam. Kilińskiego 10, mieszkanie 7. zdw 69 888

Używane
meble, garderobę, różne inne rzeczy sprzedaje kupuje Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. Pw 7809-57,151

Nowy
Dom Komisowy sprzedaje, kupuje meble używane różne inne rzeczy Woźna 16 Pw 7024/5-56,378/9

Elektrolux
korzystnie. Adres Kurjer Pozn. zdw 69 897

Psa
szpica białego 8 miesięcy tanio sprzedam. Marsz. Focha 93, mieszkanie 2. zdw 69 869

Platformę
na 40 centn. w dobrym stanie. — Poznańska 18. zdw 69 949

Wózek
czterokołowy mocny. Ceramika, Nowy Rynek 3. zdw 69 875

Urządzenie
drogeryjne sprzeda Domachowski, ul. Nowa 1. zdw 69 872

Okazja
sypialnię dębowo fornierowaną, nową tanio sprzedam. Grobla 30, II., lewo. zdw 69 868

Półszorek
mało używany wózek czterokołowy, kanarek tanio. Wierzbięcice 33. Ptaśniewicz. zdw 69 857

Najtaniej porcelanę
Ćmielowską — Alpakę — Szkło — Noże, widelce — Fajans — Różne prezenty — kupuje się tylko wprost Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, podwórze. zdw 69 925

Restaurację
z pełnym wyszynkiem, w dobrym punkcie Poznania sprzedam natychmiast za 10.000 złotych. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 69 844

Piekarnię
sprzedam z powodu nieszczęśliwego wypadku. Porlaszkiewicz, Toruń. Mickiewicza 123. zdw 69 813

Psa doga
duńskiego sprzedam za 250 zł, kupno korzystne. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 69 830

Maszynę
do szycia damską sprzedam. Wieżowa 9, mieszk. 4. zdw 69 986

Kiosk
sprzedam inwalidzie poważnemu reflektantowi 3 800 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 979

Pianino
jak nowe tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 69 978

Maszyny do szycia
mało używane, nadzwyczaj korzystnie także okrętkarki i szewskie poleca firma „Wanda". Poznań, Wielka 25. zdw 69 951

Składak
dwuosobowy, typ wędrowny Faltonette, sprzedam Jankowski Zielona 1, godz. 16—19. zdw 69 946

Dom
roczny dochód 11 480 zł przy wpłacie 35—40 000 zł reszta na 20 lat jest do sprzedania. Adres Kurjer Poznański zdw 69 971

Rower
nowy i gramofon szafkowy tanio sprzedam. Słowackiego 48, mieszkanie 6. jw 1 633

Sprzedam
maszynę krawiecką Singera. — Stary Rynek 89, mieszkanie 3. rw 2 994

Fotograficzny
zakład zaraz sprzedam za bezcen. Oferty Kurjer Poznański rw 2 988

Kolonjalka
sprzedam towar, urządzenie z mieszkaniem w Kościanie, ewentualnie bez towaru, tanio. Krupski, Kościan, Poznańska 30. nw 6 121

Makulaturę
oddaje w każdej ilości Drukarnia św. Marcin 37, wejście z bramy. zdw 69 825

Rower
maszyna szewska, szafka wystawna, palto zimowe, ubrania męskie. Ratajczaka 11a 8 wejście, parter, 111. zdw 69 806

Serce
wybranej przykuwa zawsze stosowny podarek. Zegarki od 16 zł, pierścionki od 10 zł, ślubne obrączki od 16 zł. Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 69 805

Majątek
przemysłowy, młyn wodny, jezioro rybne piękny las, ziemia pszenna, 560 mórg, dwór, park, przy stacji dużego miasta korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 765

Kamienica
Poznań, okazyjnie 3 fronty wpłata 30 000, sprzeda Jaśkiewicz Poznań, Fredry 6. zdw 69 755

5 KUPNA

Majątku
ziemskiego poszukuję. Szczegółowy opis majątku i wpłaty spiesznie upraszam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 129

Składu
na Sołaczu, Winiarach lub Dębcu poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 643

Roli
parę mórg położonej przy szosie blisko Poznania kupię za gotówkę. Uprasza się o podanie położenia i najtańszej ceny Kurjer Poznański zdw 69 667

Kupię dom
dochodowy w Poznaniu, większem mieście w Poznańskiem do 30.000 złotych, płace 20.000. Oferty piśmienne lub adres wskaże Kurjer Poznański zdw 69 743

Butelki
od wody mineralnej 3/4 l. format bordówki, kupię każdą ilość. Wiadomość: St. Dorna, Dąbrowskiego 27 a. zdw 69 787

Szukam
składu zegarmistrzowskiego próżnego lub z towarem. Oferty Kurjer Poznański rw 2 985

Skunksy
używane kupię. Telef. 54-37. zdw 69 693

Kupię
powózkę półkrytą lub zamkniętą. Oferty tylko z podaniem ceny do Kurjera Pozn. zdw 69 690

Kupię
aparat fotogr. „Leitza". Oferty z podaniem ceny Kurjer Pozn. zdw 69 968

Kupię
sypialnię w dobrym stanie oraz stół, kanapę i krzesła w komplecie. Oferty z opisem i ceną Kurjer Pozn. zdw 69 926

Kupię
dom willę z ogrodem, procentującą się, wpłacę 25 tysięcy, w najbliższej okolicy Poznania. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 69 924

Pianino
zaraz kupię. Oferty cena Kurjer Pozn. zdw 69 808

Szafę
składową, 3 m szeroką, kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 988

Kupię
parcelę w Poznaniu, nadającą się pod budowę willi. Szczegółowe oferty pod zdw 69 604 do Kurjera Pozn.

6 KAMIENICE

Willę
sprzedam Poznaniu 46 000 zł — wpłaty 15 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 634

Kamienicę
(śródmieście) czteropiętrową, z całkowicie urządzonym składem rzeźnickim oraz wolnem mieszkaniem zaraz sprzedam. Wpłata 40—50.000. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 696

Dom willa
przy Poznaniu, 10 ubikacyj, w tem skład, 3 pokoje kuchnia, do objęcia ¾ morgi ogrodu, chlewy. Dom nowy. Warunki dogodne sprzeda właściciel, Fr. Wichłacz, Żabikowo, Kolejowa 2. zdw 69 984/5

Willa
niedaleko Opery, nowa, cała wolna, mieszkania 5, 4, 2, 2 × 1 pokojowe. Wolna od podatku i opłat stemplowych przy kupnie. Dochód 9.000. Cena 80.000. Wpłaty 40.000. Wiadomość: Informator, Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 69 878

Kamienicę
III piętrową, duże podwórze, stajnie, warsztat, ogród na Łazarzu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 948

Zamienię
lub sprzedam kamienicę komfortową Poznaniu dochód 20 000 złotych, cena 165 000, na mniejszą z dopłatą 70 000. „Krakus" Pocztowa 30, telefon 58-66. zdw 69 777

7 PIENIĄDZ

Ulokuję
20.000 zł proszę o propozycje. — Zgłoszenia „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 38,313 Pw 7561-38,313

Ca. 50 000 złotych
pożyczki dam na hipotekę kamienicy w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 461

Ogrodnictwo
handlowe poszukuje pożyczki na hipotekę do 6 000 zł celem rozbudowy, dam 15%. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 649

Wspólnika
10—20 tysięcy do przejęcia dobrej fabryki szukam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 69 663

50 000
poszukuję na I. hipotekę majątku ca. 1 000 mórg, 10 klm. od Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 657

Za pożyczkę
1 500 zł dam stałe zajęcie i zabezpieczenie. Adres Kurjer Pozn. zdw 69 346/7

15 000
potrzebuję, hipoteka, 15%. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 782

3 000
do 5.000 złotych poszukuję pod pewne zabezpieczenie. Spieszne oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 69 800

Wypożyczę
3.000 zł pod bardzo pewną gwarancją, najchętniej na pierwszą hipotekę nieruchomości. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 69 609

Wspólnika (czki)
cichego lub czynnego poszukuje dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo. Wskaże Kurjer Poznański zdw 69 915

Ulokuję
5—25.000. I. hipoteka, dom czynszowy, Poznań. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 835

Pożyczki
30—60 tysięcy poszukuję na I. hipotekę przemysłu dobrze prosperującego, wraz z domem czynszowym ogólnej wartości 400 tysięcy. Ewentualnie wspólniczki od lat 20—30 celem ożenku, z gotówką sześćdziesiąt wzwyż. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 935

2 — 3 000
pożyczki pod zastaw składu poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 976

2 000 dolarów
przystąpię do spółki lub przyjmę posadę. Warunek zabezpieczenie kapitału. Oferty „Par", Al. Marcinkowskiego 11 pod 57.194. Pw 7 879-57.194

Panienka
znajdująca się w rozpaczliwem położeniu zwraca się do szan. osób z prośbą pożyczenia jej 50 zł ewentualnie odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 922

Teatr
objazdowy poszukuje wspólnika gotówką. Kurjer Poznański zdw 69 999

8 DO WYNAJĘCIA

Skład
piękny, mieszkanie trzypokojowe (piwnice), stajnia na każde przedsiębiorstwo (specjalnie rzeźnictwo) centrum Strzelna tanio do wynajęcia. Zgłoszenia pisemne Kurjer Poznański dw 1249

Mieszkanie
4 pokojowe pokój służącej, łazienka, komfort odstąpię Oferty Kurjer Poznański zdw 69 645.

Oddzielny
próżny pokój samotnej osobie, komorne zgóry. Gospodarz, Kanałowa 16. zdw 69 273

Solidnemu
pokój, św. Józefa 9 a, parter, prawo. zdw 69 634

4 pokoje
z wygodami wydzierżawię, komorne rok zgóry. Pośrednicy wykluczeni, gospodarz. Grodzicki, Lodowa 4. zdw 69 686

Mieszkanie
oddam nowa willa Marsz. Focha, za pożyczkę do 6 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 714

Próżny
pokój. Wielkie Garbary 36, m. 24 zdw 69 711

Mieszkanie
pokój, kuchnia, zaraz od gospodarza. Adres Kurjer Poznański zdw 69 786

Pokój
kuchnią, alkierz, piwnica Lubaniu, dworcu. Adr Kurjera Poznańskiego zdw 69 921

Dwupokojowe
600 rok dzierżawa, jednopokojowe 400. Zgłoszenia: Łukaszewicza 6, mieszkanie 14. zdw 69 941

Dwupokojowe
kuchnia (Łazarz) 1.500, rok dzierżawa. Agencja Kurjera Poznańskiego, Przecznia 1 a. zdw 69 913

Do wynajęcia
od zaraz 4 pokoje z kuchnią z kompletnem urządzeniem biurowym na biuro, lub skład z mieszkaniem, bez odstępnego, na parterze przy ul. Mielżyńskiego, — Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 947

Za udzielenie pożyczki
5 000 zł na 1 rok wydzierżawię 2 pokoje kuchnię z przynależytościami we willi. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 69 954

Mieszkanie
5 pokoi komfort odda zaraz Poznań Małeckiego 21, parter, mieszkanie 2. zdw 69 973

Mieszkanie
4 pokoje z komfortem zaraz. Łazarz, willa. Gospodarz Witt Wyspiańskiego 13. Pw 7 876-57,192

Do
wynajęcia 2 pokoje, kuchnia, stajnia. Ławica wieś. Informacje. Szewska 6. I. piętro, lewo. rw 2 993

Mieszkanie
w Sołaczu 4 pokojowe, ogródek taras wolne od 1 listopada rb. — Czynsz 240 zł miesięcznie, płatny rok zgóry. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 69 845

Mieszkanie
we Wronkach. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 974

Odzielny
próżny pokój samotnej osobie, komorne zgóry. Gospodarz. Kanałowa 16. zdw 69 273

9 SZUKA MIESZF.

4 i 2 pokoje
potrzebne na mieszkanie względnie biuro, najchętniej razem. — Okolica Stary Rynek. Oferty Kurjer Poznański zdp 69 549

Pokoju
1—2 kuchnią poszukuje młode małżeństwo od gospodarza. — Dzierżawa rok lub 2 lata zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 612

1 — 3 pokojowego
mieszkania wprost od gospodarza poszukuje inteligentne małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 721

Małżeństwo
poszukuje od 1 XI próżnego pokoju lub pokoju z kuchnią, najchętniej wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 647

Młodzi
małżeństwo bezdzietni poszukują mieszkania dwa pokoje lub jeden z kuchnią, płacąc dzierżawę rok do dwóch lat zgóry. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 69 839

Jednego
lub dwóch pokoi z kuchnią poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 836

Dwupokojowego
mieszkania poszukuję wprost od gospodarza lub lokatora za wiedzą gospodarza. Roczny czynsz zgóry. Okolica Półwiejskiej. — Oferty Kurjer Pozn. rw 2 996

Mieszkanie
pokój z kuchnią zaraz potrzebne. Dr. Żuralski, Fredry 8. dw 1290

Pięciopokojowego
mieszkania poszukuję, okolica Wielkiej Oferty Kurjer Poznański zdw 69 732

Pokoju
z kuchnią lub próżnego pokoju wprost od gospodarza poszukuję. Czynsz miesięczny oraz wszelka praca w zakres krawiectwa dla gospodarza bezpłatnie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 69 749

Poszukuję
mieszkania 3 pokojowego w górnej dzielnicy z wygodami za czynszem zgóry wprost od gospodarza. Solidny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 894

Urzędnik
wyższy szuka 8—9 pokoi komfortowych z przynależytościami, centralnem ogrzewaniem. Jeżyce, Jasna lub centrum, I. piętro, lub wysoki parter, ewentualnie zamienię. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 858

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
6 pokoi w centrum na 3—4 pokoje również w centrum. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 541

7
pokojowe mieszkanie okolica Matejki zamienię na 4—5 pokojowe okolica obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 642

Zamienię
4 pokoje ul. Różana III. piętro za normalny czynsz miesięczny na 6 pokoi, blisko St. Rynku. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 826

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
oddzielne wejście, łazienka, centrum miasta, odnajmę zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 554

Pokój
umeblowany z używaniem kuchni i łazienki wynajmę małżeństwu. Małe Garbary 8, mieszkanie 18. zdw 68 509

Sołacz
pokój słoneczny z utrzymaniem dla 2 słuchaczek. Sołacka 14, przystanek tramwajowy. zdw 68 901

2 — 3 osobowy
frontowy, elektryczność, centralne ogrzewanie 60 złotych. Młyńska 3, m. 9. zdw 69 118

Panienka
Krasińskiego 8 c. zdw 69 533

2 pokoje
umeblowane na 3—4 osoby światło elektryczne z fortepianem lub bez do wynajęcia. Zgłoszenia Nowy Rynek 13, mieszk. 6. zdw 69 487

Pokoje
dobrze umeblowane z utrzymaniem wszelkiemi wygodami. — Matejki 60, m. 8. zdwp 69 510

Sołacz
willi pokój panu bez pościeli. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 69 611

Pokój z poczekalnią telefonem
wysoki parter, w centrum, położenie pierwszorzędne wynajmę na praktykę dentystyczną, biuro względnie 2 panom lub paniom z utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański dw 1 281

2 studentkom
słoneczny (elektryczność) utrzymaniem Dąbrowskiego 44 mieszkanie 1. jw 1 628

Pokój
skromny dla dwóch osób bez pościeli zaraz. Kwiatowa 4, mieszkanie 11. zdw 69 638

Studentom (tkom)
małżeństwu pokój. Kopernika 5, I., lewo. zdw 69 707

Jednoosobowy
dobrze umeblowany pokój, elektryczność zaraz. Ogrodowa 12, I. m. 4, od 4—7. zdw 69 727

Pokój
wolny św. Marcin 27, III., lewo. zdw 69 718

Pokój
dla studentki, ładny miły okolica Uniwersytetu. Wały Kościuszki, 7, m. 1. zdw 69 724

Pokój
umeblowany dla pań lub dwóch panów. Grunwaldzka 17, mieszkanie 4. zdw 69 639

Pokój
Łąkowa 9, mieszk. 6. zdw 69 712

Studentce
tanio utrzymanie, frontowy, słoneczny. Ogrodowa 9, I., lewo. zdw 69 720

Pokój
frontowy panu lub pani, światło elektryczne. Skarbowa 15, parter, lewo. zdw 69 712

Pokój
umeblowany z telefonem i centr. ogrzewaniem wydzierżawię panu, okolica Matejki. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 641

Frontowy
Rybaki 7, II., prawo.
zdw 69 708

Pokój
słoneczny 2 panom z utrzymaniem lub bez Poznańska 46/48, I., prawo. zdw 69 673

2 pokoje
umeblowane łączne, sypialny i mieszkalny od 15 10 do wynajęcia Ul Cieszkowskiego 1 mieszkanie 5 zdw 67 981/2

Studentów
przyjmę na pokój z całem utrzymaniem 90 zł. Marsz Focha 96, m 6. zdw 69 344/5

Dwuosobowy
Wierzbięcice 11, III., lewo.
zdw 69 742

Frontowy
panom lub paniom. Półwiejska 13, mieszkanie 5. zdw 69 736

Pokój
umeblowany zaraz. Jeżycka 43, m 7. zdw 69 783

Pokój
dla dwóch. Skryta 1, parter, lewo. zdw 69 788

Pokój
utrzymanie, elektryczność. Różana 23, II. zdw 69 792

Pokój
zaraz. Fabryczna 38, I., m. 2.
zdw 69 920

Zielona
7, I. podwórze, pokoik panu.
zdw 69 919

Frontowy
ciepły. Strusia 2, m. 10.
zdw 69 883

Uniwersytecie
Operze ładny, dwuosobowy wynajmę zaraz. Libelta 3, m. 4.
zdw 69 893

Pokój
elegancki. — Cieszkowskiego 6, m. 9. zdw 69 891

Niekrępujący
centralnem ogrzewaniem. Młyńska 3, mieszkanie 11. zdw 69 934

Elegancki
pokój solidnemu panu wynajmę. Długa 16, I., lewo. zdw 69 933

Podgórna
2a, 1—2 utrzymaniem, mieszkanie 9. zdw 69 977

Pokój
frontowy. św. Czesława 8 mieszkanie 16. zdw 69 982

Pokój
balkonowy zaraz. Górna Wilda 75, mieszkanie 7. zdw 69 963

Centrum
elegancki pokój, łazienka, z utrzymaniem inteligentowi wynajmę. Ratajczaka 28, I., lewo.
zdw 69 932

Elektrycznością
1 lub 2 osobom. Kochanowskiego 1, mieszkanie 18. jw 1 632

Pokój
utrzymaniem — bez, dwuosobowy. Prusa 2, m. 7. jw 1 631

Dąbrowskiego
23, mieszkanie 7, słoneczne, centralnem ogrzewaniem, utrzymaniem. jw 1 630

Pokój
elektryczność. — Bukowska 41, m. 3. jw 1 615

Skromny
pokój dla małżeństwa bezdzietnego. Żydowska 27, m. 15.
rw 2 995

Pokój
ul. Kwiatowa 7, m. 10. rw 2 989

Pokój
oddzielne wejście, łazienka, od najęcia zaraz. Libelta 12, portjer
zdw 69 860

Pokój
1—2 inteligentnym panom. Długa 3, II., prawo. zdw 69 827

Dwuosobowy
wygodny stud. Jackowskiego 29, m. 7. zdw 69 824

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Małeckiego 33, I., prawo. zdw 69 851

Dwuosobowy
Marszałka Focha 40, mieszk. 8.
zdw 69 850

Pokoik
przy dworcu Focha 27, mieszk. 34
zdw 69 847

Ciepły
27, Grudnia 19, Strzelecka.
zdw 69 799

Dwuosobowy
plac Bernardyński 1, mieszk. 4.
zdw 69 785

Komfortowy
pokój frontowy I ptr., przy placu Wolności lepszemu panu utrzymaniem zaraz wynajmę. — Wskaże Kurjer Pozn.
zdw 69 794

Pokój
1—2 osobom. Wielka 17, II., mieszkanie 12. zdw 69 793

Słoneczny
czysty, niedrogi, zaraz. Bardacz, Strusia 3 zdw 69 795

Śródmieście
dwu- trzyosobowy, utrzymanie, bez. Aleje Marcinkowskiego 17 a, III., lewo. zdw 69 775

Dwuosobowy
elektryka, wejście osobne zaraz. Skośna 16, mieszkanie 9.
zdw 69 756

Willa
umeblowany inteligentowi Topolowa 6, I. koniec Ratajczaka.
zdw 69 735

Pokój
dla jednego pana. Zaciszna 3, mieszkanie 2 (przy Jasnej). zdw 69 734

Kraszewskiego
19, III., prawo. zdw 69 698

Dwuosobowy
Śniadeckich 21, mieszkanie 5.
zdw 69 733

Pokój
umeblowany, dwuosobowy, elektryczność. Niegolewskich 2, I., lewo. zdw 69 740

Pokój
dla panów. Św. Marcin 54, front. III., lewo. zdw 69 747

Pokój
ładny. Pomorska. Zygmunta Starego 6. zdw 69 750

Pokój
Stroma 26, mieszk. 10. zdw 69 918

Pokój
z utrzymaniem 2 osoby. Fredry 4, mieszkanie 6. zdw 69 914

Pokój
dobrze umeblowany solidnym panom. Matejki 67, mieszkanie 9.
zdw 69 904

Pokój
Strusia 6, mieszk. 7.
zdw 69 859

Szukam
posługi, polecenia dobre. Adres wskaże Kurjer Poznański
zdw 69 853

Półwiejska
2, m. 6, utrzymaniem 1—3 częściowo pianino. zdw 69 877

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
dużego, słonecznego, próżnego lub częściowo umeblowanego w okolicy św. Marcina, tylko I. piętro szuka samotna pani. Elektryczność i łazienka warunek. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdpw 69 625

Poszukuję
pokoju utrzymaniem parter lub I. piętro blisko Uniwersytetu. Oferty Skarbowa 3, mieszk. 3. I. piętro. Piotrowski zdw 69 628

Inteligentna
panienka poszukuje tańszego pokoju możliwie w centrum w spokojnym lepszym domu. Zgłoszenia tylko z ceną Kurjer Poznański zdw 69 666

Pan
szuka pokoju, elektryczność, cena. Oferty Kurjer Poznański
zdw 69 670

Fryzjerka
niekrępującego do 25 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 766

Próżnego
względnie umeblowanego emeryta. Oferty Kurjer Poznański
zdw 69 684/5

Próżnego
pokoju poszukuje pani zaraz do 30 zł. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 69 964

Łazarz
1—2 czyste niekrępujące. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 874

Częściowo
umeblowanego używaniem kuchni, bliżej centrum samotna. — Oferty Kurjer Pozn.
zdw 69 876

Niekrępującego
czystego z pościelą jednoosobowego niedrogiego, używanie kuchni poszukuje pani. Oferty ceną Kurjer Pozn. zdw 69 898

Szukam
ładnego, niekrępującego, w śródmieściu z całkowitem dobrem utrzymaniem. Spieszne oferty z ceną, piętrem, Kurjer Poznański zdw 69 899

Starsze
małżeństwo poszukuje próżnego lub umeblowanego pokoju z używaniem kuchni. Podanie ceny, oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 69 862

Dwóch
studentów poszukuje ładnego pokoju, okolicy ul. Mickiewicza do 70 zł światłem elektrycznem. — Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 69 841

Student
zaraz pokoju słonecznego, niekrępującego, leżanką, elektrycznością, łazienką, chętnie obiady, fortepian, ulice Przecznica, Mickiewicza, Gajowa, Reja, Słowackiego, Sienkiewicza, Bukowska. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 983

Czystego
słonecznego pokoju w okolicy Kaponiery poszukuję. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 69 980

Pokoju
słonecznego, dobrze umeblowanego w cenie 50—60 zł szuka starszy kulturalny kawaler. Oferty uprasza się Kurjer Poznański
zdw 69 952

Pokoju
dużego próżnego możliwie centralnem ogrzewaniem Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 957

Niekrępującego
słonecznego, dobrze umeblowanego pokoju okolica Dom Rzemieślniczy, poszukuję. Oferty z ceną
zdw 69 864

Blisko Uniwersytetu
słonecznego, ładnego pokoju utrzymaniem poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 870

13 LOKALE

3
ubikacje na biura wzgl. handel na I. piętrze. Wodna 2 od gospodarza do wynajęcia. Wiadomość Jaroszewski, Masztalarska 6.
zdw 69 311

Baczność!
Poszukuje się w Poznaniu 2—3 ubikacyj na założenie czyszczalni chemicznej według najnowszej metody dla wszelkiej odzieży; najchętniej u krawca lub kupca, który posiada wyżej wymienione ubikacje za miesięczną dzierżawę. Spółka niewykluczona. Zgłoszenia piśmienne z podaniem czynszu miesięcznego do Kurjera Poznańskiego pod zdw 68 280

Lokale
2—3 pokoje biurowe zaraz. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 69 655

Warsztat
krawiecki z całkowitem urządzeniem do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 748

Skład
z przylegającym mieszkaniem (2 pokoi i kuchnia) w Kościanie Rynek 5 do wynajęcia. Zgłoszenia do T. Rozwadowski, Kościan, Rynek 5. zdw 69 677

14 DZIERŻAWY

Bufet
na rachunek gwarancja. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 69 614

Wydzierżawię
4 morgi ziemi na ogrodnictwo, mieszkanie na miejscu. Żabikowo, powiat Poznań zachód, ul. Kościuszki 78. zdw 69 745/6

Poszukuję
dzierżawy młyna parowego lub motorowego w dobrym stanie i okolicy. Łask. zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 69 808

16 OSOBISTE

Która
ze szlachetnych osób dopomoże samotnej pani. Wzamian oddam umeblowany pokój. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 595

Panią
blondynkę (tę wyższą) Wielkopolanka, sobota około siódmej, idąca Nową, Wodną, Mostową prosi pan stolik obok (binoklach) możność poznania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 828

21 ZGUBY

Zgubiono
Kaźmierz — Poznań, szosa, kobinezon dętkę, za nagrodą. Kanałowa 16, mieszkanie 8.
zdw 69 991

22 ROZMAITE

Palta
pluszowe wytłaczam tanio w desenie najmodniejszych futer. Marji Magdaleny 1, mieszkanie 6.
Pw 7519/20-57.101

Karoserje
osobowe i ciężarowe oraz wszelkie naprawy wykonuje szybko i tanio. Bukowska 9.
zdw 69 399

Wisnerowicz
b. krojczy firmy Łuczak St. Rynek 8, wejście z uliczki nr. 3, wykonuje odzież męską, futra damskie, smokingi, z własnych i powierzonych materjałów.
zdw 69 447

Obiady kresowe
na maśle, Kantaka 8/9, III.
zdw 69 319

Obiady
smaczne, duże wydaję tanio. Pl. Działowy 4, III., lewo.
zdw 69 034

Obiady
treściwe i smaczne poleca kuchnia Stow. św. Żyty, Piekary 2.
zdw 69 420

Akuszerka
Jankowska przyjmuje panie — przyjezdne — pomoc lekarska. Warszawa, Hoża 7, m. 25.
nw 5958

Damskie nocne koszule
bogato dekorowane od zł 10.— Pracownia Gorsetów „Wanda" Ratajczaka 27 zdw 65 442

Wytłaczenie
pluszy, desenie najmodniejszych futer. Chłapowskiego 26, mieszkanie 5. zdw 69 624

Obiady
pierwszorzędne 1.—, pl. Nowomiejski 5, dom ogrod. III wejście, m. 31. zdw 69 610

Pracownia
bielizny wykonuje damską męską pościelową, pijamy, poranniki, wszelkie hafty. Wielkie Garbary 18, wejście Woźna II., prawo.
zdw 69 730

Posiadacze
przedwojennych marek niemieckich zgłoście się jaknajprędzej Frychtol. Katowice, ul. ...ńska 2. Na odpowiedź dołączyć znaczek pocztowy. zdw 69 935

KUPNO

dom
meble
piec
pierścień
maszyna do szycia
waga
pieczywo
buciki
kapelusz
kanarek
rower
pieniądz
pies
wiatrak
koń
drób
bydło
ryby
trumna

SPRZEDAŻ

Bardzo tanio można anonsować wśród „drobnych"
w Kurjerze Poznańskim.
☛ Jedno takie ogłoszenie przyniosło inserentowi 546 ofert. Jest to skutek ogłoszenia w gazecie nie z dużą, lecz
z najwyższą
liczbą czytelników w Poznaniu.

Dziewczynkę
oddam za własną bez wynagrodzenia. Poznań. Chwaliszewo 67, Ratajczak zdw 69 704

Krawcowa
dzielna poleca się poza dom. Patrona Jackowskiego 19, mieszkanie 31. zdw 69 752

Krawcowa
dzielna na płaszcze poza dom. 3.50 dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 784

Roboty
ręczne rysowane, rozpoczęte, gotowe okazyjnie tanio sprzedam. Sosińska. Wysoka 4 (przy Piekarach) zdw 65 907

Udzielam
lekcji czesania damskiego i potrzebna uczennica fryzjerska. — Oferty zdw 69 960

Kuśnierka
pierwszorzędna naprawia modernizuje damskie futra. Pocztowa 31a, mieszkanie 8. zdw 68 712

Bilet Skarbowy
polski z roku 1794 sprzedam. — Oferty z ceną Kurjer Poznański
zdw 69 981

Chiromantka
z długoletnią doświadczoną praktyką, przeprowadziła się z ulicy Marcelego Mottego 2 na ulicę Franciszka Ratajczaka 15 mieszkanie 10, II. piętro, I. wejście z Pasażu Apollo, prawo.
zdw 69 478

Płaszcze
damskie, kuśnierstwo modernizacje Nowak, mistrz. Wrocławska 33. dw 1 282

Kuśnierka
zna pracę berlińską, wykonuje futra na miarę, modernizuje, naprawiam, odświeżam, wypadają jak nowe. Naszywam kołnierze. Praca sumiennie wykonana, ceny niskie. Rybaki 20 a, I., front.
zdw 69 753

2,90 zł
prima jedwabne pończochy tylko pierwszorzędne fabrykaty poleca specjalny Magazyn Pończoch J. Schubert Poznań ulica Wrocławska 3
Pw 7236-36.94

Trzewiki
damskie i męskie nr. 40 używane tanio sprzedam. Mickiewicza 3, mieszkanie 5. zdw 69 619

Płaszczyki
dziecięce na 3—5 lat używane tanio sprzedam. Mickiewicza 3, mieszkanie 5. zdw 69 620

Zegar do wody ¾
tanio do nabycia. Mickiewicza 3, mieszkanie 5. zdw 69 621

23 OŻENKI

Dla
mego siostrzeńca, lat 30, przystojnego inteligentnego kawalera, dzierżawcy folwarku 800 morgowego poszukuję dla braku znajomości żony. Panie z dobrego domu, z majątkiem około 40 000 zł, zechcą z całem zaufaniem nadesłać zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 69 615

Nauczyciel
gimnazjalny, rzym.-kat., stały lat 35, średniego wzrostu, poszukuje żony o wysokiej kulturze duszy i serca, materjalnie niezależnej. Pośrednictwo krewnych lub znajomych mile widziane. — Łask. oferty, możliwie z fotografją, którą się natychmiast zwraca do Kurjera Pozn.
zdw 69 603

Kawaler
Wielkopolanin, lat 30, drogerzysta, posiadający realność w mieście, wartości 50 tysięcy, pozna pannę od lat 18, rzutką kupcową, z odpowiednim dotegoż posagiem. Cel matrymonjalny. Oferty wyczerpujące z dołączeniem fotografji, którą się zwraca, do niniejszego pisma pod zdw 69 815/16

Student praw
kończący studja, z braku znajomości poszukuje kulturalnej, dystyngowanej i zamożnej pani do lat 28. Wdówki bezdzietne niewyłączone. Cel matrymonjalny. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 69 944

Dla
mej krewnej, lat 20, przystojnej, inteligentnej, wykształconej, muzykalnej, poszukuje męża. Panowie religijni na dobrem stanowisku zechcą zgłoszenia z fotografją, którą zwracam pod słowem honoru kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 69 812

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisania na maszynach. Kantaka 1, II. piętro. zdw 65 408

Absolwentka
U. P. rutynowana sumienna korepetytorka w zakresie 6 klas gimn. poleca się tanio. Oferty Orędownik zd 67 562

Gimnastyka
dla inteligencji. Kurs męski godziny wieczorne. Informacje piśmienne: Sewer Dolna Wilda 71, mieszk. 10, telefon 72-19, godz. 15—16. zdw 69 019

English lessons
Leçons de français
M. Dolgow Kreta 24, II., lewo. — Zgłoszenia 6—8 wieczorem.
zdw 69 837

Tanie kursy tańców
Opaliński, 27 Grudnia 19, m. 9.
zdw 64 548

Matematyki
łaciny zakres 8 klas udzielam zbiorowo, oddzielnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 103

Maturzysta
rutynowany korepetytor udzieli francuskiego, matematyki, łaciny polskiego. 75 gr. godzina. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 293

Tańczyć
modnie uczy Ola Antoszewska, Zielona 3. Pw 7 731-39.62

Kurs tańców
rozpoczynamy
Mikołajczak, Kledecka
Pocztowa 29 Pw 7247-38.216

R. de Brugière
lektor U P udziela lekcyj języka francuskiego. Ul Matejki 59.
zdw 68 947

Kto
przygotuje do matury z łaciny lub francuskiego. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Pozn. pod zdw 69 688

Francuskiej
konwersacji udzieli student, solidny po kilkuletnim pobycie zagranicą za pokój ewentl. z częściowem lub całkowitem utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 674

Kursy Kroju
rozpoczynam
Kazimiera Kazubowska
Świętokrzyski 3. zdw 69 717

Poznańskie
Kursy Budownictwa
Kraszewskiego 17, III., prawo przyjmują jeszcze zgłoszenia na kursy. Pw 7 873-57.185

Kroju
damskiego wieczorem udziela Szymański, Wały Jana 9
zdw 68 498/9

Wyuczam
gruntownie „filet" ręcznych haftów białych, kolorowych, robót włóczkowych oraz malowania na tkaninach. Opłata 6 zł miesięcznie. Marja Sosińska, Wysoka 4 (przy Piekarach). zdw 69 908

Kto
da pokój, choćby próżny za muzykę i konwersacje francuską. — Oferty Kurjer Pozn.
zdw 69 682/3

Ośmioklasista
udzieli korepetycji w zakresie gimnazjum. Skromne wynagrodzenie. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 69 895

Lekcyj
łaciny, francuskiego, matematyki poszukuje student. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 967

Student
udzieli sumiennie korepetycyj. — Zgłoszenia Kurjer Poznański
dw 1 283

Specjalny kurs Rumby
rozpoczynam 8 Baletmistrz Szczurek, zgłoszenia Dom Rzemieślniczy, ul. Ratajczaka.
zdw 69 779

Tanie kursy tańców
Opaliński, 27 Grudnia 19, m. 9.
zdw 69 771

Student
poszukuje korepetycyj za małem wynagrodzeniem lub za mieszkanie. Dąbrowski, ul. Różana 21 u p Noack. zdw 69 861

Kursy kroju
szycia, dzienne, wieczorowe, system akademji, łatwy, nowoczesny. Szpotańska Marcin 18.
zdw 69 990

25 MUZYKA

Lekcyj
gry fortepianowej historji, muzyki, teorji udziela dyplomowana nauczycielka. Słowackiego 21, II. p. zdw 69 081

Nuty
obsadowe sprzedam, banjollo kupię Małeckiego 19, parter, lewo.
zdw 69 473

Lekcyj
gry fortepianowej i teorji muzyki udziela oraz przygotowuje do konserwatorjum egzaminowana nauczycielka. Godz. przyj. 2—5. Zofja Koczwarowa, Marsz. Focha 29. zdw 68 781

Fortepian
skrzydło do wynajęcia 20 złotych miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 69 691

Pianista (tka)
potrzebny zaraz. Cukiernia „Słowiańska", Marszałka Focha 70.
zdw 69 910

„Trio"
damskie wolne. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 950

Duet
dobrze zgrany zaraz potrzebny. Cukiernia, Heil, Krotoszyn.
nw 6 123

26 ROZRYWKA

Przyjemny
pobyt w Morskiem Oku, Młyńska 3. Ceny przystępne, koncert, separatki zdw 68 177

Kino „Corso"
Skradzione klejnoty.
zdw 69 796

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Aptekarska siła
pomocnicza żeńska z 4½ roczna praktyką poszukuje posady — Oferty uprasza Kurjer Pozn. dw 1269

Pomocnik fryzjerski
młodszy, biegły w swym zawodzie poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty agencja Kurjera Poznańskiego Nieznieliński, Zbąszyn. nw 5 989

Szofer
służący poszukuje posady 1. 10. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 580

Stenotypistka
polsko-niemiecka początkująca poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 68 079

Romanista germanista
z magisterjałem 2½ letnią praktyką państwową, obejmie zaraz posadę niepaństwową. — Białek, Poznań, Mylna 36. zdw 68 569

Stróżostwa
w większym domu poszukuje młodszy emeryt państwowy zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 873

Młynarz
z kilkoletnią praktyką poszukuje posady w młynie parowym, motorowym lub wodnym. Jest również obeznany z motorem ssącym i Diesla. Łaskawe oferty uprasza Kasprowiak, Kuźnica-myśl, poczta Kobylagóra, powiat Ostrzeszów. zdw 68 804

Buchalter bilansista
branży zbożowej, korespondent polsko-niemiecki bardzo dobre świadectwa, poważne referencje poszukuje stanowiska, ewentl. złoży kancję. Łask. zgłoszenia upraszam do Kurjera Pozn. zdw 69 070

Polecam
bezinteresownie osobę, skromnych wymagań do wyręczania pani i nauczania dzieci do lat dziesięć. Dobry niemiecki, początki francuskiego, muzyka, znajomość pojedyńczej książkowości, pisania na maszynie. Ziętakowa, Poznań, Matejki 45. zdw 69 111

Na wieś
lub zgranicę wyjedzie młoda osoba z towarzystwa jako nauczycielka, towarzyszka, sekretarka. Uniwersyteckie wykształcenie. — Gruntowna znajomość angielskiego, francuskiego, konwersacja. Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 991

Poszukuje
posługi sprzątania i prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 358

Poszukuje
posługi sprzątania i prania. — Oferty Kurjer Poznański zdw 69 359

Praczka
sumienna, bardzo akuratna, poleca się. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 411

Sierota
rzetelna przyjmie zaraz restauracji prace. — Oferty Kurjer Poznański zdw 69 886

Pomocnik aptekarski
dobry receptarjusz poszukuje posady Śmigaj Jan, Toruń, Bydgoska 39. zdw 67 864

Pomocnik
fryzjerski 3 miesięcznym kursem damskiego poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Jan Wiśniewski, Zbąszyń, 17 Stycznia. zdw 69 629

Pielęgniarka
z praktyką poszukuje posady do noworodka. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 69 637

Skromna
panna inteligentna, gospodarna, muzykalna obejmie posadę wyręczycielki lub towarzyszki starszej pani lub do dzieci. Dobre polecenia. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 646

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Wesoły Porucznik".
Aurora: „Douglas Fairbanks" i „Żelazna Maska".
Casino: „Gabinet Dr. Caligari".
Colosseum: „Ucieczka od szczęścia".
Corso: Skradzione klejnoty.
Edison: Dynamit.
Harfa: „Mesalina" (2 serje razem).
Kapitol: „Tempo... Tempo .."
Metropolis: „Księżniczka na urlopie" oraz rewja p. t. „Bawmy się".
Odeon: „Książe Student".
Renaissance: „Apaszka".
Słońce: „Narzeczona z loterji"
Tęcza: „Warta nocna".
Wilsona: „Monolesco".

Bona
szuka posady do dzieci, ewentualnie do pielęgnowania starszej osoby, lub towarzystwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 379

Ogrodnik
kawaler wykwalifikowany, pierwszorzędnemi świadectwami, długoletnią praktyką we większych zakładach poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 69633

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 632

Ogrodnik
kawaler, lat 27, dzielny w swym zawodzie, obeznany w oranżerjach, inspektach, kwiaciarstwie, warzywnictwie i plantacjach poszukuje posady samodzielnego ogrodnika. Łaskawe zgłoszenia uprasza Wł. Lewandowski, Małe Radowiska, poczta Zieleń, pow. Wąbrzeźno. zdw 69 630

Panienka
ładnym charakterem pisma poszukuje posady za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 699

Służąca
lat 25, czysta, sumienna do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 697

Posługaczka
pilna, uczciwa, z dobremi świadectwami poszukuje posługi z praniem i gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 679

Koncesjonowany
samodzielny elektromonter poszukuje stałej posady. Zgłoszenia Krjer Poznański zdw 69 912

Karmelarz
samodzielny, który zna wszelkie nowoczesne maszyny poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 892

Poszukuję
posady z gotowaniem do 1 lub 2 osób wzgl. do dzieci z syciem. Łask. zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 69 945

Pomocnik
fryzjerski szuka posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 871

Służąca
cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 689

Młodsze
dziewczę szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 728

Panienka
z ukończoną szkołą wydziałową poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 725

Szofer ślusarz
poszukuje posady, może złożyć 300 zł kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 726

Kucharka
do wszelkich prac poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 706

Służąca
wiejska z gotowaniem do wszystkiego poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 636

Młodsza
biuralistka z ukończoną szkołą handlową poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 644

Uczciwa
dziewczyna z dobremi świadectwami poszukuje posady jako pokojowa lub do wszystkiego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 69 671

Gospodyni kucharka
dobrem gotowaniem, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 662

Kuchmistrz
w średnim wieku obeznany w swym zawodzie szuka zaraz posady. Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 658

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 146

Dziewczyna
szuka posady do wszelkich prac do restauracji na prowincji, z własną pościelą. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 776

Dziewczyna
z gotowaniem, skromna i uczciwa z dobremi świadectwami szuka posady zaraz lub od 15 do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 769

Rolnik
kilkoletnią praktyką, pracowity, sumienny, dobremi świadectwami poszukuje posady na probostwie lub gospodarstwie. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 722/3

Młodszy ogrodnik pomocnik
obeznany z obsługą poszukuje posady zaraz ewtl. później samodzielnej lub jako pomocnik. — Obecnie w posadzie samodzielnego. Zgłoszenia Fl. Rochowiak, Rogaszyce, poczta Kochłowy, pow. Ostrzeszów. zdw 69 811

Za
utrzymanie i ubezpieczenie szuka posady gospodyni zarządczyni starsza, inteligentna pani, znająca gotowanie, zaprawy, hodowlę drobiu, na wsi lub mieście. Świadectwa pierwszorzędne. Kurjer Poznański zdw 69 882

Starsza
osoba, inteligentna, skromna, dobremi świadectwami, przyjmie posadę samodzielnej gospodyni skromnym domu urzędnika, nauczyciela lub folwarku. Znajomość gotowania, chowu drobiu, zapraw. Kurjer Pozn. zdw 69 881

Sierota
poszukuje posady spaniem lub bez zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdw 69 889

Sierota
uczciwa, pracowita szuka pracy zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 879

Poszukuje
posługi 3 razy w tygodniu lub codzień przed południem. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 887

Dziewczyna
do 2 osób z cośkolwiek gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 832

Dziewczyna
uczciwa, pracowita szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 69 833

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Poznański zdw 69 831

Wielkopolanka
lat 40, z kół ziemiańskich szuka zaufanej samodzielnej posady w gospodarstwie lub sklepie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 814

Pomocnik zegarmistrzowski
młodszy, z własnemi narzędziami poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia R. Duszyński, Czersk (Pomorze) Szkolna 6. zdw 69 810

Osoba
czysta, nawskroś uczciwa, umiejąca dobrze gotować, poszukuje posady u samotnej osoby zaraz lub 15. bm. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 804

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem w skromnym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 961

Dziewczyna
poszukuje posady do restauracji lub cukierni do kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 970

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 929

Dziewczyna
młodsza poszukuje posady do wszystkiego, najchętniej w cukierni. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 931

Pielęgniarka
lat 25, umiejąca szyć i haftować szuka jakiejkolwiek posady. — Oferty Kurjer Pozn. nw 6 122

Student
II. r. W. S. H. szuka odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański dw 1 284

Osoba
młodsza, która samodzielnie dobrze gotuje, sumienna pracowita poszukuje posady od 15. 10. 31. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 900

Posługi
poszukuję przed południem. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 802

Służąca
pracowita, uczciwa, poszukuje posady z gotowaniem od 15. lub 1. najchętniej u samotnej osoby. Łask. zgłoszenia Kurjer Poz. zdw 69 779

Ogrodnik
kaw. lat 27, dobrze obeznany w swym zawodzie, szuka posady zaraz. Łask. zgłoszenia A. Długiewicz, Jarocin, Aleje Tad. Kościuszki 41, m. 5. zdw 69 790

Dziewczyna
szuka posady zaraz lub 15. z gotowaniem, dobre i długoletnie świadectwa, własna pościel. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 821

Praczka
poszukuje prania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 774

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady od 15. X. do wszystkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 739

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 758

Starsza
religijna dziewczyna poszukuje posady z gotowaniem zaraz lub 15. Jezierna. 27 Grudnia 16. IV., mieszkanie 21. zdw 69 738

Uczciwa
dziewczyna z dobremi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 751

Kucharka
pierwszorzędna poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 760

Posługaczka
skromna i pracowita szuka posługi dopołudniowej lub całodziennej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 761

Starsza
pani z inteligencji przyjmie zajęcie jako towarzyszka chorej osoby, dochodząca na 3 godziny po południu. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 972

Poszukuję
posady do wszystkiego u 1—2 osób od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 975

Książkowy
samotny emeryt, posadę za utrzymanie także w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 902

Książkowa
maszynistka za utrzymanie lub pokój. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 901

Dziewczyna
poszukuje posady do dzieci Oferty Kurjer Poznański zdw 69 778

Bona
uczciwa, pracowita lat 22, bardzo dobre świadectwa poszukuje zaraz posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 69 896

Posługi
poszukuję po południu. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 890

Kresowianka
z dobremi świadectwami uczciwa, pracowita samodzielnie gotuje, lubi dzieci szuka posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 873

Dziewczyna
znański zdw 66 704

Administrator
kawaler lat 36, dobry rolnik organizator, dotychczas na niewypowiedzianem stanowisku, poszukuje posady w większym majątku. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 66 783

Ekspedjentka
szybko orjentująca się, zwinna, poszukuje posady (kolonjalkę rzeźnictwo) Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 66 714

Technolog mech.
absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu poszukuje posady Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 67 392

Poszukuje
posady do pomocy krawcowej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 67 902

1 000 zł
wynagrodzenia da buchalter z chlubnemi świadectwami z uprzemysłowionych majątków ziemskich, leśnych i handlu za stałą posadę buchlatera kasjera, tylko w poważnem przedsiębiorstwie lub majetności Na życzenie pracodawcy da gwarancję hipoteczną kilkanaście tysięcy. Zgłaszać pod zdw 67 959 Poznań, Kurjer Poznański.

Pomocnik
fryzjerski poszukuje posady. — Adres uprasza Kurjer Poznański zdw 68 443

Magistra
farmacji z praktyka poszukuje posady. Kostrzyn, apteka. zdw 68 747

Skrzypaczka i pianistka
poszukują posady od 15. 10 31. Zgłoszenia: Barbara Siarczyńska Grudziądz, Chełmińska 71. zdw 68 924

Dziewczyna
z dobremi świadectwami szuka posady do wszystkiego zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 123

Gosposia
znająca się dobrze na gospodarstwie i chowie drobiu szuka posady w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 105

Dziewczyna
zaufana czysta, z dobrem gotowaniem, dobremi świadectwami, szuka posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 69 104

Posługi
poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 101

Poszukuję
posady podróżującego, inkasenta, bufetu na rachunek lub t. p. — Kaucja do dyspozycji. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 163

Gospodyni
kucharka z bardzo dobremi świadectwami, znająca dobrą kuchnię, pieczenie ciast oraz wszelką prace w zakres gospodarstwa domowego wchodząca poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 69 148

Młodszy
książkowy, piszący biegle na maszynie z znajomością wszelkich prac biurowych poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 68 966

28 WOLNE MIEJSCA

6 pań
wymownych bez posady otrzymać może w zawodzie kupieckim stałe, dobrze płatne zajęcie. Zgłoszenia przyjmuje Dyrektor Knopik tylko z dokumentami w poniedziałek i wtorek od godz. 10—16. Poznań, Skarbowa 17, parter prawo. P 7857-57.181

Do pilnowania willi
poszukuje się starszej osoby najchętniej emeryta samotnego. Zgłoszenia z podaniem wieku, pretensji do Kurjera Poznańskiego zdw 69 290

Za pożyczenie
3—5 tysięcy dam posadę maszynistce, znającej buchalterję wzgl. pracownikowi z powyższemi kwalifikacjami. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 69 115

Potrzebne
zaraz do dworu pokojowa z prasowaniem, dziewczyna do kuchni. Odpisy świadectw Kurjer Pozrański pod zdw 68 371

Parkietówki
wymowne zaraz potrzebne. Adres Kurjer Poznański zdw 69 741

Parkietówki
mogą się zgłosić. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 69 856

Parkietówki
potrzebne. Wskaże Kurjer Poznański zdw 69 916

Panna
inteligentna, wykształcona, religijna, znająca szycie, potrzebna do 3 dziewczynek w wieku 5—10 lat od 15. 10., ewentualnie 1. 11. do miasta powiatowego Wielkp. Oferty z odpisem świadectw, podaniem wieku, warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 69 911

Służąca
do wszystkiego bez spania, św. Jerzego 5, m. 13. zdw 69 729

Domokrążni
poszukiwani kaucją. Wielkie Garbary 18, wejście Woźna II., prawo. zdw 69 731

Ekspedjentkę
samodzielną z pożyczką 1 000 do 1 500. Stała posada z utrzymaniem. Adres Kurjer Poznański zdw 69 716

Każdy może
kilkaset złotych miesięcznie zarobić sprzedawając nasze obrusy i fartuchy gumowe. Żądajcie prospektów. Firma Krain i Fesser, Katowice, Kochanowskiego 4. Pw 7 874-71.94

Chłopiec
do posyłek, kucharka i służąca potrzebna. Probiernia, 27. Grudnia 5. zdw 69 764

Chłopiec
do posyłek. Zgłosić godzina 5 do 6 Polaczek, — Lisiewski, Plac Wolności 14. zdw 69 715

Podróżujący
na Poznań potrzebny. — Pietraszak, Wielka 14. zdw 69 762

Służąca
do restauracji potrzebna. — Marcin 64. zdw 69 767

Sprzedawców
artykuł spożywczy potrzebne 50 zł. Zgłoszenia św. Marcin 68, wysoki parter, prawo. zdw 69 852

Praczka
czysta, mówiąca po niemiecku może się zgłosić. Skład kolonjalny. Wierzbięcice 15. zdw 69 962

Filet
gruntownie wyuczam, kurs 10 złotych. — Sosińska, Wysoka 4 (przy Piekarach). zdw 69 906

Nauczycielka
młoda na wieś dorastającej panienki. Zgłoszenia Jasna 9, parter. zdw 69 880

Fryzjerka
dzielna potrzebna. Kraszewskiego 13 zdw 69 867

Dziewczyna
pracowita, uczciwa z gotowaniem dobrze polecona, Matejki 1, m. 3. zdw 69 854

Posługaczka
na przed południe z dobremi świadectwami potrzebna zaraz. Niegolewskich 14, Gumowska. zdw 69 855

Szewc
potrzebny na damsko-pasowe drewniane obcasy. Aleje Marcinkowskiego 5, mieszkanie 16. zdw 69 865

Chłopiec
do posyłek potrzebny, przedstawić z rodzicami. Dzieżewicz, Fredry 5, I. zdw 69 866

4 panie
do stałej przyjemnej pracy handlowej przyjmie poważna firma przemysłowo - handlowa. Praca stała. Panie w średnim wieku, energiczne zechcą się zgłosić z dowodem osobistym we wtorek od 10—12 i 2—4. Prusiewicz, Młyńska 9. zdw 69 943

Fotografa (kę)
do współpracy przyjmę zaraz, potrzeba 500 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 69 768

Podróżującego
dobrze zaprowadzonego sprzedaży kawy, herbaty na miasto Poznań oraz część Województwa poszukuje się. Zgłoszenia tylko umiejących wytrwale pracować do Kurjera Pozn. zdw 69 930

Bufetowa
inteligentna i sumienna do restauracji i kawiarni potrzebna zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 69 905

Kto
pragnie polepszyć swój byt przez lekkie podróżowanie. Zarobek według zdolności, niech zgłosi się osobiście z dokumentami poniedziałek 3—5, wtorek 9—12, 3—5, Pocztowa 31a m. 4. Pw 7872-39.184

Służąca
i służący na wieś potrzebni. — Zgłoszenia Kreta 4, m 12. zdw 69 840

Krawcowa
w dom. Adamczykowa, Ratajczaka 14. zdw 69 838

Dziewczynę
z dobrem gotowaniem i prasowaniem na majątek przy skromnych warunkach przyjmę. Odpisy świadectw i podaniem wymag. pensji konieczne. Bejgowa, Wieniec, p. Mogilno. zdw 69 809

Chłopiec
do posyłek może się zgłosić w kancelarji adwokata Grzegorzewskiego, Plac Wolności 17. zdw 69 987

Ekspedjentka
branży rzeźnickiej potrzebna na prowincję zaraz. Zgłoszenia: Wł. Tomkiewicz, Poznań, Dąbrowskiego 88. jw 1 629

Służąca
młodsza z gotowaniem potrzebna. Głębocki, Chwaliszewo 29/30. rw 2 991

Chłopiec
do posyłek może się zgłosić. Ul. Poznańska 27, mieszk. 5. zdw 69 822

Fryzjerka
kursistka potrzebna. Matejki 7. zdw 69 989

Humor zagraniczny

— Czas rozłącza przyjaciół...
— Tak, tak! 16 lat temu miałyśmy obie 19 lat. Obecnie ja mam 32 lata, a ty 23!

(Lond. Opinion). S. F.

Przedpłata na październik 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6 łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.